

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra Primární pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Spolupráce s rodinou v současné mateřské škole, její úskalí a přednosti

Cooperation with the family in present kindergarten, its problems and
positives

Jaroslava Schořová

Vedoucí práce: PaedDr. Jana Havlová

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Spolupráce s rodinou v současné mateřské škole, její úskalí a přednosti“ vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne .....

.....

podpis

Poděkování

Velké poděkování patří mé vedoucí práce PaedDr. Janě Havlové za možnost pracovat pod jejím odborným vedením a za ochotu a čas, který mi věnovala na konzultacích. Dále děkuji všem pedagogům a rodičům za to, že si našli čas na vyplnění dotazníků.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se snaží nalézt odpovědi na to, jak probíhá spolupráce mezi rodiči v současné mateřské škole. Jsou zde objasněny některé základní pojmy: spolupráce, partnerství, význam rodiny pro předškolní dítě, druhá socializace. Popisuje, co funkční spolupráce dává dítěti. Dává si za úkol zjistit, zda rodiče a pedagogové považují spolupráci za nutnou, případně co od této spolupráce očekávají a jaké formy spolupráce využívají.

KLÍČOVÁ SLOVA

Spolupráce, mateřská škola, rodina, učitelka mateřské školy, ředitelka mateřské školy, evaluace spolupráce

ANNOTATION

This bachelor's work describes cooperation with parents in present kindergarten. There are some basic concepts: cooperation, partnership, family meaning, preschool child, the second socialization. It gives a description of giving functional cooperation to child. It gives out if cooperation will be essential and what forms cooperation are used.

KEYWORDS

Cooperation, kindergarten, family, teacher of kindergarten, Headmistress of kindergarten, evaluation of cooperation

Obsah

Úvod	7
I. TEORETICKÁ ČÁST	9
1 Předškolní věk	9
1.1 Socializace dítěte	10
2 Rodina	17
2.1 Funkce rodiny	18
2.2 Současná rodina	20
3 Mateřská škola	23
3.1 Funkce mateřské školy	23
3.2 Vztah rodina – mateřská škola	25
4 Spolupráce	32
4.1 Pojem spolupráce	32
4.2 Spolupráce v mateřské škole	33
4.3 Formy spolupráce	34
4.4 Spolupráce formou komunikace	41
4.5 Netradiční formy spolupráce školy a rodiny	43
II. PRAKTICKÁ ČÁST	46
5 Cíl	46
6 Hypotézy	47
7 Metody	48
7.1 Předvýzkum	48
7.1.1 Zpracování výsledků z předvýzkumu	49
7.1.2 Shrnutí výsledků z předvýzkumu	58
7.2 Vlastní výzkumné šetření	59

7.2.1	Přiblížení výzkumného šetření.....	59
7.2.2	Realizace výzkumného šetření.....	59
7.2.3	Zpracování výsledků z vlastního šetření – předělat na původní.....	60
7.2.4	Výsledky dotazníků pro rodiče	60
7.2.5	Výsledky dotazníků pro pedagogy.....	74
7.3	Interpretace dat.....	88
8	Shrnutí výsledků ke vztahu k hypotézám	89
9	Diskuze	91
	Závěr.....	94
	Seznam použité literatury	97

Úvod

Pracuji jako učitelka v mateřské škole a denně narážím na problémy spojené se spoluprací rodičů a školy. Z tohoto důvodu jsem se více zaměřila na zkoumání příčin a situací, které tyto problémy vyvolávají. Tato problematika zajímá určitě nejen mě, ale i ostatní učitele. Spolupráce rodiny a školy je nezbytnou součástí učitelské práce a její kvalita výrazně ovlivňuje vývoj dítěte.

V každém odvětví pracovní činnosti člověka je nutné s někým spolupracovat. Všichni jsme součástí nějakého kolektivu, který nám pomáhá vytvářet nějaké sociální a ekonomické jistoty. V pedagogické práci je jistota spolupráce základní podmínkou k tomu, aby člověk mohl své povolání vykonávat. Musí spolu spolupracovat jak učitelky na třídách, tak ředitelka s pedagogickým sborem i ostatními provozními zaměstnanci. Učí se spolupracovat mezi sebou i děti. Z toho vyplývá, že spolupráce s rodinou přímo vybízí k tomu, aby výchovný systém vedl k dokonalé propracovanosti. Není možné, aby si škola dělala jedno a rodina druhé. Jen spolupráce tuto cestu sjednotí a umožní působit na dítě jednotně a cíleně, což pozitivně ovlivní jeho harmonický rozvoj.

Ve své práci bych ráda zdůraznila, jak tato spolupráce může zkvalitnit naši práci tak, aby škola a rodina pracovaly jako jeden celek ve prospěch dítěte. Chtěla bych poskytnout možné řešení tohoto problému, neboť spokojenost dětí a rodičů je základní podmínkou kvalitní práce mateřské školy.

V teoretické části jsem se zaměřila na objasnění některých významných pojmů jako je spolupráce, její formy. Na osvětlení podmínek předškolního vzdělávání, na důležitost rodiny ve vývoji dítěte, na vztahy v současné rodině a významu rodiny pro harmonický vývoj dítěte. Nadále jsem zdůraznila funkci mateřské školy a důležitost předškolního věku ve vývoji a socializaci dítěte.

V praktické části předcházeli vlastnímu výzkumnému šetření předvýzkum v podobě menších dotazníků pro rodiče. Otázky byly zaměřené na konání společných akcí s rodiči. Ve vlastním výzkumném šetření byl rodičům i pedagogům předložen dotazník,

který se skládal ze 13 otázek. Cílem bylo zjistit význam, kvalitu, přínos, důležitost spolupráce školy a rodiny ze strany rodičů a pedagogů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 Předškolní věk

Předškolní věk je definován podle Průchy, Walterové, Mareše (2009, s. 228) jako „vývojové období dítěte od dovršení 3. roku věku po vstup do školy, tzv. do dovršení 6. roku života.“ V tomto období dítě již většinou navštěvuje mateřskou školu, která ho připravuje na vstup do základní školy.

Mertin, Gillernová (2003, s. 7) popisují předškolní období jako „okna poznávání a rozvíjení“ otevřená dokořán. Jedná se o příznivé období pro rozvíjení různých stránek osobnosti dítěte. „*Probíhají zde intenzivně procesy zrání i učení a nikdy potom už se jedinec nebude vyvíjet tak bouřlivě a snad ani tak intenzivně, a proto je až trestuhodné nevyužít tuto dobu k co nejširšímu rozvoji dítěte.*“

V tomto období se ve velké míře projevuje význam hry jako základního prostředku komunikace mezi dětmi, osvojování si základních vědomostí a poznatků, zkoušení si různých sociálních rolí i technických znalostí. Hra neodmyslitelně patří k předškolnímu věku. Prostřednictvím hry se dítě seznamuje se světem kolem sebe a navazuje důležité kontakty s vrstevníky i dospělými.

Předškolní věk je nejdůležitějším obdobím života dítěte. V této fázi jeho vývoje se učí veškeré základní dovednosti, vědomosti a návyky, které bude potřebovat pro další život a pro zvládnutí základní školy. V současnosti mateřské školy mohou přihlížet k tzv. Desateru pro rodiče předškoláka. Jde o pomocný materiál pro rodiče i učitele, který obsahuje vše, co by děti měly umět před vstupem do základní školy. Reaguje na dotazy rodičů, jejichž dítě mateřskou školu nenavštěvuje. Jako přínos to mohou brát učitelé v prvních třídách základních škol kvůli dosavadní nevyrovnanosti přicházejících prvňáčků.

Desatero pro rodiče předškoláka přivítaly některé učitelky mateřských škol, které si nebyly jisté, zda dostatečně připravují děti na základní školu. Naopak některé učitelky, i když se jedná o orientační materiál, Desatero pro rodiče předškoláka svazuje v jejich

výchovné činnosti, poddrývá spontánnost a hravost dětí tím, že obsahuje mnoho přehnaných nároků na děti.

1.1 Socializace dítěte

Průcha, Walterová, Mareš (2009, s. 267) definuje socializaci jako: „*Celoživotní proces, v jehož průběhu si jedinec osvojuje specificky lidské formy chování a jednání, jazyk, poznatky, hodnoty, kulturu a začleňuje se tak do společnosti.*“

3. etapy socializace dítěte:

1. *etapa, v níž se dítě identifikuje s matkou a nachází tak stabilitu vztahů ve společnosti;*
2. *etapa, v níž se dítě snaží osamostatnit, najít své místo v síti sociálních vztahů a ve které se vytváří základ vlastností jedince a jeho hodnot;*
3. *Etapa, v níž se dítě začleňuje do širších sociálních vztahů a systému sociálních rolí, které již nejsou vymezeny pouze životem v rodině, ale vstupem dítěte do dalších sociálních skupin.* (Průcha, Walterová, Mareš, 2010, s. 267)

Socializace probíhá v několika rovinách, např. od nejnižšího stupně v rodině, ve skupinách vrstevníků, v mateřské škole, v základní škole, i v okolním světě. Je přirozeným procesem, kterým každý člověk prochází a záleží do jaké míry, a jak rychle se učí adaptovat v určitém prostředí.

Člověk patří do společenství lidí, kteří nemalou měrou ovlivňují jeho individualitu a propojenost se světem. Už při svém narození přichází dítě do rodiny a musí se tak sžít s rodiči, sourozenci i se svými příbuznými. S přibývajícím věkem se dítě učí poznávat jiné sociální vztahy, než jsou v rodině, navazuje kontakt se svými vrstevníky, kamarády i neznámými dospělými. V dalších školských zařízeních se potom jeho okruh socializace zvětšuje a jeho role ve společnosti vrstevníků i dospělých se samozřejmě mění. Dítě se včleňuje do větší společnosti, získává určité zkušenosti, které mu pomáhají utvářet si hodnotovou orientaci a určité normy a principy, podle kterých se bude v budoucnu řídit.

Helus (2009) se zmiňuje, že lidské mládě se odlišuje od mláďat jiných tvorů tím, že je daleko méně vybaveno instinkty, a je tudíž ve velké míře odkázáno na péči v prostředí, jenž vyrůstá. To ho samozřejmě velmi negativně ovlivňuje, ale člověk si tento nedostatek vytváří jako odrazový můstek pro něco pozitivního. Díky tomuto se vyvíjí v tvora, který se vyznačuje svou přizpůsobivostí a na místo instinktů si vytváří systém a řád své kultury, civilizace a společensky ekonomického uspořádání.

2.2 Druhá fáze socializace

Další důležitou fází socializace je socializace v předškolním období, kdy nezůstává důležitá role v utváření sociálních vazeb jenom na rodině, ale i na mateřské škole. Mateřská škola pomáhá dítěti včlenit se do společnosti, poznávat nové sociální vztahy, ověřovat si v praxi postoje, ke kterým dala základ rodina. *„V ohraničeném rodinném společenství se učí mnoha sociálním dovednostem, získává zde potřebnou jistotu, a teprve když je dostatečně připraveno, může rozšířit své sociální teritorium. K tomu ovšem dochází až v předškolním věku.“* (Matějček, 1999, in Vágnerová, 2005, s. 146). *„V předškolním věku se vytvářejí základy přátelství, mezi dětmi vznikají kamarádské vztahy, které bývají situační, ale aktuálně mají velký subjektivní i vývojový význam. Kamarádství lze definovat jako důvěrný reciproční pozitivní vztah mezi dvěma dětmi. Kamaráda, na rozdíl od sourozence, získává předškolní dítě vlastní volbou. Pokud mu nevyhovuje, může jej odmítnout.“* (Vágnerová, 2005, s. 215)

Mertin, Gillernová (2013) uvádějí, že díky utváření prvních dětských kamarádství si dítě osvojuje důležité sociální role vně rodiny, které pak může dále uplatňovat a trénovat. Důležitým krokem v procesu uvědomění si vlastní identity je, když dítě dokáže pojmenovat některé ze svých rolí: „jsem syn, jsem kamarád, jsem vnuk, jsem kluk...“ Pro práci v mateřské škole je důležité věnovat pozornost významným sociálním vztahům.

V této fázi socializace se u dítěte utvářejí i určité sociální normy, jejichž kvalita záleží na tom, v jakém rodinném prostředí dítě vyrůstá, a jaké jsou u něho uplatňovány výchovné přístupy. Ne všechny rodiny prosazují normy „sociálně žádoucí“. Dítě by si

mělo vytvořit takové vzory chování, jednání, které by byly v souladu s požadavky běžného života (pozdravit, poprosit, poděkovat, neublížovat kamarádům, ...).

Dále Mertin, Gillernová (2003) tvrdí, že důležitou roli v socializaci dítěte mají jak vazby s rodiči, tak vazby s prarodiči, které umožňují dětem pozitivně nahlížet na život starších občanů, učit je tolerantnosti, vnímat rozdílnost názorů prarodičů a rodičů. Umožňují dětem pochopit význam života, význam života s handicapem, nemocí. Vztah dítěte a prarodiče je oboustranně obohacující a rodiče by ho měli podporovat, protože pomáhá utvářet mezigenerační vztahy v rodině. Stejně důležité jsou i vazby mezi sourozenci, ať už stejného nebo rozdílného pohlaví. Starší sourozenec se učí starat o toho mladšího, chlapec se učí pomáhat dívkám. Je důležité vnímat sourozenecké vztahy jako přípravu pro partnerské vztahy v budoucnosti.

Socializace dítěte v předškolním období se považuje za důležité období v životě dítěte. Ne nadarmo praví slavný římský řečník Marcus Tullius Cicero „Co se v mládí naučíš, ve stáří jako když najdeš.“

2.3 Význam mateřské školy pro předškolní dítě

Vágnerová (2005) zmiňuje, že zejména po dovršení 3. roku, má dítě již dobře vytvořené rodinné vazby a přechází do období, kdy by mu nemělo dělat problémy navazovat kontakty mimo rodinu. Dítě se setkává s neznámými vrstevníky i dospělými. Získává nové zkušenosti v sociálních situacích a učí se porozumět svým vlastním projevům. Přirozeně si tak rozšiřuje svou sociální síť. Dítě získává první základní zkušenosti, které bude potřebovat pro nástup do první třídy. V tomto období má potřebný čas na adaptaci a mateřská škola u něho posiluje připravenost a zralost. Nezbytným ukazatelem je nutnost respektovat cizí autoritu, tj. učitelku a vytvořit si k ní své osobní vztahy. Pokud dítě nabude pocit bezpečí a jistoty, jsou tyto vztahy emočně klidné a vyrovnané. Dítě se v kolektivu vrstevníků musí naučit prosadit se, získat si zájem kamarádů, nenechat se přehlížet. I když jsou děti kolem něho zpočátku cizí, jsou pro něho více přijatelné než cizí dospělý. S vrstevníky se totiž bude setkávat celý život.

Prvořadým úkolem mateřské školy je umožnit dětem sociálně se začlenit do kolektivu vrstevníků, neboť tuto možnost doma v rodině nemají. Mohou poznávat vztahy mezi dětmi, řešit první konflikty, poznávat nové kamarády, ale i vstřebávat nepříjemné situace. Děti se musí v mateřské škole osamostatnit od rodiny, získat základní znalosti, dovednosti a návyky, které budou pro budoucí život potřebovat. Děti se učí v mateřské škole respektovat individualitu kamarádů, respektovat autority. Škola jim nabízí různorodé prostředí. Mohou poznávat, že jsou součástí světa kolem sebe. Mateřská škola jim umožňuje organizování dne, na které je nutné si zvyknout, neboť v budoucnu i v základní škole budou muset dodržovat určitý rozvrh. Děti se učí plnit své první povinnosti, být za něco zodpovědné, umět si věci vážit, spoluvytvářet prostředí mateřské školy. V mateřské škole se rozvíjí u dětí řada kognitivních a motorických funkcí. Děti se učí předčtenářské gramotnosti, rozvíjí celkovou tělesnou schránku, setkávají se s prvním výtvarným a pracovním náčiním, s počátky hudebních a pěveckých dovedností. Ve školce narazí na první poznatky z environmentální výchovy, které mohou prožívat se svými vrstevníky. Každá mateřská škola má ve svém programu přibližování tradic, svátků, oslav a výročí, ve kterých děti nemalou měrou poznávají okolí svého bydliště, kulturní památky i význam některých svátků a tradic v dané lokalitě.

Bečvářová (2010, s. 11) uvádí, že specifika i důležitost předškolního vzdělávání z hlediska socializace dítěte a jeho významu pro celý život dokládá následující citát R. Fulghuma.: *„Několik vět, které si denně opakujeme: O všechno se rozděl. Hraj fér. Nikoho nebij. Vrať věci tam, kde jsi je našel. Uklízej po sobě. Neber si nic, co ti nepatří. Když někomu ublížíš, řekni, promiň. Před jídlem si umyj ruce. Splachuj. Teplé koláčky a studené mléko ti udělají dobře. Žij vyrovnaně – trochu se uč a trochu přemýšlej a každý den trochu maluj a kresli a zpívej a tancuj a hraj si a pracuj. Každý den odpoledne si zdímní. Když vyrazíš do světa, dávej pozor na auta, chytň se někoho za ruku a drž se s ostatními pohromadě.“*

Základní činností v mateřské škole je hra, která je prostředkem k tomu, aby se děti seznámily se všemi výše uvedenými možnostmi. Neměla by převažovat řízená hra, ale děti by měly být podněcovány ke spontánním aktivitám a spontánnímu pohybu, neboť právě volná hra rozvíjí u dětí základní dovednosti, vědomosti a návyky. Současné dítě má velice omezenou možnost pohybu, protože u něho převládají počítačové hry a různé technické vymoženosti. V nemalé míře mateřská škola zdokonaluje i tělesný rozvoj a nabízí dětem všechny možnosti pohybu. Veškeré tělovýchovné činnosti se během roku provádějí hlavně ve venkovním prostředí, které je dětem mnohem bližší a rozvíjí jejich tělesnou zdatnost. Mateřské školy v současné době pořádají kurzy plavání, bruslení, lyžování, vedené školenými instruktory, takže rodiče mají možnost děti do těchto činností zapojit. Většinou se tyto aktivity pořádají mimo mateřskou školu. Pouze lyžování by se dalo uskutečnit např. na zahradě mateřské školy, pokud by škola měla možnost poskytnout mírný svah. Na průběh musí dohlížet i učitelka.

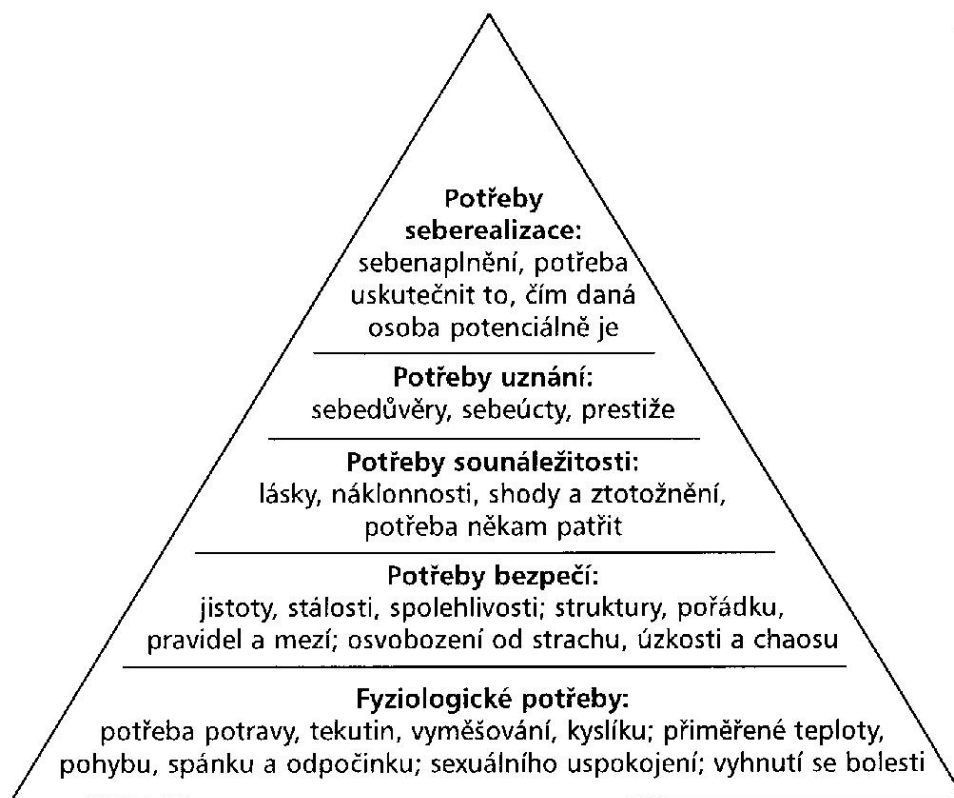
Mateřská škola by měla přirozeně navazovat na rodinnou výchovu a dále ji rozvíjet a zdokonalovat. Dle RVP PV (2004) by mateřská škola měla poskytovat dostatek podnětů k aktivnímu rozvoji a učení dítěte. Neměla by suplovat výuku základní školy, ale pouze dětem umožnit se setkat se všemi skutečnostmi, znalostmi, které by v předškolním období měly znát a poznat. „*Mateřská škola je většinou iniciátorkou plánu spolupráce se školou základní.*“ (Bečvářová, 2003, s. 66)

Cílem výchovy předškolního dítěte v současné době je harmonicky rozvinutý člověk po všech stránkách. Název knihy Roberta Fulghuma mluví za vše: „Všechno, co opravdu potřebuju znát, jsem se naučil v mateřské školce.“

Základní potřeby, které musí naplňovat jak rodina, tak i mateřská škola, jsou zahrnuty v Maslowově pyramidě potřeb. Jsou seřazeny od nejnižších po nejvyšší. Nejprve musí být uspokojeny potřeby nižší (základní – fyziologické), až po té se postupuje k potřebám vyšším.

Zde uvádím model přirozených lidských potřeb A. Maslowa.

Obr. 1: Maslowa pyramida lidských potřeb

(Havlínová a kol., 2000, s. 28)

V současnosti se uvádí 7 přirozených lidských potřeb. Potřeby jsou obohaceny o potřeby kognitivní (potřeby vědět, rozumět, zkoumat), potřeby estetické (potřeby symetrie, řádu a krásy). [online] <http://www.filosofieuspechu.cz/maslowova-pyramida-lidskych-potreb/>

Psychické potřeby:

Psychické potřeby dítěte: R. Ardrey (1969) shrnul základní psychické potřeby do tří kategorií:

1. *potřeba stimulace,*
2. *potřeba bezpečnosti,*
3. *potřeba identity.* (in Matějček, 1992, s. 42)

Pět základních psychických potřeb:

1. *Potřeba určitého množství, proměnlivosti a kvality vnějších podnětů.*
2. *Potřeba určité stálosti, řádu a smyslu v podnětech.*
3. *Potřeba prvotních emocionálních a sociálních vztahů.*
4. *Potřeba společenského uplatnění a společenské hodnoty.*
5. *Potřeba otevřené budoucnosti nebo životní perspektivy.* (Matějček, 1992, str. 115)

Mateřská škola má možnost si vybrat model potřeb podle svých priorit, které si sama vytvoří. Potřeby dětí předškolního věku nemohou být uspokojovány hromadně, protože je nutné respektovat individuální přístup k dítěti. Každé z dětí si uspokojuje potřeby jinak a jiným způsobem. V mateřských školách se vyskytují i děti, které mají speciální potřeby a mají tudíž právo, aby se jim dostalo speciální péče.

2 Rodina

Hlavním učitelem dítěte v jeho životě je jeho rodina, kde získává základní dovednosti, vědomosti a návyky. Ještě než se dítě narodí, vnímá podněty z okolního světa a reaguje na ně už v břiše matky. Vnímá, jestli na svět přichází jako chtěné či nechtěné dítě a už to je důkazem toho, že rodiče jsou prvními příjemci jeho podnětů a velice záleží na tom, jak dítě do nového života přijmou. Malé dítě vnímá okolní svět zpočátku všemi smysly, a ač se to nezdá, je jeho vnímání intenzivní. Vnímá první doteky, hlas matky, otce, pocity hladu, vnímá ticho i hluk i okolní svět. Proto, tak velice záleží na rodičích, jaké propojení s dítětem ihned po narození navážou. Rodina utváří citový vývoj dítěte i jeho sociální schopnosti. Zdravému vývoji dítěte prospívá, když mateřská škola a rodina spolu komunikují, postupují společně.

V Pedagogickém slovníku Průcha, Walterová, Mareš (2009, s. 248) je rodina definována jako nejstarší společenská instituce. „*Vytváří určité emocionální klima, formuje interpersonální vztahy, hodnoty a postoje, základy etiky a životního stylu.*“ Ze sociologického hlediska je formou, kdy se jedinec je schopen začlenit do sociální struktury.

Helus (2007) považuje rodinu za základní životní prostředí dítěte. Dítě obklopuje a také se do něj promítá. Helus (1984) také uvádí, že rodina není jenom vnějším prostředím dítěte, ale vstupuje svou atmosférou do jeho nitra. Toto nitro do určité míry tvoří a v určitém smyslu nitro dítěte přeměňuje. Rodina se stává zdrojem názorů a postojů, jež budou ovlivňovat jeho vlastní budoucí rodinu, kterou si jednou založí a ovlivní tím i výchovu jeho dětí. Podle Colemana (in Rabušicová a kol., 2004) rodina vytváří stavební kameny, na nichž je možno budovat učení ve škole.

Singly (1999) definuje rodinu, jako emoční podporu, kterou svým členům zaručuje. Definic rodiny je mnoho. Z hlediska problematiky se přikláním k hodnocení Heluse a Colemana. Všeobecně se říká, že co se dítě naučí v předškolním věku, to potřebuje po celý zbytek svého života a právě rodina je v tomto období nejdůležitější. Nic nemůže nahradit lásku otce a matky, bezpečné rodinné zázemí a podnětné prostředí. Jak se dítě postupně vyvíjí a čerpá nové poznatky a zkušenosti, tak se s ním vyvíjí i výchova

rodičů, neboť i rodiče se musí učit, jak s malým človíčkem pracovat, co mu vštípít, a jak se o něho starat. Proto rodina tvoří v tomto období základ života malého člověka.

2.1 Funkce rodiny

Dělení rodiny dle funkcí:

- **Ekonomická** - týká se celého materiálního zabezpečení rodiny, objevuje se zde materiální úroveň rodiny, kulturní úroveň rodiny.
- **Biologicko – reprodukční (erotická)** - zde jsou realizovány biopsychické potřeby muže a ženy, jedná se o zachování lidského rodu.
- **Citová** - rodina by měla poskytovat všem členům: porozumění, ochranu, životní zázemí, pomoc v krizových situacích.
- **Výchovná** - rodiče vychovávají dítě podle nějakých morálních norem a měli by dodržovat při výchově důslednost, výchova je součástí socializace, výchova v rodině by měla vést k osamostatnění dítěte. (Musil, 2014)

Podle Heluse (2007, s. 149 – 151) můžeme rodinu pojmenovat jako funkční tehdy, pokud splňuje deset základních funkcí. Tyto funkce mají zásadní význam pro zdravý vývoj dítěte a pro úspěšnou socializaci. Zde si uvedeme, které to jsou:

1. *Rodina uspokojuje základní, primární potřeby dítěte v raných stádiích jeho života. Jde o uspokojování biopsychických potřeb (jídla, pití, pohodlí, pohybu atd.), raných psychických potřeb bezpečí, pravidelného životního rytmu, lásky, přiměřeného množství a intenzity podnětů.*
2. *Rodina uspokojuje velice závažnou potřebu organické příslušnosti dítěte: potřebu domova, potřebu mít „svého“ člověka (svou matku, svého otce) a identifikovat se s ním.*
3. *Rodina skýtá dítěti již od nejútlejšího věku akční prostor, tzn. prostor pro jeho aktivní projev, činnou seberealizaci, součinnost s druhými.*
4. *Rodina pozvolna uvádí dítě do vztahu k věcem rodinného vybavení – k zařizení domácnosti, přístrojům a nástrojům, předmětům hezkým a cenným.*

5. Rodina výrazně určuje prvopočáteční prožitek sebe sama jako chlapce/dívky.
6. Rodina skýtá dítěti bezprostředně působící vzory a příklady.
7. Rodina v dítěti zakládá, upevňuje a dále rozvíjí vědomí povinnosti, zodpovědnosti, ohleduplnosti a úcty jako něčeho samozřejmého, co patří k životu jeho neoddělitelná součást.
8. Rodina otevírá dítěti příležitost vejít do mezigeneračních vztahů a tím hlouběji proniknout do chápání lidí různého věku, různého založení, různého postavení.
9. Prostřednictvím rodičů, prarodičů, starších sourozenců, příbuzných a přátel rodina navozuje v dítěti představu o širším okolí, o společnosti a světě.
10. Rodina je dětem a dospělým prostředím, kde se mohou svěřit, očekávat moudré vyslechnutí, radu a pomoc – je útočištěm v situacích životní bezradnosti.

Průcha, Walterová, Mareš (2009) se v Pedagogickém slovníku také zmiňují, že rodina plní socializační, ekonomické, sexuálně-regulační, reprodukční a další funkce.

Všechny tyto funkce mají nezastupitelnou úlohu v životě dítěte a utvářejí jeho celkový postoj k sobě samému i ke společnosti, ve které bude vyrůstat. Důležitým faktorem je i to, zda dítě bude vyrůstat v úplné funkční rodině a bude zahrnuto láskou a porozuměním.

Pět kategorií rodin podle jejich funkčnosti vzhledem k dítěti (Helus, 2007):

1. Rodiny stabilizované funkční.
2. Funkční rodiny s přechodnými, více či méně vážnými problémy.
3. Rodiny problémové.
4. Rodiny dysfunkční.
5. Rodiny afunkční.

V dnešní době se vyskytují všechny rodiny dle uvedených funkcí. Je na učitelce, aby rozpoznala, z jaké rodiny dítě přichází, pomohla řešit případné problémy a poskytla dítěti individuální péči.

2.2 Současná rodina

Dle Průchy, Walterové, Mareše (2009) se model rodiny v posledních desetiletích významně proměňuje. Současné pojetí rodiny je chápáno jako sociální skupina či společenství, která žije ve vlastním prostoru – domově, který uspokojuje potřeby a poskytuje tím dětem péči a základní jistoty. Zvyšuje se rozdílnost složení typů rodin - rodina vlastní, úplná, neúplná, nevlastní, náhradní. Rodina tak spolu se školou plní významné výchovné funkce.

Současná rodina oproti rodinám z minulých let je spíše málopočetná. Současné rodiny mají nedostatek volného času, a proto se mnohdy nemohou plně věnovat svým dětem. Výchova se tak přenáší na předškolní zařízení a na zájmové kroužky. Mezi další komplikaci současných rodin patří častá rozvodovost rodičů, což přináší neúplné rodiny a nespokojené děti. Není výjimkou, že stále více dětí žije ve střídavé péči, což přináší nemalé problémy v jejich vývoji. Rodiny jsou spíše uzavřenější a v případě problémů je vhodné je motivovat k navštívení institucí, které by jim mohli pomoci. Problémem některých sociálně slabých rodin je špatná vzdělanost rodičů, nedostatek finančních prostředků a možnosti vlastního bydlení. V současné době je hodnotová orientace rodiny nastavena k zajištění materiálního zabezpečení, neboť rodičům hrozí ztráta zaměstnání a jistých sociálních potřeb. Teprve na dalších místech je výchova dětí, zdraví, láska, zábava.

Podle Heluse (2007) je současná rodina označována několika pojmy, které nám přiblíží její rysy. Je to rodina:

- nukleární neboli jádrová – jádro tvoří partnerská / manželská dvojice, jejich děti sdílející společný domov,
- manželská – manželský pár,
- dvougenerační – rodiče a děti,
- intimně vztahová, nebo rodina centrální vztahové zóny – funguje jako soukromý prostor,
- privátní individualizace – možnost i nutnost rozhodovat se, volit, nést za své rozhodnutí zodpovědnost, poradit si sám se sebou. Toto jsou znaky individualizace, tedy vývoje jedince jako svébytné osobnosti.

Helus (2007) uvádí nejčastější typy problémově zatížených rodin:

- Nezralá rodina – mladí nezralí a nezkušení lidé přivedou na svět dítě a mají se stát spolehlivými a dobrými rodiči, což se jim jen obtížně daří.

Nezralost existuje v několika podobách, které jsou typické, pro některé problémové, resp. dysfunkční rodiny:

- Nezralost v oblasti zaměření, životních hodnot, životního způsobu – mladí lidé jsou zvyklí, že o ně někdo pečuje, mají mnoho problémů sami se sebou a náhle se mají starat o své vlastní dítě, a tím se stává péče o dítě nestabilní, improvizovaná, plná dobrodružství a rizika, což se může negativně projevit v povahových rysech dítěte.
- Nezralost v oblasti zkušeností – často se rodiči stávají lidé velice mladí, kteří nemají žádné zkušenosti s výchovou dítěte, což se právě projevuje v jejich působení na dítě a dělají spoustu výchovných chyb, které se potom jen těžko napravují.
- Nezralost v oblasti citů – nedokážou dítě plně obklopit atmosférou klidu, pohody a něhy. Místo toho propadají afektům a vznětům.
- Sociální a ekonomické problémy – rodiče nemají dostatek finančních prostředků na vlastní bydlení i na samotný chod domácnosti. Často bydlí u prarodičů, což vytváří spoustu problémů, které se odráží ve výchově dítěte.

„Někdy se podaří nezralost posléze překonat – mladá dvojice se poučí, najde „sama sebe“ a objeví také v tvorbě adekvátního prostředí pro vývoj dítěte životní smysl. Je zde ovšem i reálné nebezpečí, že počáteční nezralost přeroste v hlubokou a trvalou krizi vztahů v rodinné buňce, v krizi elementární péče o dítě, v krizi pojetí života vůbec.“
(Helus, 2007, s. 154)

- Přetížená rodina – rodiče jsou příliš časově vytíženi a nezbývá jim dostatek času na výchovu svých potomků

- Ambiciózní rodina- rodiče kladou na dítě příliš vysoké nároky, které dítě vzhledem k věku nemůže splnit.
- Perfekcionistická rodina – rodiče mají přehnané nároky na dítě. Chtějí, aby bylo vždy nejlepší i bez ohledu na to, že dítě jejich požadavky nezvládá. Dítě je v neustálém stresu, neboť chce své rodiče uspokojit.
- Autoritářská rodina – rodič potlačuje osobní důstojnost dítěte a vše musí být podle něho.
- Rozmazlující (protekcionistická) rodina – rodiče se podřizují dítěti, ve všem mu vyhoví a vše za něho udělají. Dítě si tak neumí poradit s problémy.
- Rodina nadměrně liberální a improvizující – dítě v rodině nemá utvořena žádná pravidla, a tudíž nerespektuje povinnosti a žádný řád.
- Odkládající rodina – rodiče hledají způsoby, jak odložit své dítě, např. prarodičům a známým na hlídání. Dítě tak nemá vytvořené pevné rodinné vazby.
- Disociovaná rodina – rodina, která je neustále narušována konflikty a hádkami. Dítě postrádá důvěru a schopnost se o někoho opřít.

Současná rodina je přetížena staráním se o své materiální zabezpečení a nemá mnohdy čas na své děti. Rodiče pak často přenášejí své výchovné modely ze svého dětství do svých rodin a dělají stejné chyby, jako dělali jejich rodiče. Domnívám se, že současní rodiče jsou ve své výchově dětí nedůslední a často dochází k situacím, kdy rodič poslouchá své dítě.

Některé rodiny trpí nedostatkem peněz z důvodu nezaměstnanosti rodičů, což ovlivňuje materiální zabezpečení jejich dětí. Dále se vyskytují naopak rodiny, které finančně nestrádají, a jejichž děti si neumí ničeho vážit.

3 Mateřská škola

Mateřská škola má v předškolním období dítěte nezastupitelnou úlohu. Umožňuje dítěti první kroky bez rodičů a poznávání svých vrstevníků. V mateřské škole navazuje první kontakty, učí se samostatnosti i chování v kolektivu. Mateřská škola u něho zkvalitňuje základní společenské a hygienické návyky. Díky dobře propracovaným výchovně vzdělávacím programům se dítě v mateřské škole setkává se základními poznatky vědomostmi a návyky, které bude potřebovat pro svůj budoucí život. V nemalé míře se posiluje jeho morální a citová vyspělost. U dítěte se rozvíjí řeč, pohybové dovednosti, výtvarné i pracovní nadání. Děti ze sociálně znevýhodněného prostředí mají možnost získávat poznatky, které by jim jejich domácí nepodnětné prostředí neposkytlo. Naopak děti nadané se mohou více rozvíjet a zdokonalovat po všech stránkách. Díky smíšeným kolektivům se děti učí pečovat o menší vrstevníky.

V Pedagogickém slovníku (Průcha, Walterová, Mareš, 2009 s. 148) se definuje *„mateřská škola jako školské zařízení navazující na výchovu dětí v rodině a v součinnosti s ní zajišťující všestrannou péči dětem zpravidla ve věku od 3 do 6. let.“*

3.1 Funkce mateřské školy

Funkce mateřských škol by se dala shrnout do několika bodů, uvedeme si příklady:

- Výchovně vzdělávací.
- Sociální – dítě se učí žít ve společenství dětí, lidí. Probíhá zde socializační program, ve kterém jsou snahy začlenit dítě do společnosti.
- Zdravotní – hygienická služba (dohlízejí učitelky).
- Poradenská – je určena především rodičům. Učitelka by měla být schopna odborně rodičům poradit, jak mají postupovat při výchově jejich dítěte. (Musil, 2014)

Matějček (1992, s. 110) podrobněji pojednává o funkci mateřské školy v přípravě dítěte na školu. „*Mateřská škola totiž poměrně spolehlivě zachycuje případy i lehké mentální retardace, signalizuje potřebu odkladu školní docházky mnohých dětí pro školu nezralých, vyslovuje podezření na specifické poruchy učení, které se stává podkladem zaměřenějšího odborného vyšetření a eventuálních nápravných opatření.*“

Mateřská škola má v podstatě řadu možností, které mohou pozitivně ovlivňovat její vztah k rodině a lze z nich „vytáhnout“ 5 nejzákladnějších:

1. *ovlivňovat výchovné postoje rodičů,*
2. *přispívat k socializaci dítěte působením kolektivu,*
3. *zprostředkovat odborná doporučení,*
4. *poskytovat dítěti i jeho vychovatelům tzv. korektivní zkušenost,*
5. *v indikovaných případech působit vysloveně terapeuticky.* (Matějček, 1992, str. 110)

Do toho, jak mateřská škola může zasáhnout do výchovy v rodině, lze zařadit i výchovné postoje vychovatelů, neboť dítě se v něm pohybuje v určitém kolektivu a určitém modelu sociálních vztahů, ať už mezi dětmi, nebo dospělými a přebírá do jisté míry určité návyky, zvyky i názory. Dítě vlastně přenáší do rodinného prostředí praktiky mateřské školy, které mohou některé rodiny kladně a některé rodiny záporně ovlivnit. Tyto zkušenosti udávám ze své praxe, např. po programu proti kouření, který jsme v mateřské škole zařadili, přišel jeden tatínek ironicky sdělit, že mu jeho dcera nařídila kouřit jenom na balkóně, i když kouřil v obýváku, protože paní učitelka řekla, že je to zdraví škodlivé. Nebo rodina, která méně dbala na hygienu svých dětí, dokonce zakoupila kartáčky na zuby, neboť děti hrály na besídce scénku o čištění zubů a kartáček po mamince vyžadovaly. Domnívám se, že i na druhé straně může učitel negativně ovlivnit dítě, když nemá zažité základní společenské normy, např. olizuje nůž při jídle, jí kyselou okurku rukama, nesprávně drží příbor, chodí nevhodně oblečen.

Škola formuje rodinu, i co se týče socializace dítěte v kolektivu, neboť samozřejmě rodina nemá možnost sociální vztahy ve větší míře prohlubovat, nebo má omezený

počet členů. V kolektivu se tak dítě učí lépe vnímat solidaritu, přátelství, konkurenci, ale i povinnost nebo obětavost.

Dítě si v kolektivu lépe upevňuje hygienické návyky i poznatky, neboť personál je školený k tomu, aby tyto návyky s dětmi odborně procvičoval. Učitelky mohou rodičům doporučovat odbornou literaturu, kterou rodiče ve většině případů ani neznají. Dále mohou učitelky rodičům radit v nejzákladnějších psychologických, pedagogických i zdravotních problémech. Jsou rodičům bližší, než třeba lékaři. Specifickou funkcí mateřské školy je možnost korektivního vedení dítěte v případech, kdy v rodině zájem o dítě upadá, nebo je zájem přehnaný. Škola pomáhá dětem terapeuticky v případech, kdy není doma stále emoční prostředí, rodiče jsou v rozvodovém řízení, na pokraji střídavé rodinné péče, nebo je prostředí tak neúnosně napjaté, že jediné škola může dítěti nabídnout klidné emocionální prostředí, citově vyrovnaný režim a dítě si tak zpět do rodiny přináší zvýšenou obranyschopnost organismu proti emocionálnímu náporu.

Matějček (1992) tvrdí, že nejsilnějším rysem mateřské školy je terapeutická schopnost pracovat s dětmi, které mají nějaké specifické problémy a rodina je samozřejmě nemůže dobře řešit. Jsou to případy, kdy je dítě např. autista, lpí na matce, je příliš úzkostné nebo vystrašené. Škola tak specificky stimuluje dítě podněty, přicházejícími z dětského kolektivu.

3.2 Vztah rodina – mateřská škola

Dle Průchy, Walterové, Mareše (2009) jde o vztah rodiny a školy, který je významným sociálním vztahem, ovlivňující úspěšnost výchovně-vzdělávacího procesu, učení, jejich osobní rozvoj. Předpokladem pro tento vztah je vzájemná otevřenost, informovanost a ochota komunikovat. Tímto vztahem se rozvíjejí různé formy spolupráce.

Vztah „rodiny a školy“ je pro vývoj a výchovu dítěte tím nejdůležitějším. Je nutné, aby se rodina a škola, pokud možno ve výchově dětí doplňovaly a ne si konkurovaly. Najít tu správnou hranici je někdy velice těžké. Zejména v případě, kdy rodič nejeví o spolupráci se školou zájem, anebo naopak, když škola nespolupracuje s rodiči.

Štech (in Čapek, 2000) sděluje, že ve spolupráci rodičů a učitelů jde o téma nesmírně citlivé, které je v praxi zdrojem mnoha roztrpčení a konfliktů a výzkumně je dosud málo

zpracované. „Klíč k partnerství s rodiči spočívá v umění najít k nim vhodný přístup, který rodinu podporuje, staví na ní a neničí to, co rodiče tvoří.“ (Bruceová, 1996, s. 103)

„Partnerství s rodičem přináší učitelce možnost lépe poznat dítě a jeho svět. Pro rodiče může být partnerství s učitelkou přínosné v poznání metod a způsobů vzdělávání, učitelka může rodičům nabídnout vzory v komunikaci s dítětem, pomoci najít pro dítě vzdělávací cestu, která mu bude vyhovovat a optimálně rozvine jeho předpoklady.“ (Svobodová, 2010, s. 64)

„Mateřská škola by měla být otevřená rodičovské veřejnosti, partnerské vztahy mezi pedagogy a rodiči dětí by měly být samozřejmostí.“ (Bečvářová, 2003, s. 66)

Bečvářová (2003) zastává názor, že mateřská škola pomáhá rodině všude tam, kde rodina sama nestačí (poskytuje konzultace, zásady i příklady správného vedení dětí, doporučuje literaturu). Rodiče mají možnost vstupu do mateřské školy a účasti na různých akcích a aktivitách pořádaných školou. Mezi učiteli a rodiči by mělo docházet k oboustranné důvěře, otevřenosti a vstřícnosti, s čímž osobně souhlasím.

Bruceová (1996) uvádí, že pro učitelku je někdy těžké navázat spolupráci s rodičem, který si to nepřeje nebo neumí s učitelkou komunikovat. Raději by s učitelkou komunikoval individuálně v pohodlí svého domova. Někteří rodiče si spolupráci představují pouze ve výrobě pomůcek, jiní se rádi angažují v pořádání výletů, předávání sponzorských darů. Jsou rodiče, kteří mají zájem o spolupráci, jiní ji naopak nevyhledávají vůbec. Záleží na individualitě každého rodiče. Pro učitelku je ale důležité, aby z hlediska svého vzdělání, pedagogických a psychologických zkušeností, uměla navázat kontakt s kterýmkoliv typem rodičů. Samozřejmě, že každého rodiče zajímá pouze život jeho dítěte v mateřské škole. Už méně je ale rodičů, kteří řeší spokojenost všech dětí v mateřské škole. Oběma stranám jde o šťastný život dítěte v mateřské škole.

Typologie rodičů dle míry jejich zapojení do práce ve škole sepsala Chris Atheyová (in Bruceová, 1996) a Bruceová (1996) k nim přidala další typy. Zde si uvedeme, které to jsou:

1. Rodiče, kteří plně schvalují vše, čemu se dítě ve škole učí.
2. Rodiče, kteří se sice snaží horlivě spolupracovat, ale ne vždy vhodně.
3. Rodiče, kteří jsou sice fyzicky přítomní, ale nejsou aktivní.
4. Rodiče, kteří přivádějí a odvádějí děti a nanejvýš se účastní třídních schůzek.
5. Rodiče, kteří děti do školky ani nepřivedou ani neodvedou a ani nevyhledávají žádný kontakt.

Z těchto zkušeností učitel při spolupráci vychází. Typ rodičů je ovlivněn také místem, kde se mateřská škola nachází. Ve městě či na vesnici, nebo zda jde o mateřskou školu církevní či alternativní. Učitelky se setkávají se všemi typy rodičů. Některé mateřské školy mají se spoluprací problémy a jiné si ji zase pochvalují. Záleží na složení rodičů, protože v každém školním roce je to jinak.

Podle Brezinky (1996) je pravda, že rodiče a učitelé se na výchově dítěte podílejí nejvíce, když pracují jednotně a ve stejném záměru. Jde jim přece o to podstatné, o dobro dítěte. Když mezi nimi vznikne vztah důvěry, tak jsou na dobré cestě k tomu, jak vzájemně spolupracovat. Důvěra obou stran musí být zasloužená. Vztahy rodičů a učitelů musí vznikat na základě partnerské úmluvy, dělby práce a vzájemného porozumění bez předsudků. Obě strany by si měli pomáhat vzájemně, tj. učitelé rodičům a rodiče učitelům.

Mertin, Gillernová (2003) udávají, že rodiče jsou prvními „učiteli“ svého dítěte. Lze tedy říci, že učitelka je expertem na výchovu a vzdělávání dítěte v mateřské škole, rodič je jím doma. Profesionalita učitelky se projevuje v tom, jak dovede rodiče ke spolupráci získat. Rodiče by se měli na partnerství s mateřskou školou podílet a respektovat to, co se v mateřské škole děje. Rodiče většinou hledají učitelku milou, příjemnou, ale i důslednou, která má nějaké profesionální zkušenosti a dovednosti. V současné době jsou na učitele kladeny nemalé nároky, a to především v jejich profesní a odborné úrovni. Sociální vazby „učitel a rodina“ jsou podpořené

i dlouhodobým trváním, protože dítě navštěvuje mateřskou školu delší dobu. Současně jde o vztahy velice intenzivní, neboť dítě dochází do mateřské školy denně a tráví tam většinu svého času.

Proto je důležité podívat se i na projevy rodičů, jak reagují na učitele mateřské školy, a jak tyto typy rodičů rozpoznávat.

Lažová (2013) zmiňuje tyto projevy rodičů:

Rodič reaguje vstřícně

Je dobré se ujistit, zda rodič svůj postoj myslí upřímně. Rodiče se můžeme zeptat, zda porozuměl, či jaký má názor on.

Rodič se ptá, žádá radu

„Rodič považuje učitelku za odborníka a chce znát její názor.“ (Lažová, s. 104) Dobrou službou v mateřské škole je také výpůjčka knih o výchově. Učitelé by měli rodičům doporučovat vhodnou literaturu. Literatura by se měla nacházet na místech volně přístupným rodičům.

Pokud už nastane nějaký výchovný problém, který chce rodič s učitelem konzultovat, je důležité se ptát, otázkami typu: Jak to vidíte vy? Co si o tom myslíte? Už jste to s někým konzultovali? Učitelka vyjádří své domněnky, obavy. Sdělování diagnóz může pouze odborník nikoli učitel - ADHD, Autismus.

Rodič nechápe, v čem je problém

Častý problém. Učitelka sděluje svůj názor, rodič přitakává, ale souhlasí s něčím jiným, protože to pochopil jinak. Zásada je ptát se, jak tomu druhý porozuměl.

Rodič se neúčastní akcí v mateřské školce

Ze zákona je rodič odpovědný za výchovu svého dítěte. Mělo by být tedy v jeho zájmu o spolupráci usilovat. Učitelka by měla být tak profesionálně vybavena, aby dokázala odhadnout, kteří rodiče se pravděpodobně akce nezúčastní a navrhnout jim alternativu.

Na akci může dítě např. doprovodit jeden z prarodičů, nebo známá rodiny. Předejde se tím situaci, kdy většina dětí má na akci v mateřské škole jednoho z rodičů a dvě děti sedí smutně v koutě. Pokud už se tak stane, měla by učitelka dítě morálně povzbudit a sama ho do dění akce zapojit.

Rodič je slovně agresivní

Pokud je rodič slovně agresivní mělo by zasáhnout jako první vedení školy. „*Ředitelka ve svém postavení budí větší respekt.*“ (Lažová, 2013, s. 107) Učitelka by neměla komunikovat s rodiči zvýšeným hlasem, ale zároveň by z její řeči neměl vyzařovat strach ani neklid. Komunikace s rodičem by měla být fundovaná, korektní, věcná a odborná. Učitel má právo na slušné jednání, ale stejně to platí i obráceně. I rodič má právo na korektní a klidné jednání ze strany učitele. Učitel by měl z hlediska svého postavení přemýšlet nad tím, zda poskytuje své rady na vyžádání a neměl by se uchýlovat k tomu, že bude sám dávat nevyžádané rady. Může dojít k situaci, kdy u rodiče vyvolá slovní agresivitu.

Rodič obviňuje okolí (partnera, dítě, společnost, školu)

Rodič nechce nechat problém na sobě a obviňuje své okolí, i když je vina na něm, neboť výchovně selhal.

Rodič je psychicky nemocný

Není na učitelce, aby v tomto případě situaci řešila. K tomu jsou kompetentní orgány (obecní úřady, městské úřady, vedení školy, lékař).

Rodič má objektivní problém, který neumí sám řešit

„*Rodiče nebo dítě něco trápí a oni se nedokážou ozvat přímo, jdou na to oklikou.*“ (Lažová, 2013, s. 111) Pokud má rodič nějaký objektivní problém a neví si s ním rady, může dojít na to, že požádá o pomoc učitelku.

Čapek (2013, s. 16) tvrdí, že „*rodiče by neměli s učiteli bojovat, ale spolupracovat.*“ Pro kvalitní spolupráci, která přináší pozitiva hlavně pro dítě, doporučil Čapek (2013) návod, jak získat rodiče ke spolupráci a to zejména, když budeme dodržovat uvedená doporučení:

1. Profesionalita.
2. Vhodná komunikace s rodičem.
3. Optimismus a pozitivní postoj.
4. Vstřícnost.

Zatím mám malou zkušenost s prací v mateřské škole, ale mohu s uvedeným autorem souhlasit.

Čapek (2013) udává, že spolupráci se školou a vztahy učitele s rodiči může ovlivnit řada faktorů. Uvedeme si některé z nich:

- Nedostatek času rodičů.
- Pracovní vytížení na straně učitelů (týká se především školy základní).
- Nepřipravenost učitelů na pravidelnou spolupráci s rodiči.
- Genderové rozdíly.
- Menší zapojení rodičů do vzdělávání dětí.
- Tradiční názory o škole jako o uzavřené instituci.

Uvedené faktory ve velké míře ovlivňují spolupráci s rodiči, neboť ať se zamyslíme nad kterýmkoliv bodem, jsou všechny podstatné a vyskytující se. Současní učitelé s nimi neustále bojují a snaží se je překonávat. K překonávání těchto překážek slouží právě výše uvedené čtyři doporučení Čapka. Na první místo problému spolupráce rodiny a školy bych zařadila právě nedostatek času rodičů.

Petlák (in Čapek, 2006, s. 22) zase popisuje, co rodiče žádají a očekávají:

- *Rovné zacházení, aby děti neměly pocit krivdy, že jsou učiteli nesympatické apod.;*
- *aby bylo jejich dítě podporováno ve vzdělávání;*
- *pomoc učitele, vstřícnost při řešení problémů s chováním dítěte*
- *zodpovědný a individuální přístup k jejich dítěti;*
- *že učitel velmi zodpovědně a objektivně dítě hodnotí a je rodičů ochotný vysvětlit důvody svého přístupu k dítěti, případně i zaměření jeho intervencí;*
- *vysokou kvalifikovanost a využívání nejen didaktických, ale i ostatních dovedností učitele;*
- *důraz učitele nejen na didaktické aspekty vzdělávání, ale i na jeho emoční stránku;*
- *zájem také o neformální spolupráci s rodiči.*

Uvedené poznatky zmiňovaných autorů dokládají složitost vztahů rodina – mateřská škola. Ze všeho vyplývá jedno podstatné, že škola by neměla vůči rodičům vystupovat autoritativně a případná nedorozumění či nejasnosti by měla řešit respektujícím způsobem.

4 Spolupráce

4.1 Pojem spolupráce

V Pedagogickém slovníku (Průcha, Walterová, Mareš 2009, s. 133) je pojem spolupráce zastoupen pojmem kooperace: „*Spolupráce lidí, zpravidla zaměřená na dosažení společného cíle. Dovednosti spolupracovat nejsou vrozené, musí se nacvičovat a rozvíjet např. pomocí kooperativního učení. Kooperovat mohou jedinci mezi sebou, skupiny osob, instituce (včetně škol a školských zařízení), státy.*“ Opačným významem slova kooperace je soupeření.

Webstr uvádí ve svém výkladovém slovníku spolupráci takto: „*pracovat ve spojení s, pracovat s jinými. Spolupráce znamená pracovat společně pro společný cíl*“ (in Kovaliková, Olsenová, 1995, s. 86).

Obdobně definuje spolupráci Halvínová a kol. (2000, s. 34): „*Spolupráci rozumíme společnou práci nejméně dvou osob na určité věci, jejich směřování ke společnému cíli.*“

Objasněme si, proč existuje spolupráce. Dle Kovalikové (1995, s. 91) je to ze tří důvodů. Zde si uvedeme, které to jsou:

- *podstatně zlepšuje zpracování informací,*
- *pomáhá dětem naučit se týmové dovednosti, které jsou podstatné pro úspěch v životě,*
- *slouží jako prostředek pro vykonání určité činnosti nebo zodpovězení problému, pokud je pro skupinový kontext nejvhodnější.*

Spolupráci hodnotí Kovaliková (1995) také jako jakýsi způsob života – filozofii a hodnotový systém.

Podle mého názoru lidé prakticky vědí, co pojem spolupráce znamená, ale při konkrétním vyjádření, nedokážou spolupráci přesně definovat.

4.2 Spolupráce v mateřské škole

Dle Kořátkové (2008) bylo v dřívějších dobách běžné, že se rodiče do mateřské školy dostali pouze v době třídních schůzek, nebo besídek při jakékoliv příležitosti. Učitelky neměly zájem, aby jim rodiče zasahovali do jejich výchovné práce a rodiče si zase odvykli se na výchovném dění podílet. V současné době se mateřské školy otevřely jak rodičům, tak veřejnosti. Učitelky mají zájem o spolupráci s rodiči. Je proto běžné, že rodiče mohou kdykoliv vstoupit do třídy, kdykoliv vznést jakýkoliv dotaz, mohou se dobrovolně zúčastnit plánovaných akcí, mohou dávat náměty a podněty na akce, jezdit s dětmi na výlety, do divadel, do kin i na školy v přírodě. Protože je spolupráce ve většině případů oboustranná, má blahodárný vliv na vývoj, výchovu dětí, a současné školství v tom vidí pozitivní vliv.

Nyní už některým učitelkám připadá vyprávění z dob dávno minulých jako něco neuvěřitelného. Jak se vyvíjí spolupráce s rodiči, tak se obohacují školní vzdělávací programy škol a i rodiče mají možnost podávat návrhy, nebo do těchto programů zasahovat. Spolupráce se tak vyvinula pozitivním směrem a do budoucna lze předpokládat, že bude ještě dále prohlubovat. Nesmíme zapomenout ani na menšinu rodičů, kteří spolupracovat nechtějí. Důvody mohou být různé. Jedním z nich bývá, že rodiče mají špatné zkušenosti ze svého dětství, kdy oni chodili do mateřské školy, nebo jim škola nevychází dostatečně vstříc, nebo nenašli v mateřské škole vstřícnou učitelku, anebo mají problémové dítě a neradi slyší výtky učitelek na jejich výchovu. Ve velké míře záleží i na velikosti mateřské školy. Malá vesnická škola, kde se všichni lidé znají, umožní snadnější komunikaci s učitelkou i dalšími rodiči. Oproti tomu městské školky s větším počtem tříd umístěné ve velkých městech nebo na sídlišťích mají větší problém s tím, aby rodiče spolu komunikovali, protože se neznají a poznávají se až v mateřské škole.

Dle Kořátkové (2008) by škola a rodina měly spolupracovat na jedné lince důvěry, aby mezi nimi vzniklo propojení, které by bylo označováno slovem „My“ a ne „My a Oni“. Jedině tak může být spolupráce úspěšná. Pro učitelky jsou doporučovány různé způsoby nedirektivních přístupů, které jsou popsány ve vzdělávacích programech pro učitelky. *„Ty by měly být základem pro vytváření kvalitních společných vztahů, které jsou*

následně silnou motivací pro děti a pro jejich ochotu se ve škole vzdělávat a cítit se tam všestranně dobře.“ (Kořátková, 2008, s. 90)

Zde si uvedeme, které to jsou:

- akceptace,
- empatie,
- autenticita,
- aktivní naslouchání,
- empatický rozhovor (Kořátková, 2008).

4.3 Formy spolupráce

Formy spolupráce mohou být na mateřských školách rozdílné.

Nejběžnější formy spolupráce:

Společné akce s rodiči

Jsou oblíbené dětmi, rodiči, možná i pedagogy. Důležitým faktem je, že všichni zúčastnění mají možnost se potkat, blíže se seznámit, pohovořit si, prožít spolu hezké chvílky. *„Dítě je pyšné, že může paní učitelce a ostatním dětem ukázat své rodiče. Pokud se táta předvede jako velký silák nebo maminka ukáže, jak pěkně zpívá, je dítě šťastné a hrdé na své rodiče. Pokud ještě vidí na paní učitelce, že ji maminčin zpěv uchvátil, posílí se ještě jeho vztah k ní. Rodiče více pochopí, jak to ve školce běží, poznají blíže paní učitelku a její práci, přestanou ji vnímat jen jako informatorku při vyzvednutí dítěte ze školky, mohou si více popovídat a navázat otevřenější vztah. A učitelky? Ty se mohou pochlubit svým organizačním talentem, svými dovednostmi, svým vztahem k dětem.“ (Lažová, 2012, s. 27)* Rodiče bychom měli při pořádání akce zapojit, vyzvat k pomoci, např. různými náměty na hry, pohoštěním – příklad Vánoce, kdy se koná besídka pro rodiče a malé pohoštění v podobě vánočního cukroví, kávy, čaje.

Besídky

Na besídkách mohou děti předvést, co se naučily, a jaké poznatky v mateřské škole získaly. Pro rodiče úspěšných dětí jsou tyto besídky něčím, kde mohou poznat přednosti a dovednosti svého dítěte a pochlubit se jimi ostatním. Nesmíme však zapomenout i na rodiče, kteří se těchto besídek děsí kvůli tomu, že jejich dítě nezvládne pořádně básničku, písničku, že se bude ostýchat před kolektivem, anebo naopak, že bude kázeňsky vyrušovat. Je tedy na každé učitelce, jak k této besídce přistoupí a popřípadě zkontaktuje s rodiči, jak dítě do této besídky zařadit. Besídka by měla být radostnou záležitostí nejen pro děti, ale také pro rodiče a učitele. Učitelka by měla svým citlivým přístupem vytvářet příjemnou atmosféru po celou dobu konání besídky.

Společné tvoření rodičů s dětmi

V současné době je toto společné tvoření hodně využíváno. Učitelky zajistí dostatek pomůcek, výtvarných a pracovních nápadů a pomohou rodičům prožít s dětmi příjemné odpoledne. Učitelky mají možnost sledovat komunikaci mezi rodičem a dítětem, mohou sledovat do jaké míry je dítě vedeno k samostatnosti nebo zda za něj rodiče výrobek vyrobí. Rodiče vidí i výtvary ostatních dětí, a mohou tak srovnávat výtvarnou a pracovní úroveň svého dítěte s vrstevníky. V nemalé míře si mohou promluvit i s učitelkou a ostatními rodiči. Je možno do těchto společných tvoření aktivně zapojit i prarodiče, kteří ve vedoucí roli nahradí učitelku. „*Výměna rolí nás sblíží.*“ (Svobodová, 2010, s. 67) Zajímavé je sledovat úklid po tvořivých činnostech. Všimnout si můžeme, zda uklízí děti, nebo za ně uklízí rodič, anebo při úklidu spolupracuje dítě s rodičem. Na závěr by se nemělo zapomenout na zhodnocení výrobků rodičů i dětí. Výtvarné tvoření se může týkat Velikonoc, Vánoc, Dne matek, Dne otců, zvláštních výročí, oslav školy, dne Země, Dne dětí...

Školní časopis

Školní časopis pro rodiče může být vydáván v jednotlivých třídách nebo v rámci celé školy. Na vytváření časopisu se podílí především pedagogický personál, který svými příspěvky umožňuje rodičům blíže nahlédnout do výchovně vzdělávacího programu

školy. Rodičům poskytuje texty písní, básní, říkadel, schéma pohybových her a dalších aktivit. Rodič si tak může s dítětem opakovat to, co se naučilo v mateřské škole. V každém takovém časopise by neměly chybět výtvarné práce dětí nebo fotogalerie činností týkající se výletů do přírody, návštěvy kulturních akcí nebo exkurzí na pracoviště rodičů. Rodiče by na oplátku měli dobrovolně přispívat na náklady spojené s vydáváním tohoto časopisu. Po dohodě lze využít i sponzorské dary. *„Díky kopírce a dobré vůli učitelky se mateřská škola posouvá zase o kousek blíže k neformálnímu a pomáhajícímu lidskému společenství.“* (Svobodová, 2010, s. 68)

Kluby pro batolata

Některé mateřské školy tyto kluby zakládají. Jejich účelem není jen dostat maminky do mateřské školy, aby si prohlédly prostředí, do kterého bude později jejich dítě docházet, ale umožňuje jim také komunikaci s ostatními maminkami a předávání si získaných zkušeností, poznatků ve výchově dětí. Malá batolata se učí komunikovat se svými vrstevníky, poznávají nové prostředí i hračky a blíže se seznamují s novou „tetou“, která ho povede po další cestě životem. Učitelky mají možnost pozorovat, jak rodiče své děti vychovávají a na případné nedostatky je ihned taktně upozornit. Některé maminky pomoc učitelek rády přivítají. Pokud je prostředí těchto klubů podnětné, dává další nápady a náměty pro učitelku mateřské školy. *„Tito rodiče obvykle pokračují v návštěvě mateřské školy, když dítě dospěje do věku tří let a komunikace mezi rodinou a školou je již nastavena do partnerské roviny.“* (Svobodová, 2010, s. 69)

Společné aktivity, cesty

Některé způsoby spolupráce rodiny a školy jsou přeneseny i mimo prostředí mateřské školy. Rodiče se spolu s dětmi zúčastní různých akcí pořádaných školou (Zoo, výlety, akvaparky, moře, společné výlety na kolech, táboráky, branné dny v přírodě ...). Tyto akce umožňují škole blíže poznávat život jednotlivých rodin, jejich vzájemnou komunikaci, toleranci. Dají se vysledovat i přístupy ve výchově rodičů k dítěti (př. autoritativní, příliš benevolentní...). Záporným přínosem těchto akcí někdy bývá, že se děti někdy rády předvádějí před svými rodiči a nerespektují pokyny rodičů, ani učitelek.

Před každou akcí bychom měli vytvořit dětem i rodičům pevná pravidla a dbát na jejich dodržování. Pro zdárný průběh těchto akcí a bezpečnost dítěte je to důležité.

Školní slavnosti

Jsou nedílnou součástí spolupráce rodiny a školy. Většinou se vztahují k nějakému tématu, výročí, tradici, svátku, anebo zvláštní příležitosti (Čarodějnický den, Dýňové slavnosti, Rozloučení s předškoláky, Masopustní průvody, Martinské průvody, Lampionové průvody, průvody Vítání jara, oslavy kulatých narozenin školy...). Tyto slavnosti jsou velkou organizační zátěží na učitelky. Musí být důkladně promyšlené, musí mít nějaký program, a musí splnit nějaký cíl. Je vhodné zjistit zpětně dotazníkovou metodou, jaké slavnosti měly u rodičů úspěch, zda splnily jejich očekávání, jestli mají nějaké připomínky, anebo nápady pro slavnosti další. Děti mají jedinečnou možnost při těchto slavnostech ukázat, co jejich rodiče umí, jak si s nimi hrají a mohou být na ně právem pyšné. Problémem pořádání těchto slavností je, že ne všichni rodiče se jich mohou zúčastnit z důvodu vytíženosti svého zaměstnání. Děti, které se na tyto slavnosti těší, jsou potom zklamané. Je na učitelkách, jak rodičům vysvětlí, aby poslali místo sebe jiného člena rodiny.

Rada školy

Nejsou povinností mateřské školy. Zapojení rodičů do řízení školy může být ale velmi prospěšné. *„Rodiče mají často kontakty, které mohou pomoci řešit problémy školy jako kupříkladu zařízení zahrady, její úklid či sekání trávy, mohou pomoci se zajišťováním pomůcek, není výjimkou asistence maminky na mateřské dovolené v určité době ve třídě. Rodičovská iniciativa může škole pomoci při komunikaci se zřizovatelem nebo s jinými partnery. Pro ředitelku školy může být oporou při řešení důležitých problémů spojených s fungováním školy.“* (Svobodová, 2010, s. 69)

Třídní vzdělávací programy

V Manuálu k přípravě školního (třídního) vzdělávacího programu mateřské školy (2005) se uvádí, že třídní vzdělávací program je navržen pro určitou třídu dětí a dostatečně respektuje vzdělávací potřeby v konkrétní třídě. Zároveň vychází ze školního vzdělávacího programu. Záleží na učiteli a řediteli mateřské školy, do jaké míry bude vztah mezi školním a třídním vzdělávacím programem vyvážený, a zda bude tvořit důležitou oporu pro práci v jednotlivých třídách. Třídní vzdělávací program je otevřený pracovní plán učitele. *„Je to živý materiál, který se vyvíjí a díky kterému se rodiče dozvídají pozitivní informace nejen o svých dětech, ale i o jejich kamarádech. Dostávají informaci, že jejich dítě je v tomto prostředí pozitivně přijímáno, že je součástí funkční komunity, která se o ně zajímá. Tato informace je pro rodiče uklidňující a příjemná. Součástí TVP bývají i různé pokyny a pravidla pro rodiče, která jsou potřebná k tomu, aby se nám spolu lépe žilo a nevznikaly zbytečné problémy. Velice záleží na formě, jakou jsou tato pravidla napsaná.“* (Svobodová, 2010, s. 68). Zda jsou uvedena autoritativním stylem či demokratickou formou. *„Demokratická forma podporuje neformální vztahy mezi rodiči a školou, forma autoritativní je naopak bourá.“* (Svobodová, 2010, s. 68)

Dny otevřených dveří

Jsou možností blíže se seznámit s mateřskou školou, kterou dítě bude navštěvovat, nebo již navštěvuje. Této návštěvy se mohou zúčastnit nejen rodiče, ale i prarodiče a další příbuzní. Je na každé škole, jak si tento den zorganizuje, a jak dokáže vystihnout časové intervaly, které budou rodiči nejvíce navštěvovány. Maminky na mateřské dovolené budou vyhledávat spíše dopolední návštěvu, zaměstnaní rodiče spíše odpolední. Je proto nutné připravit si program na celý den. Děti mohou ve výchovně vzdělávacích činnostech ukázat, co se učí, jaké mají k dispozici pomůcky, jaký mají režim dne, a jaké jsou na ně kladeny požadavky. V nemalé míře je přihlíženo také k estetické stránce školy (rodiče si všimají nástěnek, výkresů, uspořádání školy, ale i úklidu). Je dobré pořádat tyto akce v teplých měsících, aby návštěvy školy mohly shlédnout i exteriér (školní zahrada, pískoviště, dopravní hřiště, ekologické koutky, průlezky ...). Je už pak

na samých rodičích, jakou mateřskou školu si vyberou, a zda na ni budou mít nárok. Často se musí přizpůsobit a najít si mateřskou školu, pod kterou spádově spadají.

Rodič jako vedoucí kroužku

Někteří rodiče se účastní vedení kroužků buď ze svého vlastního zájmu, nebo pokud zjistí, že škola někoho takového hledá. Rodič může nabídnout své zkušenosti, znalosti a předávat je malým dětem. Učitel má výhodu, že rodiče dobře zná a lépe se mu s ním komunikuje. Rodič lépe poznává klima školy i přístup učitelů a může zasáhnout i do výchovných činností školy. Zápornou stránkou je, pokud se v kroužku nachází jeho vlastní dítě. Takovému rodiči je spíše na obtíž, neboť vyžaduje jeho nadměrnou pozornost a žárlí na ostatní děti. Je na každém rodiči, aby zvážil, zda tuto situaci zvládne.

Exkurze do zaměstnání rodičů

Rodiče velice obohatí výchovně vzdělávací činnost, když nabídnou možnost exkurze. Děti mají možnost si ve skutečnosti prohlédnout místo, kde jejich rodiče pracují, a tak získávat poznatky a znalosti na vlastní kůži. Je velice dobré, když rodič nabídne exkurzi sám, než když o ni požádá škola. Svědčí to o jeho zájmu a přístupu ke škole. Je na škole, aby zvážila, zda je exkurze vhodná pro děti, a zda dětem na návštěvě daného prostředí nehrozí žádné nebezpečí.

Sponzorské dary

Řada rodičů, kteří jsou dobře finančně zajištěni, poskytují škole sponzorské dary. Většinou po dohodě se školou, kdy škola navrhne, co by potřebovala. Nejčastěji jde o výtvarné materiály (čtvrtky různých velikostí, barevné papíry, krepové papíry, lepidla, nůžky, štětce, vodové a temperové barvy, barevné tuše, modelovací hmota, ...), peníze na výlety a různé kulturní akce. Nezanedbatelný je i nákup hraček dětem pod stromeček, na dětský den, či zakoupení vybavení na školní zahradu (dřevěné průlezk, dětské lavičky, kola, odstrkovadla...). Je na škole, aby se s rodičem domluvila, k jaké

příležitosti chce rodič sponzorský dar použít a poté vše správně finančně zdokumentovala. V některých případech rodič dává sponzorský dar za účelem ne pomoci škole, ale k zohlednění a lepšímu přístupu k jeho dítěti. V mateřské škole by však rodiče neměli vůbec nabýt dojmu, že taková situace může nastat. Pokud škola včas zjistí tento záměr, neměla by tento dar přijmout. Mateřská škola by neměla zapomenout vyslovit veřejné poděkování dárci sponzorského daru, anebo nechat jeho jméno v utajení, pokud si to dárci přeje.

Zkušenosti ukazují, že rodiče raději přispívají na konkrétní věc, než na blíže nespecifikovanou finanční pomoc.

Brigády rodičů

Rodiče mohou vypomoci škole i formou brigád. Ty se většinou týkají venkovních prací na zahradě (sázení, trhání plevelu, shrabování listí, sekání zahrady, oprava tříkolek, kol, zahradního náčiní, natírání průlezek, laviček, výměna písku do pískoviště, oprava hraček, výroba budky pro ptáčky, domečky pro hmyz). V interiéru školy pak mohou maminky např. našít různé kapsáře, textilní pomůcky k divadlu, masky, našít oblečky pro panenky, tatínkové opravit rozbitý nábytek, hračku, ... Tato forma spolupráce není tak oblíbená a je ve většině případů nutné oslovit jedince přímo, pokud víme, že má určité schopnosti, anebo čas. Jsou však i výjimky, kdy se rodiče chodí ptát, čím by mohli škole pomoci. Škola by měla veřejně těmto rodičům poděkovat.

Návštěvy ve výchovně vzdělávacím procesu

Každý rodič má právo vstoupit do třídy a zúčastnit se výchovně vzdělávacích činností. Pro učitelku je tato situace ne příliš příjemná, neboť děti mohou reagovat jinak, když je s nimi učitelka sama, než když se ve třídě nachází návštěva. Pokud učitelka připraví pestrý a poutavý program a zapojí do programu i rodiče, tento problém odpadá. Rodiče tak může využít i jako asistenta a zmírní tím napětí mezi oběma stranami. Záleží na rodiči, jestli je vhodné tuto formu využít, pokud je jeho dítě např. kázeňsky těžko zvladatelné.

Návštěvy v rodině

V některých programech, např. v programu „Začít spolu“ se propaguje návštěva v rodinách. Učitelky mají možnost sledovat dítě v jeho známém prostředí a zjistit vztahy i životní podmínky rodiny. Rodiče musí s touto návštěvou souhlasit. Je to přece jen zásah do jejich soukromí. Je nutné respektovat pořádek rodiny (domluvit se na konkrétní dobu, návštěvu neprodlužovat, chovat se příjemně a vstřícně a optimisticky se rozloučit).

4.4 Spolupráce formou komunikace

S rodiči je nutné spolupracovat i formou komunikace. „*Komunikace je předpokladem spolupráce. Komunikace nemusí znamenat spolupráci, spolupráce však vždy předpokládá komunikaci.*“ (Havlíková a kol., 2000, s. 34)

Komunikace dle Havlíkové a kol. (2000) může probíhat těmito formami:

- Verbálně (mluvené, psané slovo, patří sem hlavně rozhovor).
- Neverbálně (mimoslovně, pohledy, mimikou, pohyby, gesty, úprava zevnějšku a okolí...).
- Činem (dodržování dohod, poskytováním pomoci, příležitosti, pečlivostí, s jakou co děláme).

Uvedeme si příklady spolupráce, které probíhají formou komunikace:

Třídní schůzky

Třídní schůzky by se měly konat v odpoledních hodinách, a to v době, kdy většině rodičů končí pracovní doba. Ředitelka školy by si tuto dobu měla předběžně zjistit. Je vhodné si důkladně promyslet program schůzky

Záleží na tom, zda je ředitelka (učitelka) rázná, kritická, odmítavá, její řeč je negativistická, nepřipouští diskuse. Rodiče si tak proslov pouze vyslechnou a s úlevou odchází domů. Neuvědomují si, že svůj dojem velmi rychle mohou přenést na dítě,

keré z rodičů lehce vycítí, že se něco děje, když maminka přišla domů rozladěná, rozzlobená. Dítě je druhý den při příchodu do mateřské školy ostražité. A vznikne problém, který je velmi nepochopitelný, protože tahle skutečnost by člověka málo kdy napadla. „*Děti přebírají od svých rodičů velmi snadno jejich pocity a názory, i když jsou nevyslovené.*“ (Lažová, 2013, s. 25) Přednášející má argumentovat jasně, stručně a reálně, nemít přemrštěné požadavky a dokázat vysvětlit vše, na co se rodiče zeptají. Není možné, aby rodiče nedostali prostor k diskusi, a nemohli tak vyjádřit své obavy nebo požadavky.

Nástěnky a vývěsky

Nástěnky pro rodiče s důležitými údaji by měly být vždy umístěny na dobře viditelném místě, aby byly nepřehlédnutelné. Informace by měly být stručné, aktuální a psané dostatečně velkými písmeny, aby je rodiče nepřehlédli. Lažová (2013) tvrdí, že by bylo dobré rodičům, kteří nemají čas studovat nástěnky, nabídnout důležité informace v písemné formě, kterou by si rodiče mohli v klidu přečíst doma. Je všeobecně známé, že pokud rodiče neupozorníme, nástěnku si nepřečte. Stejně jako u dětí je nutný individuální přístup.

E-mail, webové stránky školy

K moderní technologii v podobě e-mailů, vytváření webových stránek se Lažová (2013) vyjadřuje, že jde o úžasný komunikační prostředek. „*Usnadní organizaci, zajistí rychlé předávání zpráv a celoplošné informování. Nesmějí však nahradit osobní kontakt. A v tomto je velké nebezpečí těchto technologií.*“ (Lažová, 2013, s. 29) „*Organizačně dobrý pomocník, ale vztahově spíš ničitel.*“ (Lažová, 2013, s. 30) Můžeme s tímto výrokem Lažové souhlasit, anebo mu oponovat. V současné moderní době je tento způsob komunikace nezbytný a může velice příznivě prezentovat školu jako takovou.

Záleží na tom, jak si škola zpracuje webové stránky, aby byly přehledné, stručné, ale i esteticky vhodné. Neměly by zahlcovat rodiče zbytečnými texty a poznámkami. Jsou

výbornou prezentací školních akcí, neboť umožňují zveřejnění fotogalerie školy. Škola nesmí zapomenout na souhlas rodičů s uveřejněním fotografií jejich dětí.

Osobní konzultace

Po dohodě s vedením školy je možné se kdykoliv přijít informovat na děti i jiné provozní záležitosti. Je dobré projednávat vše v klidu, soukromí a odborným přístupem učitele docílit spokojenosti rodiče. Nemůžeme poradit tomu, kdo s námi nechce komunikovat.

Telefonický kontakt

Kolláriková a kol. (2010) tvrdí, že se každodenně setkáváme s rodičem i pomocí telefonického kontaktu.

Všechny uvedené formy spolupráce jsou školami využívány a pomáhají školám ke zkvalitnění spolupráce rodiny a školy. Ve všech formách spolupráce záleží na lidském faktoru a na citlivém přístupu obou zúčastněných stran.

4.5 Netradiční formy spolupráce školy a rodiny

Školní kuchařka

Maminky přinášejí své nejoblíbenější recepty, které učitelky zpracují do školní kuchařky, kterou si může každý vypůjčit a zkusit si jakýkoliv recept doma s dítětem uvařit. Na požádání lze kuchařku nakopírovat.

Módní přehlídka pro děti

Děti vytvoří s učitelkami v mateřské škole podium a každá maminka se nastrojí do toho nejlepšího oblečení, co doma má. Tatínkové zajistí hudební doprovod a je nutné, aby z kolektivu rodičů byl vybrán hlasatel, který bude celou přehlídku komentovat. Vyhodnotí se nejhezčí oblečení a maminky dostanou od dětí hezký dárek. Součástí

přehlídky může být i přehlídka maminka – dítě, kdy jejich model musí být např. sladěn do určitého tématu (plážové oblečení, oblečení do divadla, oblečení na sport). Hodnotí se nejlépe sladěná dvojice. Dítě spolupracuje s maminkou na výběru oblečení. Tato akce není tou nejhodnější, která prospívá dítěti.

Čtení před spaním

Někteří prarodiče rádi přijdou předčítat dětem před spaním pohádky. Škola tak sblíží děti i se starší generací.

Kniha víkendů

Inspirace čerpána v Poradci ředitelky (8/2015,duben). Rodičům je dána k dispozici v šatně školy. Knihu si mohou kdykoliv dobrovolně zapůjčit a popsat v ní svůj víkend s dítětem. Dítě může nakreslit obrázek z víkendu, rodiče mohou dolepit fotografii z jakékoliv akce, anebo dopsat text, který jim dítě nadiktuje, a který chce, aby tam byl. Učitelka si pak knihu s dětmi průběžně prohlíží, povídá si s dětmi o jejich zážitcích, a přiblíží tak dětem ostatní rodiny. Knihu si mohou zapůjčit i učitelky, které mohou přispět svými prožitky.

Výtvarné vernisáže dětských obrázků

V mateřské škole jsou vystaveny obrázky dětí, které si mohou rodiče prohlédnout a ohodnotit. Výhodnější je, když vernisáž probíhá v prostoru školní zahrady, a tak umožní vystavovatelům vystavovat obrazy nebo prostorové stavby nadměrných formátů. Do výstavy se mohou zapojit učitelky i pracovníce školy. S vystaveným obrázkem musí dítě souhlasit.

Herbář

Každá rodina z mateřské školy má za úkol natrhat a vylisovat tři dané květiny, které se po vylisování svážou do velkého herbáře školy. Děti ho budou používat jako učební

pomůcku. Na práci herbáře se tak podílejí všichni rodiče školy. Děti tak mají radost při učení se nových kytic, rostlin a přesně si pamatují názvy kytic, které jejich rodina vylišovala.

Stanování ve školce

Umožňuje přilákat i tatínky, kteří musejí pomáhat se stavbou stanů. Po večerním uspání děti mají učitelky možnost hovořit s rodiči, probírat různé problémy anebo vzít v potaz některé nápady rodičů pro další výchovnou práci. I osobní poznání rodičů a jejich vztahy k dětem pomáhají učitelkám nahlížet na určité děti z různé perspektivy.

Jarmarky

Velikonoční a vánoční jarmarky, které umožňují dětem prezentovat svoje výtvarné a pracovní činnosti, a při kterých rodiče rádi přispějí škole na nákup pomůcek a hraček pro děti.

Divadelní představení pořádané rodiči pro děti

Skupina rodičů se domluví, vybere si pohádku a ke vhodné příležitosti (MDD, předvánoční čas...) dětem tuto pohádku předvedou. Děti jsou velice pyšné na svoje maminky, tatínky a na divadelní představení se dívají úplně z jiné strany. V roli herců jsou jejich rodiče.

Aktivita díky tomu, že jsou netradiční, přitahují pozornost rodičů i dětí, a proto jsou hojně navštěvovány. Pro učitelku je pořádání těchto akcí náročnější z hlediska přípravy, pomůcek, zajištění prostoru, ale o to větší uspokojení následuje, pokud se akce zdaří a je úspěšná. Často tyto netradiční akce vznikají i z nápadů rodičů a někteří rodiče rádi pomůžou z jejich realizací.

Přehled uvedených akcí napovídá, že forem spolupráce je mnoho. Při vybírání musí učitelka zvažovat, co jednotlivá akce přinese dětem, zda je obohatí, ale také zda je nemůže poškodit (snižování sebevědomí dítěte).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 Cíl

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, jak se dá zkvalitnit spolupráce školy a rodiny, aby pracovaly jako jeden celek a to v zájmu dítěte. Zjistit, zda si rodiče uvědomují přínos společných akcí pro jejich děti.

6 Hypotézy

- **H1** - Domnívám se, že ve spolupráci s rodinou je důležitá adresnost a osobní kontakt.
- **H2** - Myslím si, že ze strany rodičů není velký zájem o spolupráci se školou.
- **H3** - Předpokládám, že většina rodičů vidí problém spolupráce rodič x škola.
- **H4** - Rodiče si neuvědomují přínos spolupráce školy a rodiny pro jejich dítě.
- **H5** - Většina respondentů si pod pojem spolupráce nedokáže představit pravý význam.
- **H6** - Předpokládám, že většina pedagogů si nepřeje pořádat víkendové akce.

7 Metody

V práci bylo využito empirického výzkumu, kterým se zabývá např. Jirí Pelikán. Použita byla výzkumná technika dotazníku, která spadá pod metody explorační. Podle Pelikána (1998) patří tato metoda k velice dostupným a je hojně využívána. Oslovuje větší počet respondentů a získává tak velké množství dat.

Technika dotazníku mi pomohla k tomu, abych získala informace o respondentovi, zjistila jeho názory, postoje k problémům, které byly předmětem zkoumání. Sestavila jsem proto dotazníky vlastní konstrukce – pro pedagogy a pro rodiče, kde respondenti odpovídali písemnou formou na položené otázky. (Pelikán, 1998)

Podle Gavora (in Čábalová, 2011) užíváme v dotazníku různé druhy otázek – uzavřené (strukturované), otevřené (nestrukturované), polouzavřené (polostrukturované). Ve vlastním výzkumném šetření bylo využito otevřených a uzavřených otázek.

7.1 Předvýzkum

Vlastnímu výzkumnému šetření předcházela předvýzkum, uskutečněný mezi rodiči v roce 2013 / 2014, kde jsem pomocí techniky dotazníků vlastní konstrukce chtěla u rodičů zjistit zájem o akce, jak se akce líbily, zda splnily jejich očekávání, případně co by na akci změnili.

Předvýzkum byl uskutečněn v Mateřské škole Hospozín, která se nachází ve Středočeském kraji. Respondenty zde byli rodiče. Kapacita této mateřské školy je 44 dětí. Děti jsou zde rozděleny do dvou tříd a odděleny věkově. Škola má své dopravní hřiště a zahradu, kde se při vydařeném počasí koná většina školních akcí. Zaměstnanců je celkem 6, z toho 3 pedagogické pracovnice a 3 provozní pracovnice. Na této mateřské škole sama působím. Zaměstnavatelem je zde obec, se kterou je velice dobrá spolupráce. Provoz mateřské školy je od 6:30 – 16:00 hod.

Dotazníky byly za celý školní rok 2013 / 2014 podány celkem 4 (Dýňové a štrúdlové slavnosti, Vánoční vystoupení s jarmarkem, Velikonoční dílničky, Rozloučení s předškoláky). Dotazník se skládal ze 7 otázek, u jednoho dotazníku pouze z 6. otázky

byly různého charakteru – otevřené, uzavřené, polouzavřené. Rodičům byly dotazníky osobně předány, aby byla zaručena větší návratnost. Vyplněné dotazníky rodiče vhazovali do uzavřené krabice v šatně mateřské školy. Odpovědi v dotaznících byly převzaty tak, jak byly napsány. Vzory dotazníků v příloze č. 1.

7.1.1 Zpracování výsledků z předvýzkumu

Dýňové a štrúdlové slavnosti 24. 10. 2013

(Soutěž o nejchutnější štrúdl, hodnocení dýní)

Vráceno: 13 dotazníků z 20 rozdaných

1) Účastnili jste se této akce?

- 7x ANO
- 6x NE

Odpovědělo: 13 rodičů

Neodpovědělo: 0 rodičů

2) Splnila akce Vaše očekávání?

- 7x ANO

Odpovědělo: 7 rodičů

Neodpovědělo: 6 rodičů (akce se neúčastnili)

3) Máte nějaké výhrady k této akci?

- 8x NE

Odpovědělo: 8 rodičů

Neodpovědělo: 5 rodičů

4) Zda ANO, napište jaké?

Odpovědělo: 0 rodičů

5) V čem vidíte přínos této akce pro děti?

- Dítě vidí, že rodič má zájem jít ve volném čase do školky soutěžit a doma společně vytváří bubáky a štrúdlly
- Společná spolupráce dítě x rodič
- Stmelování kolektivu, společné aktivity
- Změna
- Dítě pracuje na něčem s rodiči
- Hezké připomenutí podzimu
- Upevnění vztahů děti – rodiče – paní učitelky
- Rodiče by měli ocenit a vidět práci učitelek
- Soutěživost, tvořivost
- Zábava

Odpovědělo: 9 rodičů

Neodpovědělo: 4 rodiče

6) V čem vidíte přínos této akce pro rodiče?

- Společně trávený čas rodičů s dětmi
- Že i rodiče se zapojili
- A rodiče dělají na něčem s dítětem
- Setkání s jinými rodiči
- Společné odpoledne s dětmi, seznámení rodičů mezi sebou
- Sdružení rodičů
- Konkrétní přínos nevidím, ale ráda se akcí účastním a vždy se mi líbí.
- Upevňování vztahů s dětmi
- Zapojení do společné práce (zábavy) s dětmi

Odpovědělo: 9 rodičů

Neodpovědělo: 4 rodiče

7) Co byste na akci změnili? (Vaše názory, náměty, nápady)

- Více her a soutěží
- Nic, spokojenost

- Ale když jsem se ptala maminek, řekli že to bylo nic moc, že se jim nelíbilo, že Verča Jouklová vyhrála všechny soutěže (dýně, štrůdl) a že tam nemá ani dítě ve školce.

Odpovědělo: 3 rodiče

Neodpovědělo: 10 rodičů

Rozsvícení vánočního stromu v obci 30. 11. 2013

(Vánoční vystoupení dětí na návsi v obci, vánoční prodejní jarmark pro rodiče a veřejnost)

Vráceno: 13 dotazníků z 20 rozdaných

1) Účastnili jste se této akce?

- 10x ANO
- 3x NE

Odpovědělo: 13 rodičů

Neodpovědělo: 0 rodičů

2) Co bylo důvodem Vaší účasti na akci?

- Nemoc
- Vánoční jarmark, vystoupení dítěte
- Kouknout se na vystoupení a přispět penězi
- Nákup na jarmarku a podívat se na vystoupení dětí.
- Dětské představení a vystoupení svého dítěte
- Vystoupení dětí a nákup výrobků
- Vystoupení dětí, příspěvek pro děti
- Vystoupení dítěte při rozsvěcování stromečku
- Podpora aktivit školky

Odpovědělo: 9 rodičů

Neodpovědělo: 4 rodiče

3) Splnila akce Vaše očekávání?

- 8x ANO
- 1x NE (Ocenili bychom lépe ozdobený stromek)

Odpovědělo: 9 rodičů

Neodpovědělo: 4 rodiče

4) Přispěli jste výrobky na vánoční jarmark?

- 8x ANO
- 3x NE (Přispěli jsme finančně)
- 1x bez odpovědi

Odpovědělo: 11 rodičů

Neodpovědělo: 2 rodiče

5) V čem vidíte přínos této akce pro děti?

- Radost z vystoupení
- Děti se naučili nové básničky a taneční kreace
- Jelikož se děti rádi předvádějí, tady k tomu mají nejlepší příležitost. Rozhodně to posiluje jejich sebevědomí a dělají radost nejen rodičům, ale všem, co se přijdou podívat.
- Přínos pro děti
- Utužování kolektivní spolupráce
- Kulturní a společenská akce, dodržení krásné tradice
- Děti mohou ukázat rodičům a ostatním, co nacvičily ve školce.
- Zase pracovali jsem na něčem spolu, nové hračky pro děti ...
- Příjemná vánoční atmosféra, setkání s kamarády
- Vystoupení, které mohou předvézt rodičům

Odpovědělo: 9 rodičů

Neodpovědělo: 4 rodiče

6) V čem vidíte přínos této akce pro rodiče?

- Vidět své děti vystupovat, setkání s ostatními rodiči

- Zase pracovali jsme na něčem spolu
- Rodiče si mohou nakoupit hezké a chutné výrobky, tím přispět na dárky a vidět, jak jeho vystupuje.
- Kulturní a společenská akce, je vidět co se děti naučí, učí
- Upevňování vztahu s dětmi i se školkou
- Radost pro rodiče
- Že mají příležitost být hrdí na své ratolesti a zároveň se na chvíli zastavit v předvánočním shonu.
- Že se rodiče zapojili
- Vidí jak se dítě zapojuje

Přípomínka jednoho z rodičů: Nelíbilo se mi vystoupení taneční skupiny před vystoupení našich dětí. Byla zima a bylo to dlouhé, všichni se těšili na svoje děti a ne velvarské!

Odpovědělo: 9 rodičů

Neodpovědělo: 4 rodiče

Velikonoční dílničky s rodiči 15. 4. 2014 (Velikonoční dekorace, zápichy, velikonoční vystoupení dětí)

Vráceno: 12 dotazníků z 20 rozdaných

1) Účastnili jste se této akce?

- 11x ANO
- 1x NE

Odpovědělo: 12 rodičů

Neodpovědělo: 0 rodičů
----

2) Splnila akce Vaše očekávání?

- 10x ANO

Odpovědělo: 10 rodičů

Neodpovědělo: 2 rodiče

3) Máte nějaké výhrady k této akci?

- 1x ANO
- 9x NE

Odpovědělo: 10 rodičů

Neodpovědělo: 2 rodiče

4) Zda ANO, napište jaké?

- Kapacitní problémy – některé děti měly na vystoupení x příbuzných, ostatní rodiče si pak při tvoření přání ap. neměli pořádně kam sednout.

Odpovědělo: 1 rodič

Neodpovědělo: 11 rodičů

5) V čem vidíte přínos této akce pro děti?

- Děti si zopakují své vědomosti před rodiči, děti stráví příjemně a smysluplně čas s rodiči v prostředí mimo domov, funguje zde komunikace rodič – dítě – učitel
- Děti mají radost, že mohou být ve školce, s rodiči zároveň. Alespoň to moje dítě.
- Motivace k nácviku vystoupení, radost z vystoupení pro maminky
- Mohly předvézt vystoupení rodičům, stmelování kolektivu i s rodiči
- Myslím si že to dětem dodává odvahu a nestydí se pak v kolektivu
- Ukážou rodičům co se ve školce učí
- Rozvíjení zručnosti, práce s rodičem
- Děti vyrábí různé dekorace a učí básničky, taky motoriku a pohyb při vystoupení
- Děti si tak trénují přednes a celkový projev před větším počtem cizích lidí.

Odpovědělo: 9 rodičů

Neodpovědělo: 3 rodiče

6) V čem vidíte přínos této akce pro rodiče?

- Rodiče mohou porovnat schopnosti a vývoj svého dítěte s ostatními.

- Přínos v tom že rodiče vidí práci s dětma.
- Práce s dětmi, setkání s jinými rodiči
- Vidí že se s dětmi pracuje
- Určitě hrdost na své děti
- Vidím, co mé dítě předvede a umí, společné odpoledne s kamarády mého dítěte a s p. učitelkami
- Příležitost vidět práci dětí s paní učitelkou, společně strávený čas
- Děti mají radost, že mohou být ve školce, s rodiči zároveň. Alespoň to moje dítě.
- Rodiče si mohou ověřit, jak děti tráví čas v MŠ, ověří si, jak učitel komunikuje s dětmi, jakou má u dětí autoritu, jak děti spolupracují mezi sebou.

Odpovědělo: 9 rodičů

Neodpovědělo: 3 rodiče

7) Co byste na akci změnili? (Vaše názory, náměty, nápady)

- Nic, je to výborné a dobře zorganizované.
- Myslím, že nic, během 60 minut toho rodiče s dětmi a učiteli stihli dle mého názoru dost.
- Akce se mi líbila, nic bych neměnila.
- Nic, byli jsme naprosto spokojení a budem se těšit na další akci.
- Udělala bych radši den matek než velikonoce, škoda že letos nebylo, vím bylo to moc asi posobě
- Na malé Velikonoční vystoupení si myslím že je tato akce dostačující, nic bych neměnila. Možná vystoupení venku na zahradě, akce by měla jarní nádech.
- Když je hezké počasí, lze akci přesunout ven, třeba na dopravní hřiště – více místa

Jeden rodič uvedl poznámku: !Velké díky paní učitelce Jarušce! Za to, jak se dětem věnuje, a jak s nimi pracuje! Díky!!!

Odpovědělo: 7 rodičů

Neodpovědělo: 5 rodičů

Rozloučení s předškoláky 25. 6. 2014

(Pasování předškoláků starostkou obce, předání šerpy, dárku, občerstvení)

Vráceno: 14 dotazníků z 20 rozdaných

1) Účastnili jste se této akce?

- 11x ANO
- 3x NE

Odpovědělo: 14 rodičů

Neodpovědělo: 0 rodičů

2) Splnila akce Vaše očekávání?

- 11x ANO

Odpovědělo: 11 rodičů

Neodpovědělo: 3 rodiče

3) Máte nějaké výhrady k této akci?

- 12x NE

Odpověděli: 12 rodičů

Neodpověděli: 2 rodiče

4) Zda ANO, napište jaké?

Odpověděli: 0 rodičů

Neodpověděli: 0 rodičů

5) V čem vidíte přínos této akce pro děti?

- Kontakt s ostatními dětmi, ukončení mezníku, aby si byli vědomi, že něco končí a něco nového začíná
- Posiluje sebevědomí dětí
- Mohou se rozloučit s kamarády a zároveň to oslavit s rodiči
- Je to pro děti něco nového.
- Společné odpoledne strávené s rodiči

- Rodiče na akci – děti jsou rády, že tam mají své rodiče
- Netradiční akce
- Zábava
- Smysluplně strávený čas
- Odpoledne s kamarády, rodiči, dítě může představit své kamarády
- Užijí si odpoledne s rodiči, učiteli a hlavně kamarády.

Odpověděli: 11 rodičů

Neodpověděli: 3 rodiče

6) V čem vidíte přínos této akce pro rodiče?

- Možnost seznámení
- Společně strávené odpoledne
- Seznámení s ostatními rodiči
- Rodiče se spolu více seznámí.
- Rodiče si mohou najít chvíli čas na sebe a své dítě
- Jsou hrdí na své dítě, seznámí se s rodiči
- Setkání s dalšími rodiči, odreagování od stresu, možnost vidět své dítě a být pyšná
- Popovídání si s rodiči.
- Poznají lépe paní učitelky, jak se chovají k dětem, radost
- Vidí, jak se dítě ve školce chová, vychází s kamarády
- Strávené odpoledne spolu s dítětem, dítě má radost, že tam jsem a já mám radost, že mé dítě můžu podpořit.

Odpověděli: 11 rodičů

Neodpověděli: 3 rodiče

7) Co byste na akci změnili? (Vaše názory, náměty, nápady)

- Neměla a ani nemám žádné výhrady. Akce se mi líbila.
- Nic
- Soutěž, divadelní představení
- Více do akce zapojit rodiče

- Nic.
- Více občerstvení
- Aby to bylo více slavnostní
- Skákací hrad super, jen by to bylo lepší venku, ale chápu, že kvůli počasí to nešlo.
- Spokojenost. Paní učitelky se vždy snaží, aby se akce vydařila.
- Pořadat akce venku – kapacitní problémy (pokud to počasí dovolí), teď to bohužel nešlo.

Odpověděli: 10 rodičů

Neodpověděli: 4 rodiče

7.1.2 Shrnutí výsledků z předvýzkumu

Rodiče byli převážně ochotni vyplnit dotazníky vždy po uskutečněné akci. Za důležitou zde považují adresnost, tedy oslovení každého rodiče. Akcí se rodiče většinou neúčastnili jen z důvodu nemoci svého dítěte (uvedlo 6 rodičů) či dovolené (uvedl 1 rodič). Na akce přišel vždy zhruba stejný počet rodičů. Přišlo více rodičů, než se vrátilo dotazníků. Akce hodnotili rodiče převážně pozitivně. Výhrady k akcím rodiče neuváděli. Nejvíce se líbily rodičům akce, kde jejich dítě vystupuje spolu s ostatními vrstevníky, má možnost se předvést, zviditelnit. Rodiče zde viděli, jak se dítě zapojuje, spolupracuje s učitelkou, vrstevníky, co se v mateřské škole naučilo, jakých dosahuje pokroků apod. Mnoho rodičů jako přínos pro ně uvedlo, že měli možnost seznámit se s ostatními rodiči, učiteli, zaměstnanci. Mohli poznat lépe prostředí, ve kterém jejich dítě tráví většinu času a pracovnice, jimiž je obkloповáno. Někteří rodiče odpovídali na otázky, i když se akce neúčastnili. Přínos těchto akcí pro děti, si rodiče uvědomovali jen okrajově.

Předvýzkum nám v mateřské škole pomohl k lepší propracovanosti budoucích akcí. Některé návrhy rodičů jsme také uskutečnili např. pořádání akcí venku pro větší prostor, více her, soutěží pro děti, divadelní představení na „Rozloučení s předškoláky“ a slavnostní zahájení, průběh a ukončení této akce (fotografie v příloze č. 6).

7.2 Vlastní výzkumné šetření

Použita zde byla metoda explorační. Vytvořila jsem dotazník, určený pro pedagogy a rodiče dětí z mateřských škol. Skládal se z 13 otázek podobného charakteru, aby se odpovědi mohly snáze vyhodnotit a porovnat. V dotaznících bylo uvedeno oslovení respondentů, seznámení s mou osobou, stručné objasnění tématu a následné poděkování. Otázky byly otevřené, uzavřené či polouzavřené podoby. Zajištěna byla i anonymita jednotlivých zúčastněných osob.

7.2.1 Přiblížení výzkumného šetření

Vlastní výzkumné šetření se týkalo zjištění problematiky v oblasti spolupráce rodičů s mateřskou školou. Zjišťuji, zda si respondenti dokážou pod pojmem spolupráce něco představit, zda chápou význam spolupráce v mateřské škole, zda si uvědomují význam spolupráce jako přínos pro jejich děti, ale i pro sebe samotné. Účastníky šetření se stali rodiče dětí z mateřských škol a pedagogové z mateřských škol ve středočeském kraji.

7.2.2 Realizace výzkumného šetření

Dotazníky byly osobně rozdány v 6 mateřských školách ve Středočeském kraji a na semináři učitelů a to v měsíci říjnu a listopadu 2014. Pedagogy jsem požádala o vyplnění dotazníků, rozdání svým dalším kolegům v mateřské škole, a také o zajištění dodání dotazníků rodičům. Paní učitelky dotazníky rodičům rozdaly formou: osobního kontaktu či ponecháním na stolečku u informativních tabulí. V mateřské škole, na které působím, jsem dotazníky rozdala rodičům osobně. Dotazníky byly vráceny v mateřských školách do krabic, kde byla zajištěna anonymita, nebo předáním učitelce, což mohlo ovlivnit návratnost dotazníků. Sběr dat trval 4 – 6 týdnů. Celkem jsem rozdala 218 dotazníků. Z celkového počtu 218 dotazníků se mi vrátilo 90 dotazníků, což je 41,3 %. Do šetření byly zahrnuty jak školy městské, tak i vesnické. Jedna z městských mateřských škol pracuje dle programu „Začít spolu“. Mateřské školy souhlasily s uveřejněním dat v bakalářské práci.

7.2.3 Zpracování výsledků z vlastního šetření – předělat na původní

Odpovědi, které se objevovaly nejčastěji, jsem zanesla do grafů – sloupcového, výsečového. Uzavřené odpovědi byly vyhodnoceny pomocí výsečových grafů. Otevřené otázky a jejich nejčastější odpovědi byly většinou zaznamenány ve sloupcovém grafu. Vyhodnoceny byly dotazníky rodičů i pedagogů. Sloupcové grafy byly odděleny barevně. Modrá barva vyznačuje nejčastější odpovědi rodičů, červená barva nejčastější odpovědi pedagogů. Odpovědi z obou dotazníků byly porovnány.

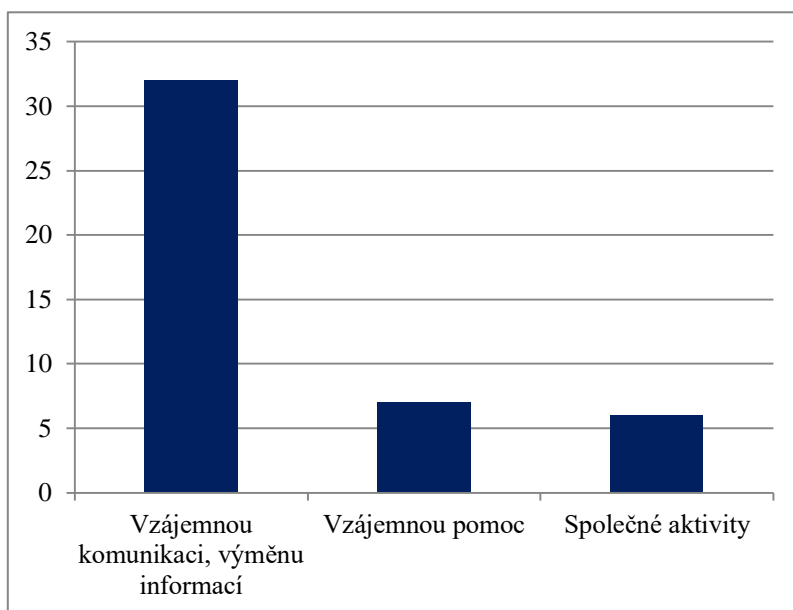
7.2.4 Výsledky dotazníků pro rodiče

1) Co si představíte pod pojmem spolupráce?

Odpovědělo: 58 rodičů

Neodpovědělo: 0 rodičů

Graf 1 (vlastní konstrukce)

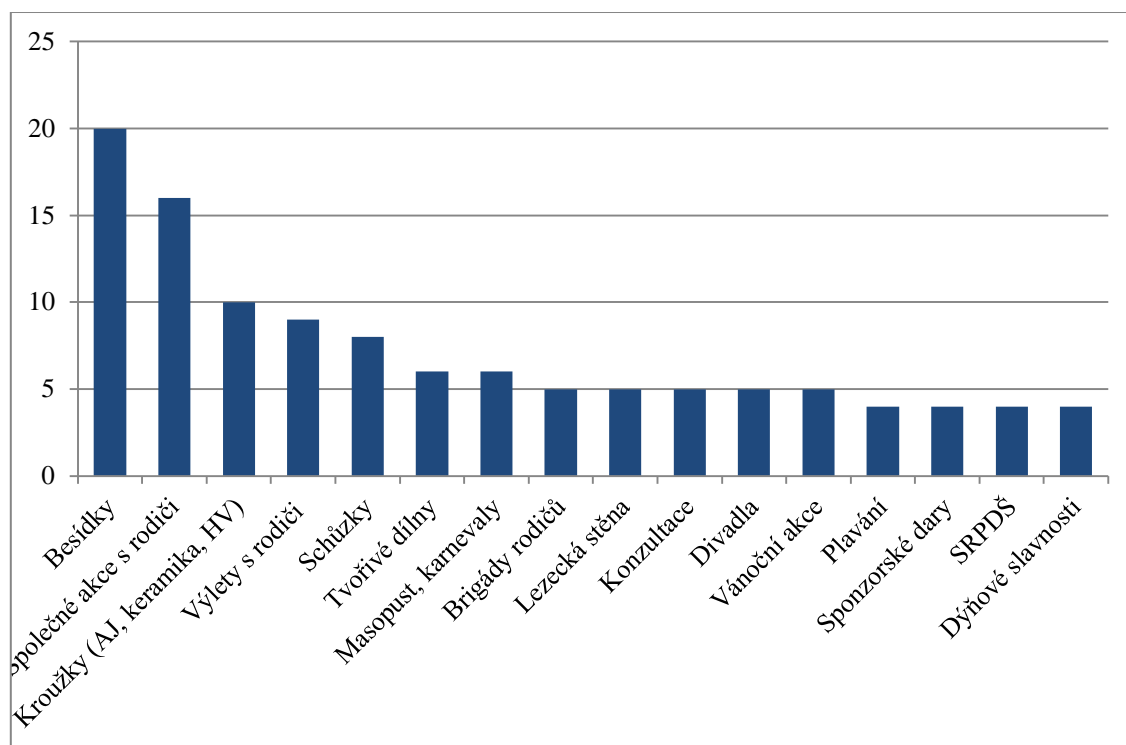
Otázku č. 1 bylo velice obtížné vyhodnotit vzhledem k rozličným odpovědím rodičů. Většina rodičů si pod pojmem spolupráce představila vzájemnou komunikaci, výměnu informací, což hodnotím jako nepřesnou odpověď.

2) Jaké aktivity a formy spolupráce nabízí mateřská škola rodičům?

Odpovědělo: 56 rodičů

Neodpovědělo: 2 rodiče

Graf 2 (vlastní konstrukce)

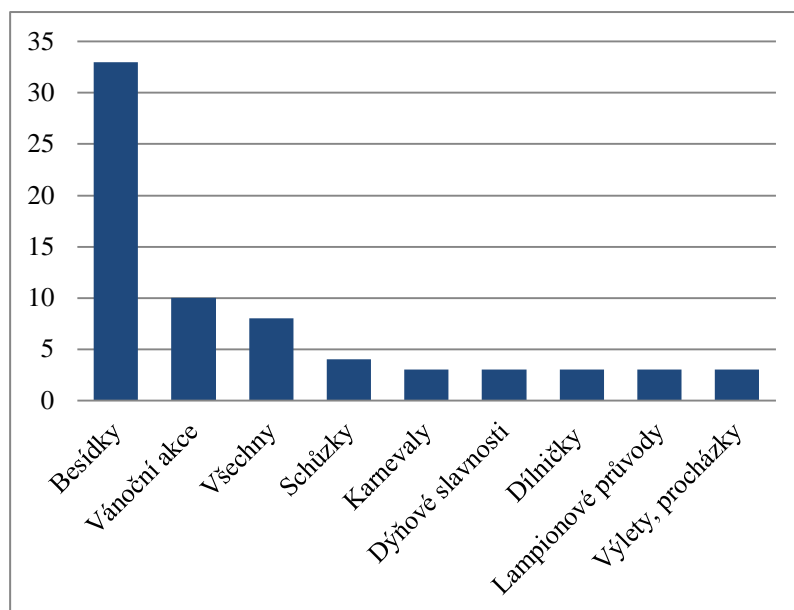
Podle rodičů nabízí mateřská škola nejvíce právě besídky, společné akce s rodiči.

3) Které akce školy nejraději navštěvujete a proč?

Odpovědělo: 58 rodičů

Neodpovědělo: 0 rodičů

Graf 3 (vlastní konstrukce)

Dle mého očekávání rodiče nejvíce navštěvují besídky, kde mohou vidět své dítě mezi vrstevníky. Nejméně pak např. karnevaly, procházky, výlety, dílničky.

27 rodičů uvedlo důvody, proč právě tyto akce navštěvují.

Důvody: (převzato z výčtu odpovědí)

- protože vidím, jaké pokroky dítě dělá, protože se snažím podporovat své dítě a ráda vidím, co se naučilo.
- sranda, bezprostřední reakce dětí.
- protože se snažím podporovat své dítě a ráda vidím, co se naučilo.
- informovanost o chování a akcích školky
- děti předvádí, co se naučily
- pí. učitelky jsou úžasně připravené umí to s dětmi

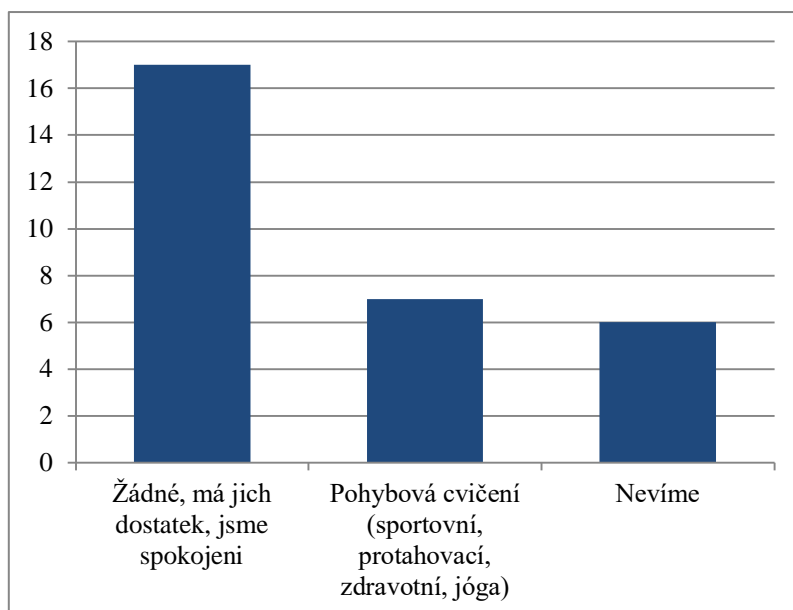
- obdivuji velkou píly paní učitelky Evi s kterou připraví tolik básniček, písniček
- vidím, co se dítě nového naučilo, společné setkání rodičů
- protože jsou hezké a naučné
- rodiče mohou vidět, co se dětska naučila.
- vidíme naše dítě i z jiné stránky, jak je šikovné a jak funguje v kolektivu
- vidím své dítě v interakci s ostatními dětmi
- strávený čas se svým dítětem a vidím pokroky
- sledování pokroků, příjemná atmosféra, setkání s ostatními rodiči
- Je to velice potěšující.
- dítě předvádí, co se naučilo a jak
- Pro atmosféru a radost dětí z těchto akcí.
- setkání se s ostatními rodičema a mohou si popovídat a pozorovat interakci dětí vs. učitelek vs. rodičů. Na dětských vystoupeních totéž + vidíte, čím se děti ve školce zabývají a zda je to baví.
- možnost předvést co dokázaly (což je sladkou odměnou pro rodiče i učitelky) a jakékoli jiné společné akce, které navozují pocit pospolitosti
- protože to dělá radost mému dítěti
- kvůli dětem
- baví mě svět dětí
- jsou moc hezké
- je krásná bezprostřednost dětí
- veškeré akce školy velice ráda navštěvuji. Vše perfektně zorganizované.
- děti s rodiči tvoří, Vánoční trhy –kde si rodiče z dětmi mohou koupit různé věci.
- děti ukazují, co se naučily
- protože zde vystupují naše děti a mají radost, že se přijdeme s babičkami podívat

4) Které aktivity byste rádi přivítali?

Odpovědělo: 54 rodičů

Neodpovědělo: 4 rodiče

Graf 4 (vlastní konstrukce)

Z otázky č. 4 vyplývá, že mateřské školy nabízí dostatek aktivit pro rodiče, takže většina rodičů nemá potřebu vyžadovat další.

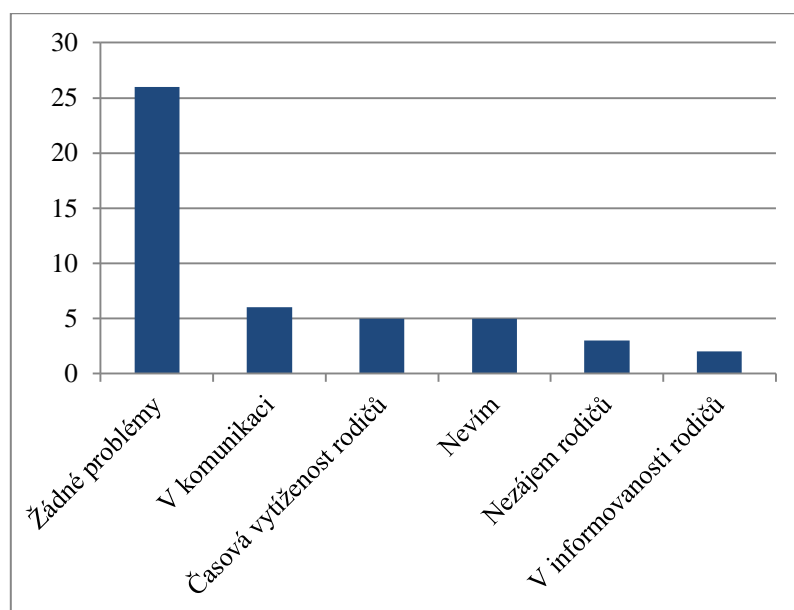

5) V čem vidíte problémy spolupráce mezi mateřskou školou a rodiči? Jak byste je řešili?

Odpovědělo: 51 rodičů

Neodpovědělo: 7 rodičů

Graf 5 (vlastní konstrukce)

Z otázky č. 5 lze vyvodit, že mateřská škola spolupracuje s rodiči převážně dobře a na dobré úrovni. Rodiče, kteří uvedli nějaký problém, přidali i možná řešení, jak problému zamezit.

Řešení: (převzato z výčtu odpovědí)

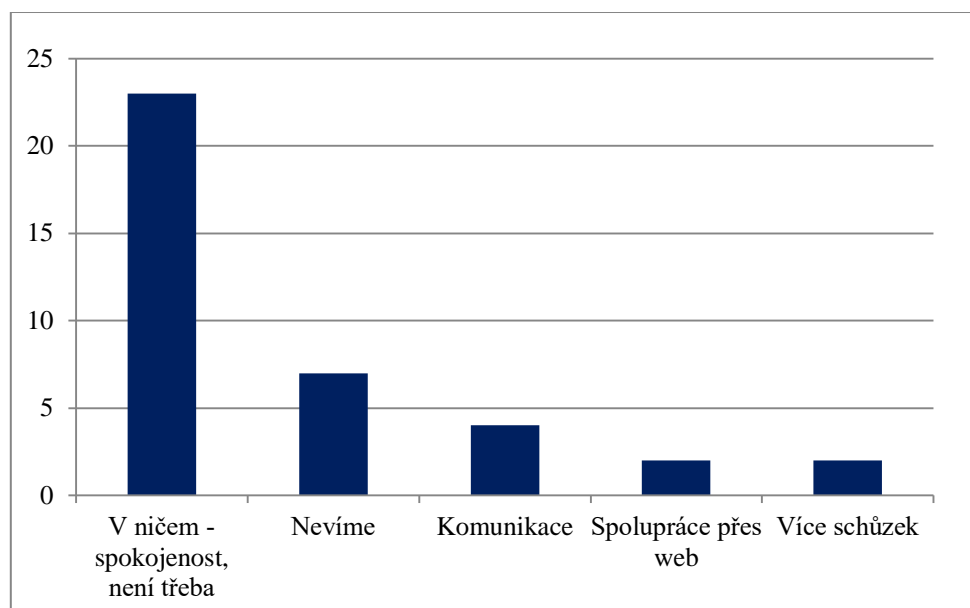
- Povzbuzení do zapojení se, do aktivity
- Vždy osobní schůzkou, případně u problému týkající se více rodičů, hromadnou schůzkou pro možnost vyjádření více názorů.
- Větším zájmem
- Být aktivní
- Ústně, z očí do očí
- Kdo chce tak se zapojí, kdo nechce spolupracovat toho nikdo nenutí.
- Možná rodiče by mohli vyvíjet více aktivity.

6) V čem byste zkvalitnili spolupráci školy a rodiny?

Odpovědělo: 43 rodičů

Neodpovědělo: 15 rodičů

Graf 6 (vlastní konstrukce)

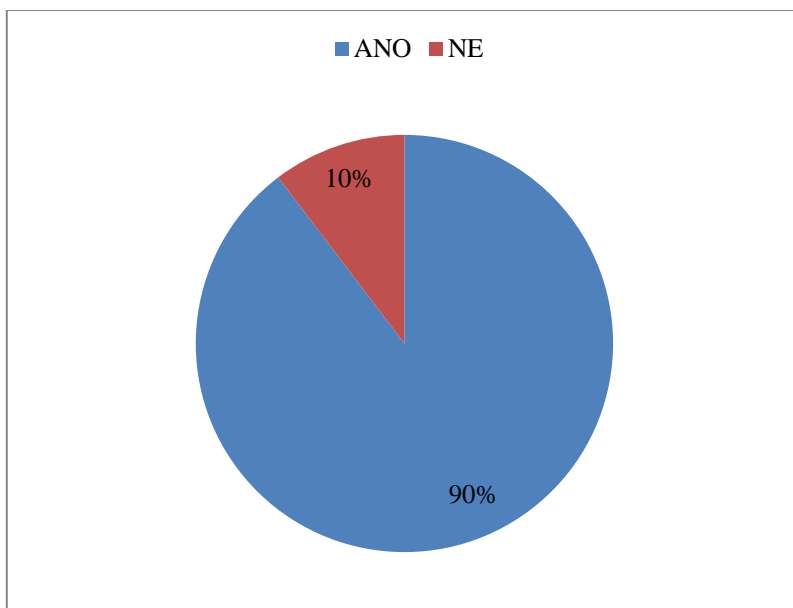
Zde neodpovědělo nejvíce rodičů, celkem 15. Převážná většina rodičů odpověděla, že by spolupráci nezkvalitňovala v ničem. Domnívám se tedy, že rodičovská veřejnost je spokojena se spoluprací a výjimky se objevují spíše sporadicky.

7) Pořádá podle Vás škola dostatek mimoškolních aktivit?

Odpovědělo: 58 rodičů

Neodpovědělo: 0 rodičů

Graf 7 (vlastní konstrukce)

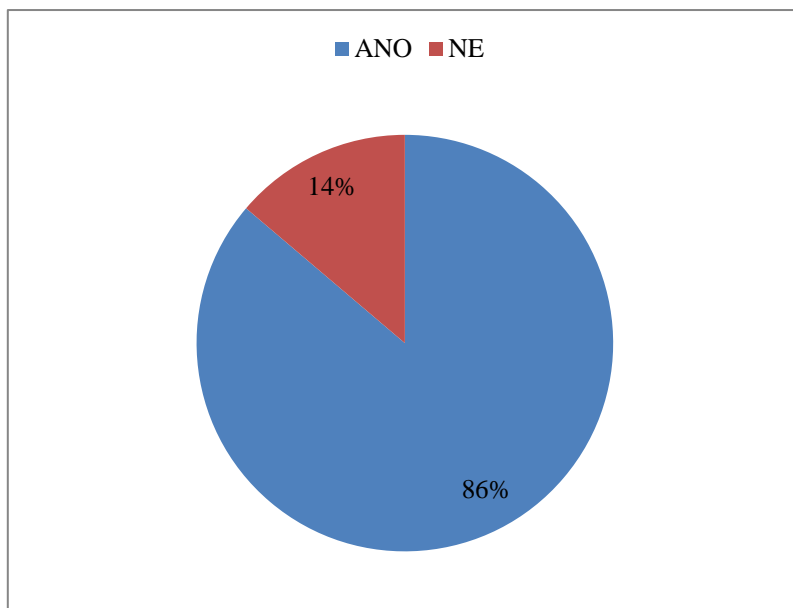
Dle rodičů škola pořádá dostatek mimoškolních aktivit.

8) Je pro Vás důležité, aby mateřská škola nabízela zájmové kroužky pro děti?

Odpovědělo: 58 rodičů

Neodpovědělo: 0 rodičů

Graf 8 (vlastní konstrukce)

V současné době jsou zájmové kroužky trendem a rodiče si mateřské školy vybírají podle nabídky těchto kroužků. Potvrzují to výsledky z dotazníků, ve kterých 86 % rodičů považuje nabízení zájmových kroužků za důležité.

9) Jaký časový prostor by Vám nejlépe vyhovoval při pořádání školních akcí?

(Vyhovující možnost zaškrtněte)

Možnosti: 14:00 – 15:00

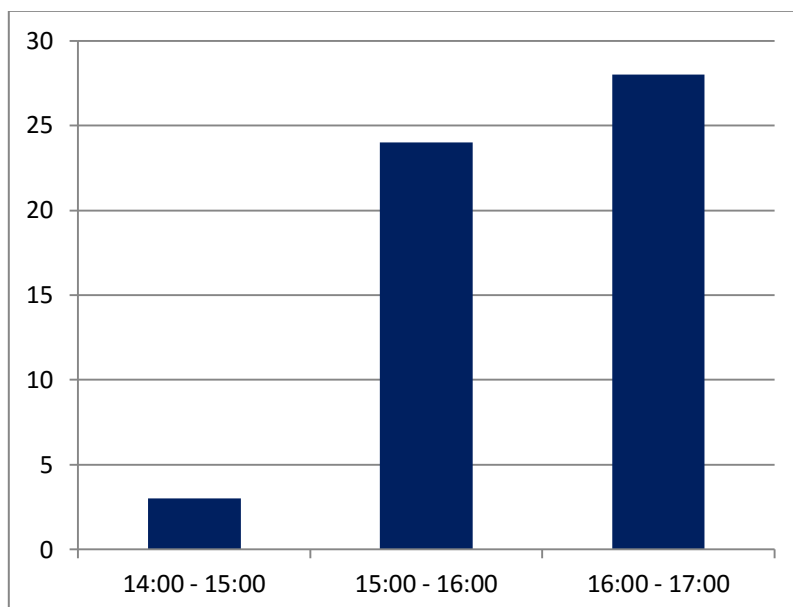
15:00 – 16:00

16:00 – 17:00

Odpovědělo: 55 rodičů

Neodpovědělo: 3 rodiče

Graf 9 (vlastní konstrukce)

Rodičům nejvíce vyhovuje pro pořádání školních akcí doba od 16:00 – 17:00 hod. Předpokládám, že je to z důvodu pracovní doby rodičů. Dále pak doba od 15:00 – 16:00 hod.. Nejméně rodiče vyžadují dobu od 14:00 – 15:00 hod.

10) Přivítali byste pořádání víkendových akcí? (Vyhovující možnost zaškrtněte)

Možnosti: Dopolední

Odpolední

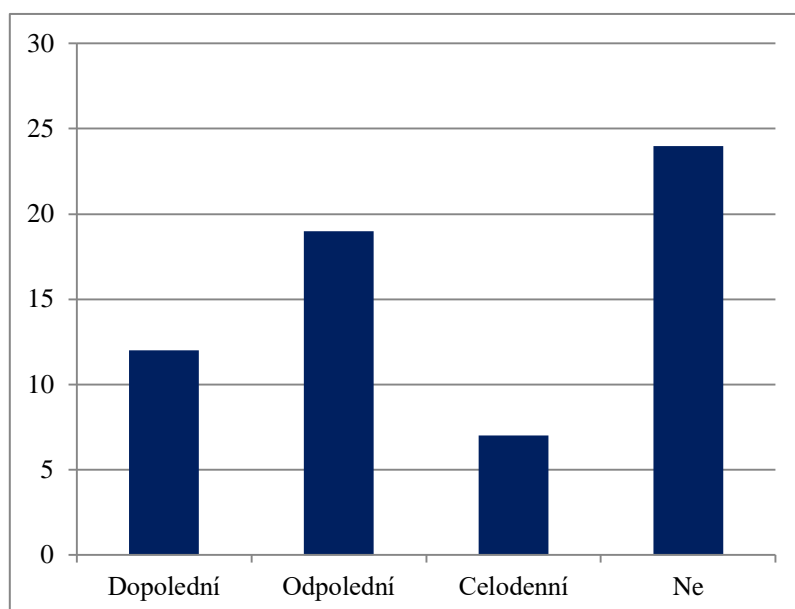
Celodenní

Ne

Odpovědělo: 58 rodičů

Neodpovědělo: 0 rodičů

Graf 10 (vlastní konstrukce)

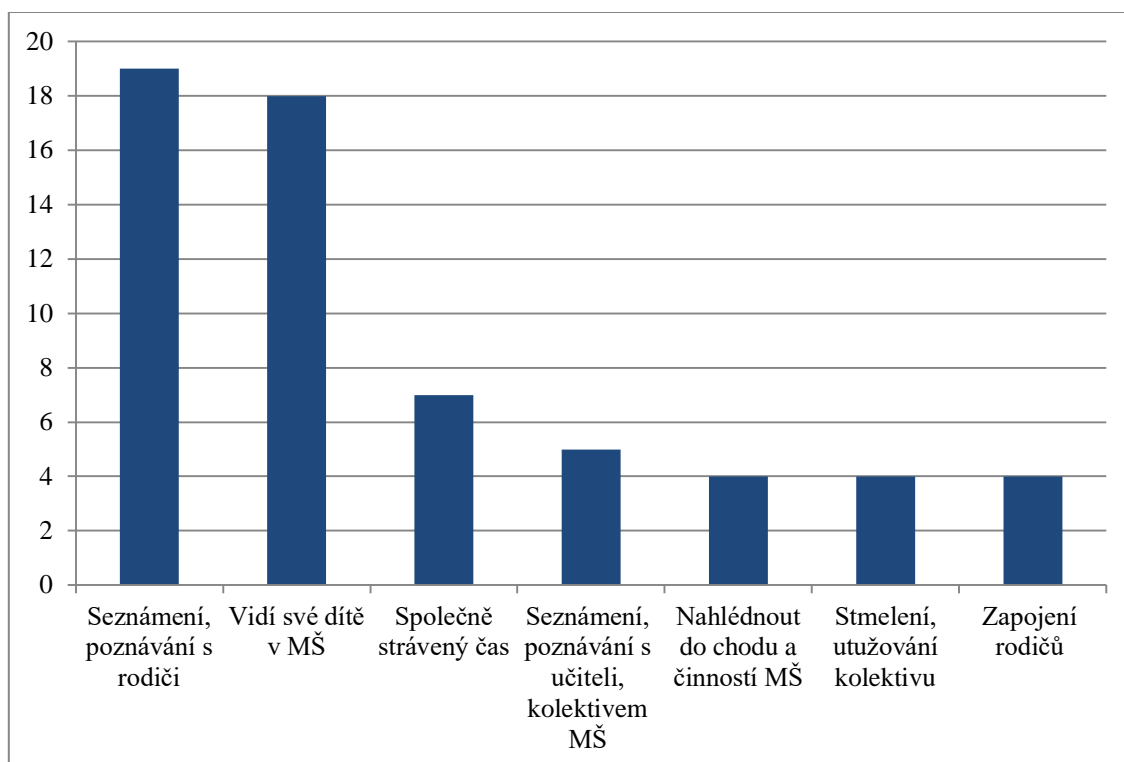
Pořádání víkendových akcí si rodiče většinou nepřejí. Z rodičů, kteří víkendové akce vyžadují, uvedli za nejvhodnější dobu odpoledne.

11) V čem vidíte přínos společných akcí pro rodiče?

Odpovědělo: 57 rodičů

Neodpovědělo: 1 rodič

Graf 11 (vlastní konstrukce)

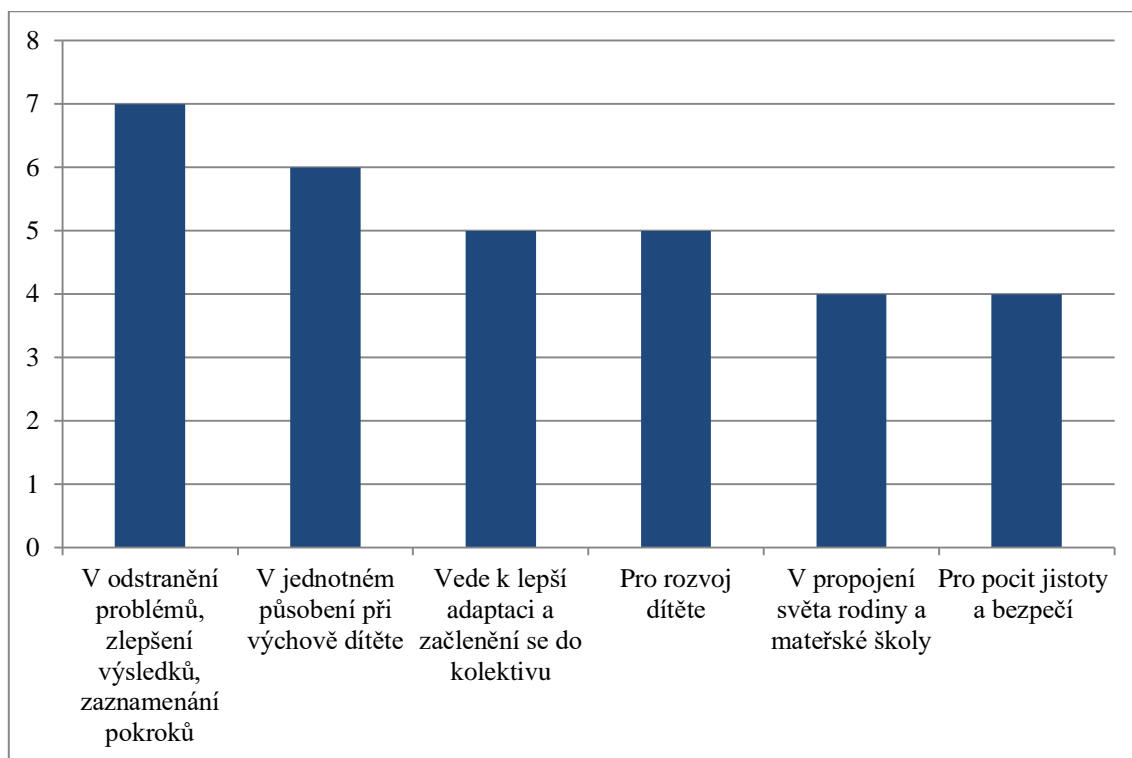
Jako přínos pro sebe samotné při pořádání školních akcí rodiče spatřují především v seznámení a poznání ostatních rodičů a v možnosti vidět své dítě v kolektivu mateřské školy.

12) V čem je spolupráce rodič – škola prospěšná dítěti?

Odpovědělo: 53 rodičů

Neodpovědělo: 5 rodičů

Graf 12 (vlastní konstrukce)

Ve spolupráci „rodič – škola“ vidí rodiče jako přínos pro své dítě právě odstranění jeho problémů, zlepšení jeho výsledků a zaznamenání pokroků, dále pak v jednotném působení při výchově dítěte. Rodiče spatřují jako přínos i lepší adaptaci a začlenění dítěte do kolektivu.

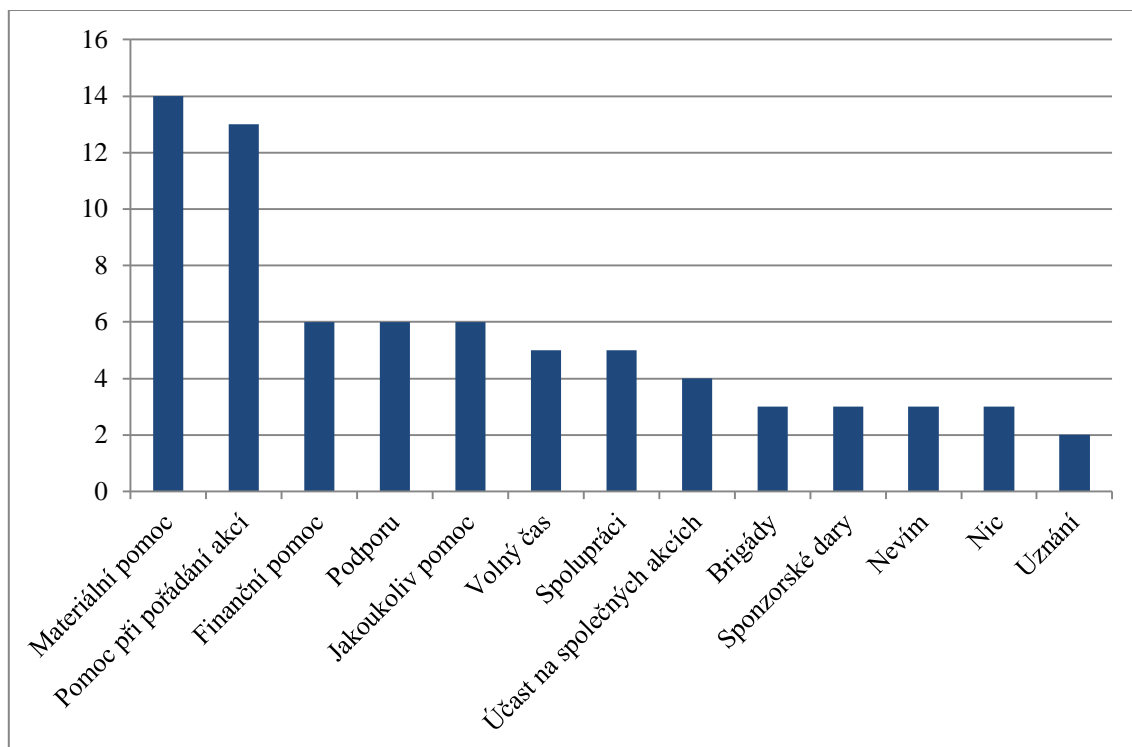

13) Co můžete Vy jako rodič nabídnout škole?

Odpovědělo: 55 rodičů

Neodpovědělo: 3 rodiče

Graf 13 (vlastní konstrukce)

Rodiče škole nabízejí nejvíce materiální pomoc, pomoc při pořádání akcí, finanční pomoc a podporu.

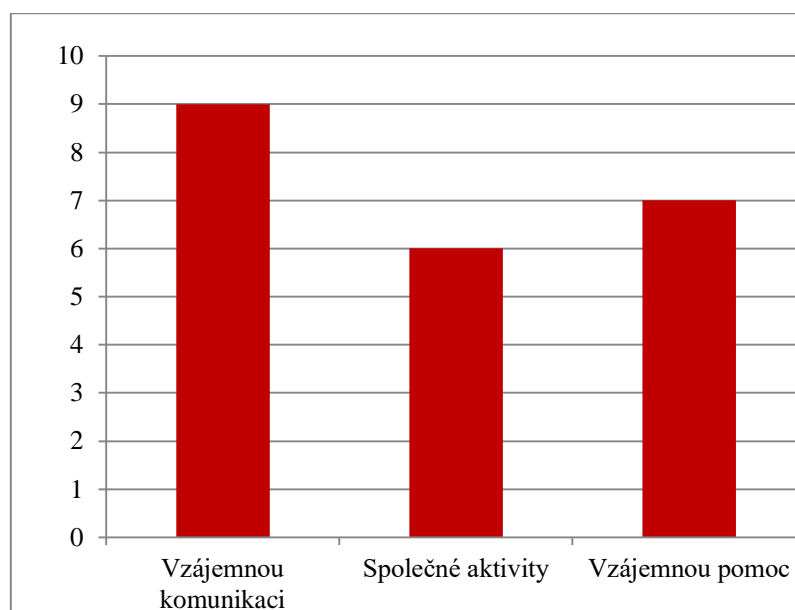
7.2.5 Výsledky dotazníků pro pedagogy

1) Co si představíte pod pojmem spolupráce?

Odpovědělo: 30 pedagogů

Neodpovědělo: 2 pedagogové

Graf 14 (vlastní konstrukce)

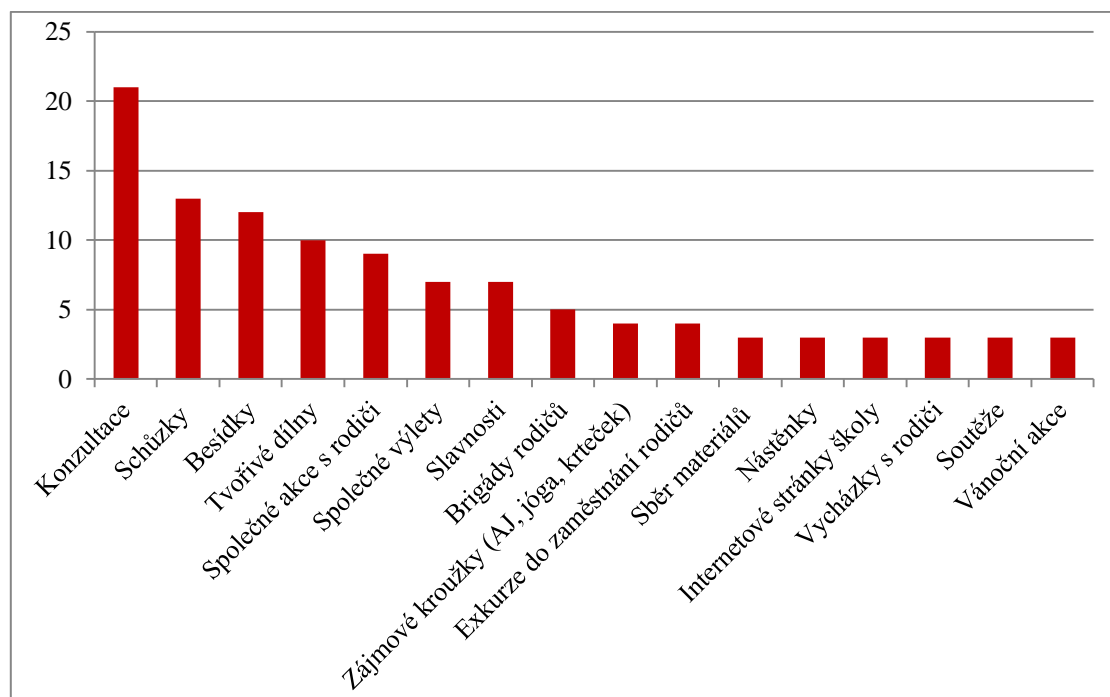
Pravou podstatu spolupráce pedagogové neurčili. Jako prioritní odpovědí byla vzájemná komunikace.

2) Jaké aktivity a formy spolupráce nabízí mateřská škola rodičům?

Odpovědělo: 31 pedagogů

Neodpovědělo: 1 pedagog

Graf 15 (vlastní konstrukce)

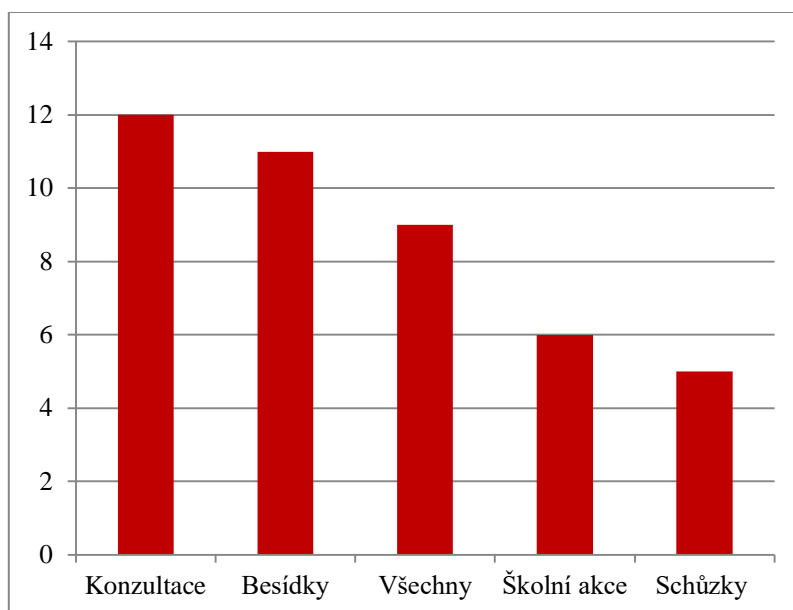
Mateřská škola nabízí rodičům především konzultace, což uvedlo přes 20 pedagogů. Právě v konzultaci vidí pedagogové stěžejní přínos ve spolupráci s rodiči.

3) Které formy spolupráce rodiče využívají?

Odpovědělo: 31 pedagogů

Neodpovědělo: 1 pedagog

Graf 16 (vlastní konstrukce)

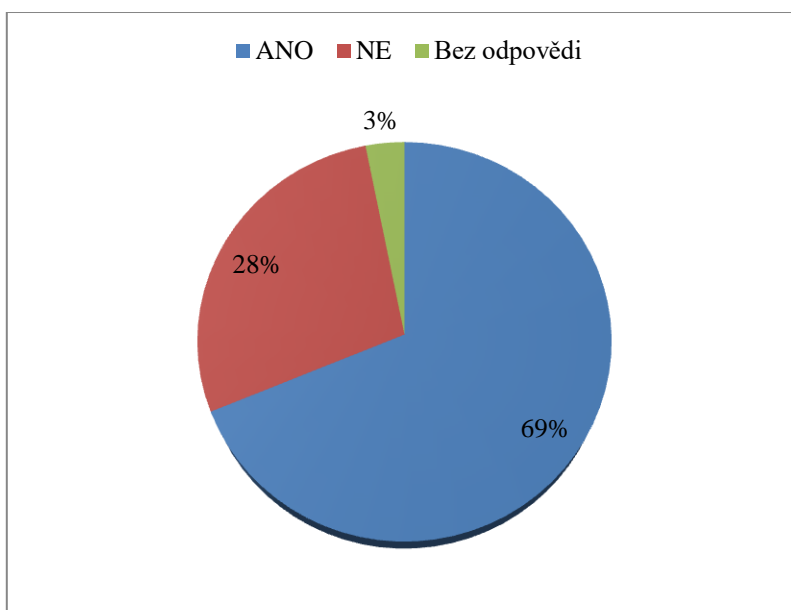
Dle pedagogů využívají rodiče, jako nejčastější formu spolupráce, konzultace. Po konzultaci jsou to pak besídky, které rodiče navštěvují nejvíce a to hlavně kvůli svým dětem. Mají možnost vidět své dítě v kolektivu ostatních vrstevníků a radovat se z jeho úspěchu.

4) Provádíte evaluaci společných akcí s rodiči?

Odpovědělo: 31 pedagogů

Neodpovědělo: 1 pedagog

Graf 17 (vlastní konstrukce)

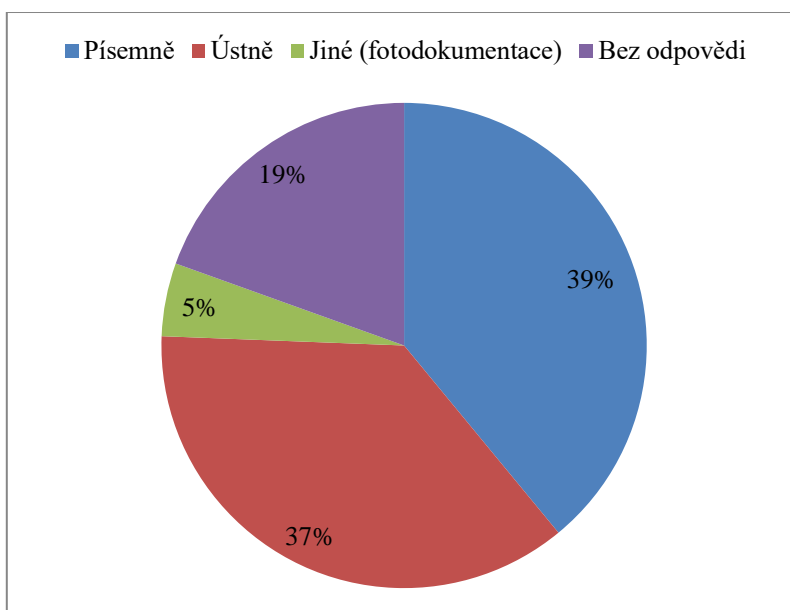
Pedagogové na většině mateřských škol evaluaci společných akcí s rodiči provádějí, avšak najdou se i mateřské školy, které se evaluaci společných akcí příliš nevěnují.

5) Jakým způsobem evaluaci provádíte?

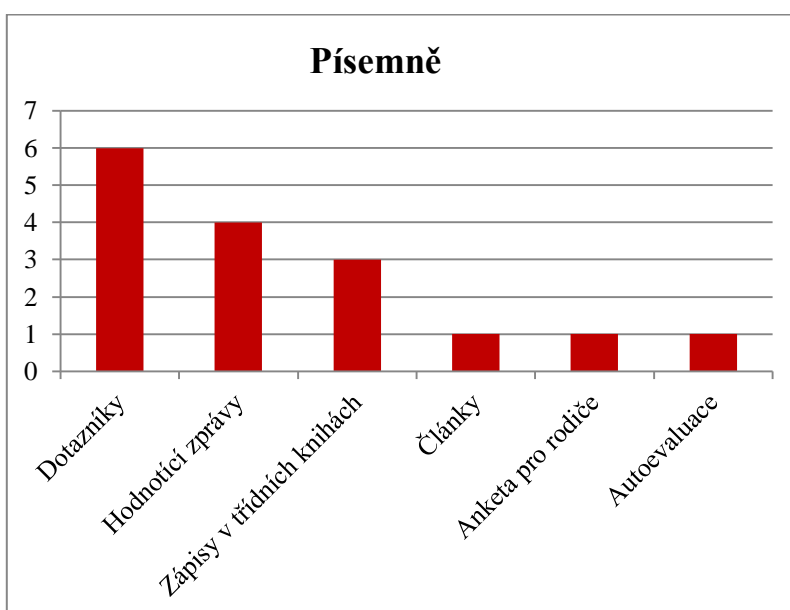
Odpovědělo: 24 pedagogů

Neodpovědělo: 8 pedagogů

Graf 18 (vlastní konstrukce)

Graf 19 (vlastní konstrukce)

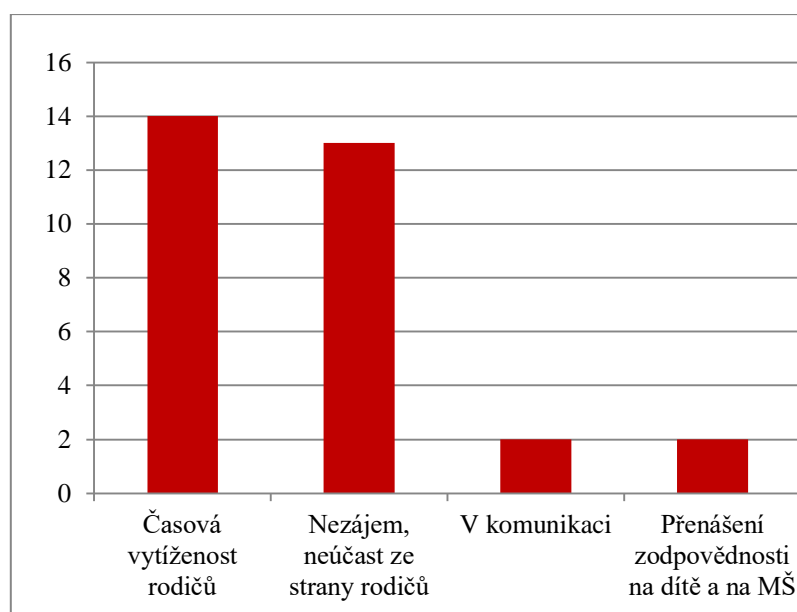
Pedagogové provádí evaluaci nejčastěji buď písemnou, nebo ústní formou. Obě dvě varianty jsou skoro na stejné úrovni. Podle mého názoru, záleží na formě evaluace, kterou si škola určí. Z písemné formy převažují většinou dotazníky a hodnotící zprávy.

6) V čem vidíte problémy spolupráce mezi mateřskou školou a rodiči? Jak byste je řešili?

Odpovědělo: 31 pedagog

Neodpovědělo: 1 pedagog

Graf 20 (vlastní konstrukce)

Problémy ve spolupráci mezi mateřskou školou a rodiči spatřují pedagogové v časové vyčíženosti rodičů a v jejich nezájmu. 8 pedagogů uvedlo možná řešení těchto problémů.

Řešení: (převzato z výčtu odpovědí)

- Schůzkami, ukázkou práce v MŠ (Den otevřených dveří), společnými akcemi, rozhovory, podáváním informací, apod..
- Výběrem netradičních akcí.
- Motivace
- Zvaní rodičů, aby si mohli více s dětmi prožít alespoň chvíli v MŠ
- Osobní pozvání, motivace
- Otevřená MŠ (přístup do třídy, nebát se oslovit rodiče a požádat je o pomoc, vtáhnout je do přípravy akcí – výroba dárků, společné vánoční pečení, možnost podílet se společně na vých. Vzdělávacím procesu)
- Anonymním dotazníkem pro rodiče, snažila bych se vyvodit závěr, nalézt řešení.
- Motivace ???

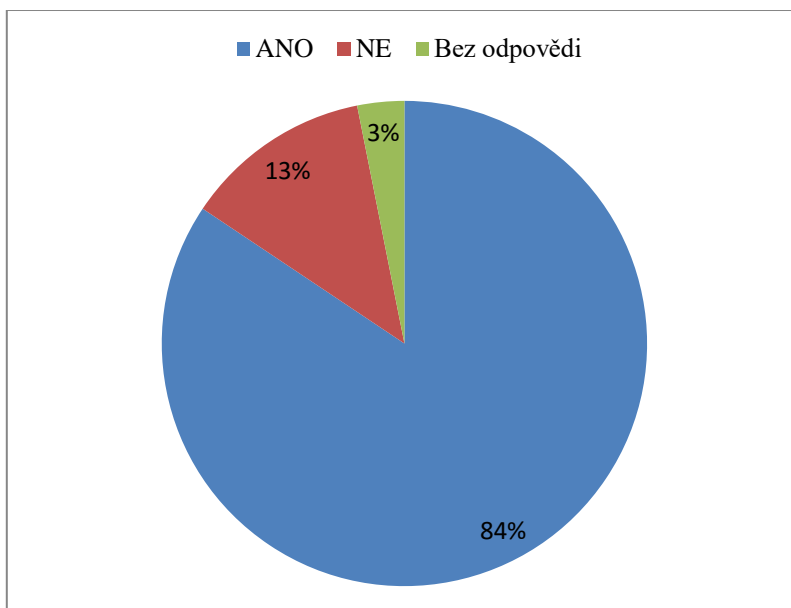

7) Pořádá mateřská škola dostatek mimoškolních akcí?

Odpovědělo: 31 pedagogů

Neodpovědělo: 1 pedagog

Graf 21 (vlastní konstrukce)

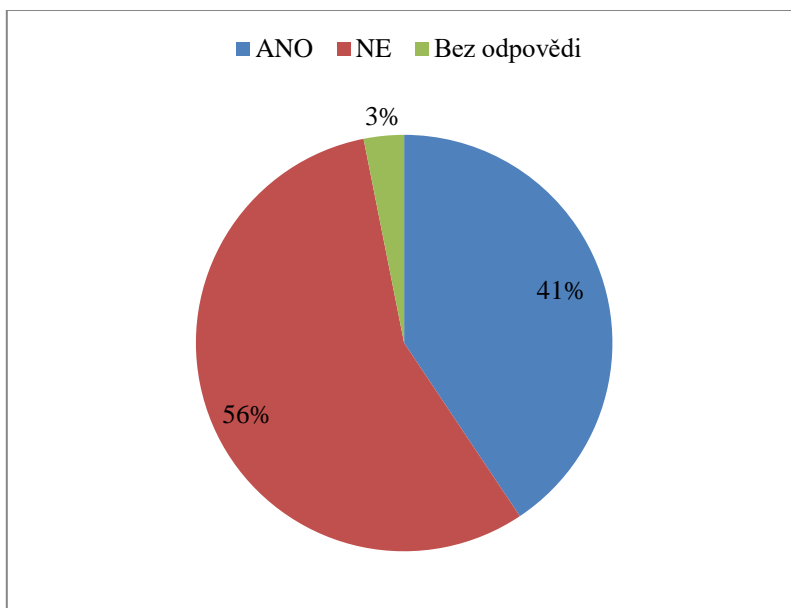
Z otázky č. 7 vyplývá, že 84 % pedagogů předpokládá, že jejich škola pořádá dostatek mimoškolních aktivit.

8) Je pro Vás důležité nabízet rodičům zájmové kroužky pro děti?

Odpovědělo: 31 pedagogů

Neodpovědělo: 1 pedagog

Graf 22 (vlastní konstrukce)

Pro 56 % pedagogů je důležité nabízet rodičům zájmové kroužky pro děti. Naopak 41 % pedagogů nabízení zájmových kroužků nepovažuje za důležité. Náplň kroužků je ve většině případů totožná s aktivitami mateřských škol (výtvarné, hudební, taneční kroužky).

9) Jaký časový prostor by Vám nejlépe vyhovoval při pořádání školních akcí?

(Vyhovující možnost zaškrtněte)

Možnosti: 14:00 – 15:00

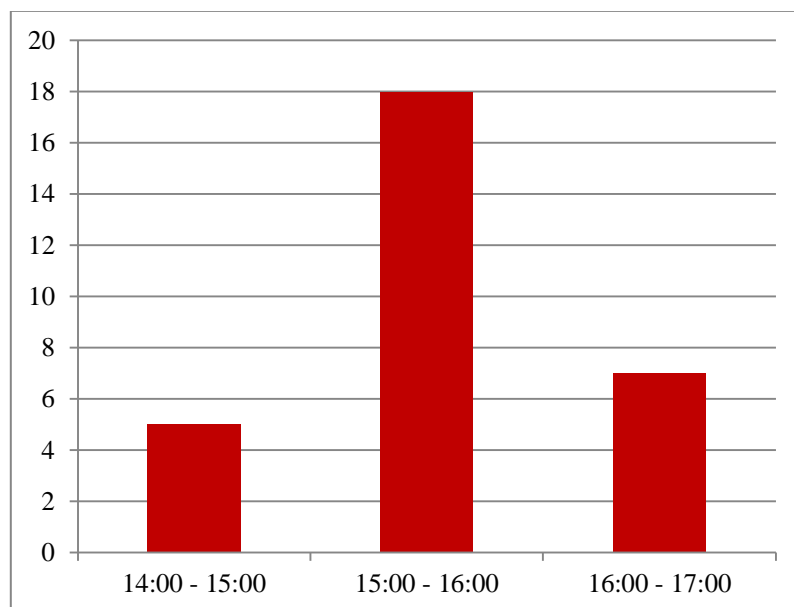
15:00 – 16:00

16:00 – 17:00

Odpovědělo: 30 pedagogů

Neodpovědělo: 2 pedagogové

Graf 23 (vlastní konstrukce)

Pedagogové považují za nejvhodnější dobu pro pořádání školních akcí, dobu od 15:00 – 16:00 hod. Můžeme spekulovat, zda je to z důvodu pořádání akce v době provozu mateřské školy, nebo zda ze zkušeností ví, že soustředěnost dětí v odpoledních hodinách klesá.

10) Přivítali byste pořádání víkendových akcí? (Vyhovující možnost zaškrtněte)

Možnosti: Dopolední

Odpolední

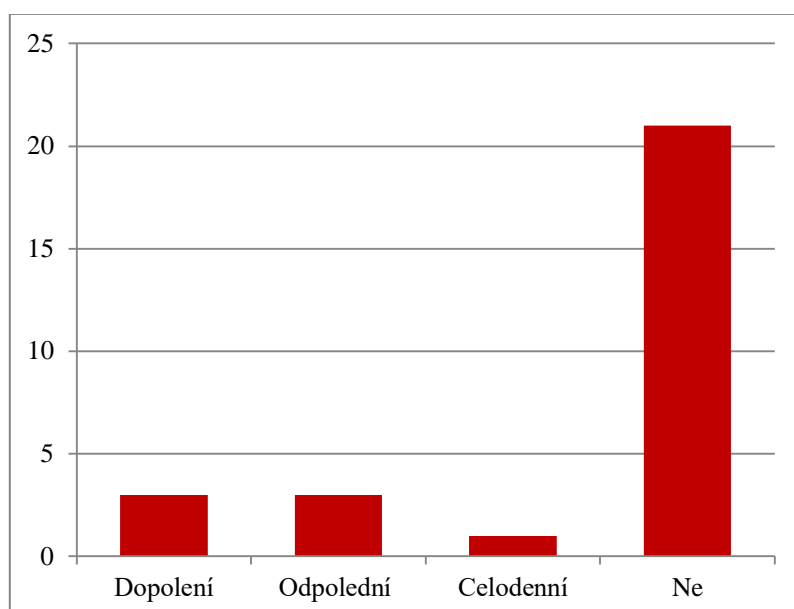
Celodenní

Ne

Odpovědělo: 32 pedagogů

Neodpovědělo: 0 pedagogů

Graf 24 (vlastní konstrukce)

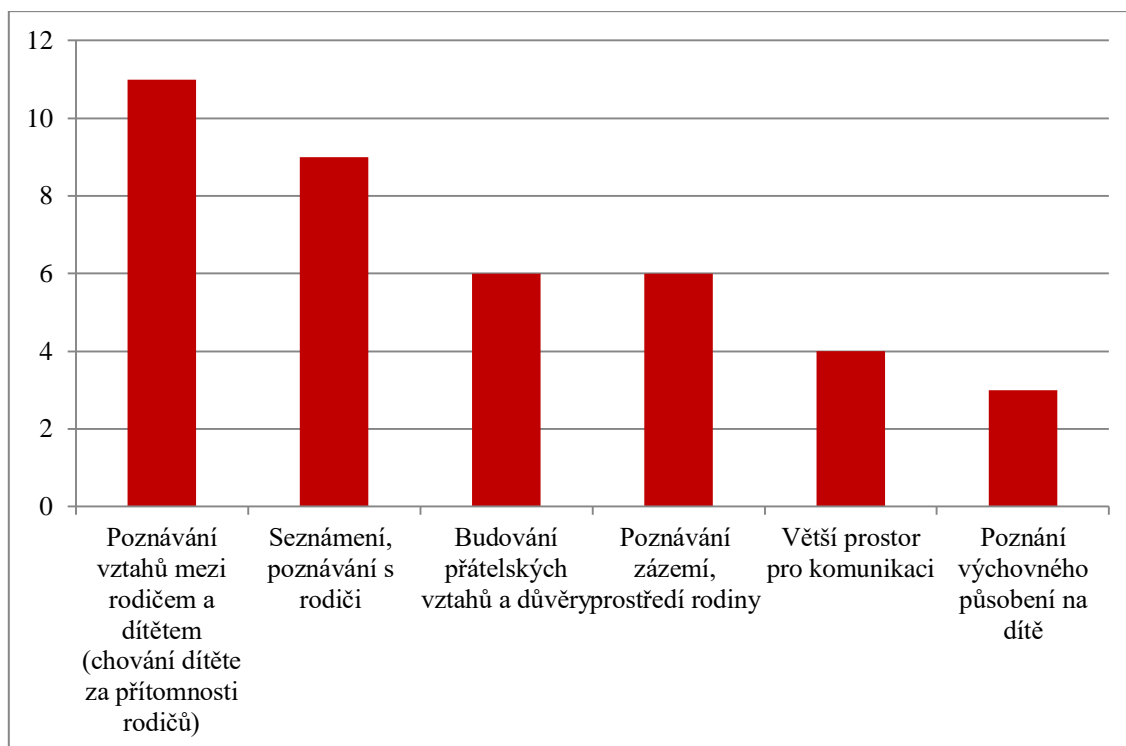
Převážná většina pedagogů si nepřeje pořádání víkendových akcí.

11) V čem vidíte přínos společných akcí pro učitele?

Odpovědělo: 29 pedagogů

Neodpovědělo: 3 pedagogové

Graf 25 (vlastní konstrukce)

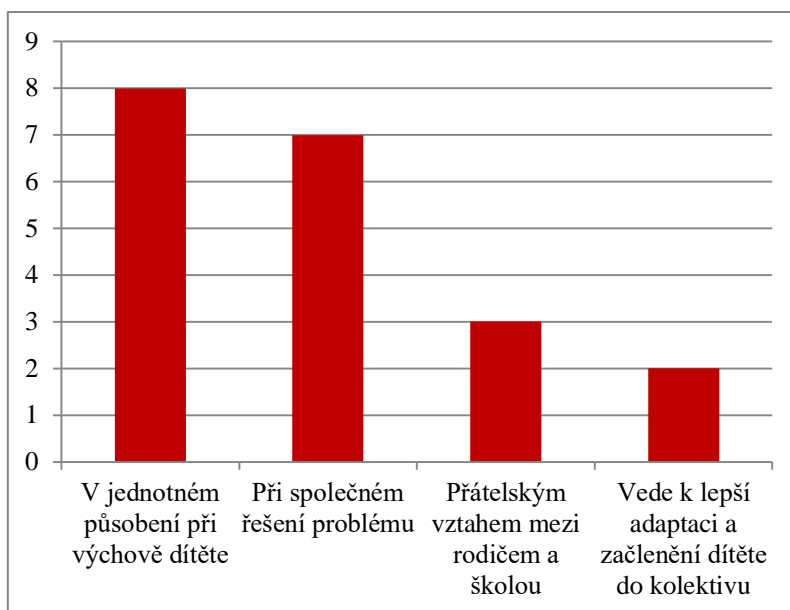
Pedagogové vidí přínos společných akcí především v tom, že mohou poznávat vztahy mezi rodiči a dětmi a pozorovat chování dětí za jejich přítomnosti. Mohou se seznámit, poznat s rodiči, a budovat tak přátelské vztahy a důvěru.

12) V čem je spolupráce rodič – škola prospěšná dítěti?

Odpovědělo: 30 pedagogů

Neodpovědělo: 2 pedagogové

Graf 26 (vlastní konstrukce)

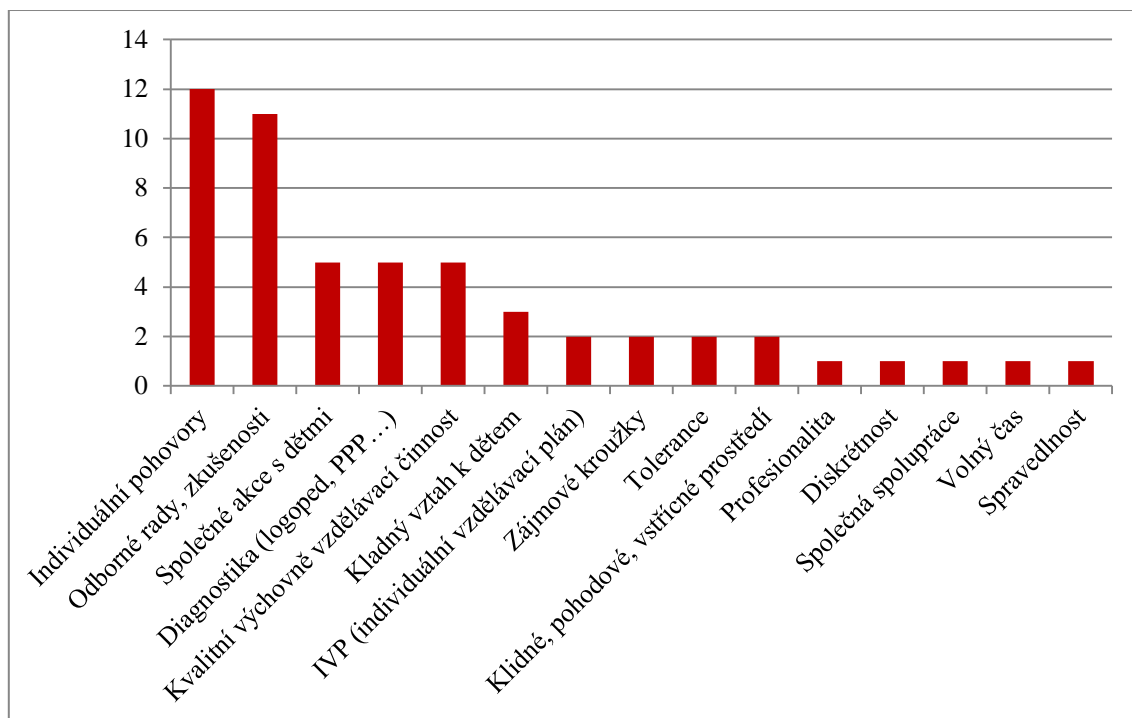
Z odpovědí na otázku č. 12 vyplývá, že pedagogové ve spolupráci „rodič – škola“ vidí přínos pro dítě především v jednotném působení při jeho výchově a společné řešení problémů.

13) Co můžete Vy jako učitel nabídnout rodičům?

Odpovědělo: 28 pedagogů

Neodpovědělo: 4 pedagogové

Graf 27 (vlastní konstrukce)

Pedagogové rodičům nejvíce nabízejí individuální pohovory, odborné rady, zkušenosti.

7.3 Interpretace dat

1) Městské mateřské školy:

Dotazník pro rodiče: vráceno 37 dotazníků z 90 rozdaných, což je 41,1 %.

Dotazník pro pedagogy: vráceno 24 dotazníků z 26 rozdaných, což je 92,3 %.

2) Vesnické mateřské školy:

Dotazník pro rodiče: vráceno 21 dotazníků z 93 rozdaných, což je 22,6 %.

Dotazník pro pedagogy: vráceno 8 dotazníků z 9 rozdaných, což je 88,9 %.

Celkem vráceno od rodičů: 58 dotazníků ze 183 rozdaných, což je 31,7 %

Celkem vráceno od pedagogů: 32 dotazníků z 35 rozdaných, což je 91,4 %

8 Shrnutí výsledků ke vztahu k hypotézám

H1 - Domnívám se, že ve spolupráci s rodinou je důležitá adresnost a osobní kontakt.

V otázce č. 3 zařadili rodiče mezi oblíbenou formu spolupráce školní besídky.

Mezi důvody, proč rodiče besídky navštěvují, byly hlavními argumenty např.:

- „protože se snažím podporovat své dítě a ráda vidím, co se naučilo.“
- „vidíme naše dítě i z jiné stránky, jak je šikovné a jak funguje v kolektivu.“
- „vidím své dítě v interakci s ostatními dětmi“
- „pí. učitelky jsou úžasné připravené umí to s dětmi“
- „strávený čas se svým dítětem a vidím pokroky“
- „Pro atmosféru a radost dětí z těchto akcí.“
- „baví mě svět dětí“
- „je krásná bezprostřednost dětí, veškeré akce školy velice ráda navštěvuji. Vše perfektně zorganizované.“

Neodmyslitelnou součástí školních besídek je i osobní kontakt s rodiči. Tato otázka mi pomohla částečně potvrdit tuto hypotézu.

H2 - Myslím si, že ze strany rodičů není velký zájem o spolupráci se školou.

Z otázek č. 3, 4, 13 vyplývá, že rodiče se školou spolupracují. Navštěvují besídky, společné akce, nabízí svou pomoc škole. U otázky č. 3 odpovědělo 100 % rodičů. V otázce č. 4 odpovědělo 93 % rodičů a v otázce č. 13 odpovědělo 95 % rodičů. Z čehož soudím, že hypotéza se nepotvrdila.

H3 - Předpokládám, že většina rodičů vidí problém spolupráce rodič x škola.

Uvedeno v otázce č. 5. Z výsledků vyplývá, že 51 % rodičů žádný problém ve spolupráci „rodič x škola“ nemá. Ukazuje se ale, že by bylo vhodné zlepšit komunikaci. Rodiče by měli se školou lépe komunikovat. Tato hypotéza se částečně nepotvrdila.

H4- Rodiče si neuvědomují přínos spolupráce školy a rodiny pro jejich dítě.

Této hypotézy se týkala otázka č. 12.

Z 58 rodičů jich odpovědělo 53, což je 91,4 %. Z otázky tedy vyplývá, že si rodiče dokážou vyvodit přínos spolupráce pro jejich dítě. Za nejčastější přínos rodiče uvádějí: odstranění problémů, zlepšení výsledků, zaznamenávání pokroků; jednotné výchovné působení při výchově; lepší adaptace a začlenění se do kolektivu. Pouze 5 rodičů neuvvedlo žádnou odpověď. Tato hypotéza se nepotvrdila.

H5 – Většina respondentů si pod pojem spolupráce nedokáže představit pravý význam.

Hypotézy se týkala otázka č. 1., která byla kladena jak rodičům, tak pedagogům. Na tuto otázku odpovědělo 88 respondentů. Nejčastěji respondenti zmínili, že si pod pojmem spolupráce představují vzájemnou komunikaci, což uvedlo 46, 6 %. Tato formulace je nepřesná. Hypotéza se tedy potvrdila, protože komunikace nerovná se spolupráce. Komunikace je jen součástí spolupráce.

H6 - Předpokládám, že většina pedagogů si nepřeje pořádat víkendové akce.

Tuto hypotézu mi pomohla potvrdit otázka č. 10 kladená pedagogům. Na tuto otázku odpovědělo všech 32 pedagogů.

75 % pedagogů uvedlo, že by si nepřálo pořádání víkendových akcí.

Tato hypotéza se potvrdila.

Pojmem většina je myšleno více než polovina odpovědí.

9 Diskuze

Největší návratnost dotazníků byla ze strany pedagogů, neodpověděli pouze 3 z 35 pedagogů. Návratnost dotazníků pro rodiče byla nižší, zde neodpovědělo 125 rodičů ze 183. Návratnost mohla ovlivnit neadresnost, chyba učitele. Dotazníky byly např. ponechány na informativních tabulích, stolcích. Rodiče tak nebyli osobně osloveni. Jedna mateřská škola dokonce uvedla, že zapoměla rodičům poskytnout krabici na vyplněné dotazníky. Nebyla tak zaručena anonymita a dotazníků se vrátilo méně. Domnívám se, že z mé strany byli učitelé dostatečně informováni, jak mají při předávání dotazníků postupovat. Do dotazníkového šetření se zapojili i rodiče, jejichž dítě chodí do mateřské školy teprve od září. Někteří rodiče tudíž osobní zkušenost ještě nemají, jiní mateřskou školu dobře znají, protože tam docházelo jejich už starší dítě a vědí tedy, co mají očekávat. Rodiče tak projeví zájem o spolupráci, což hodnotím jako přínosné.

U otázky č. 1 jsem zaznamenala podobné odpovědi rodičů i pedagogů. Obě dvě strany si pod pojmem spolupráce představují nejčastěji vzájemnou komunikaci, výměnu informací. Na otázku odpověděla většina respondentů, pouze 2 pedagogové neodpověděli. Respondenti často zmiňovali za důležité, užití těchto přívlastků: vzájemná, společná. Dále z odpovědí vyplynulo, že rodiče nejčastěji navštěvují a zúčastňují se akcí, kde vystupuje jejich dítě, tj.: besídky různého charakteru, což potvrzuje otázka č. 2, 3. Jsou rádi, když mohou své dítě vidět při akci, jak se chová mezi vrstevníky, jak reaguje na učitelku, sledují, co se naučily, všímají se pokroků, kterých dítě dosáhlo. Pedagogové uvádí jako nejčastější aktivity a formy spolupráce - konzultace, což je uvedeno v otázce č. 2 a domnívají se, že konzultace a besídky rodiče navštěvují nejvíce (otázka č. 3). Při konzultacích řeší rodiče s pedagogy problémy týkající se jejich dítěte, zjišťují pokroky, nedostatky.

Na otázku č. 4, většina rodičů odpověděla, že nejeví zájem o další aktivity, jsou jim dostačující stávající, či nevědí vůbec. Někteří rodiče pak projeví zájem o pohybové činnosti, výlety, školu v přírodě, sportovní odpoledne s rodiči, kroužky, logopedii. Celkem 69 % pedagogů provádí evaluaci společných akcí s rodiči. Z otevřené otázky č. 5, která navazovala na předchozí, jsem vyvodila, že pedagogové provádějí evaluaci

společných akcí s rodiči nejčastěji formou písemnou (dotazníky, hodnotící zprávy, zápisy v třídních knihách, články, anketa, autoevaluace), ústní a fotodokumentací.

Za nejčastější problémy mezi mateřskou školou a rodiči v otázce č. 6 zmínili pedagogové: časové vytížení rodičů, nezájem některých rodičů spolupracovat, účastnit se, v komunikaci s rodiči, v přenášení zodpovědnosti na dítě a mateřskou školu. 8 pedagogů uvedlo možná řešení těchto problémů. Většina rodičů v otázce č. 5 uvedla, že je s mateřskou školou spokojena, spolupráce je dobrá a nevidí žádné problémy, anebo s žádnými problémy nemají zatím zkušenost. Za možné problémy někteří rodiče přesto udávají: problémy v komunikaci, časovou nevyrovnanost rodiče a školy, nezájem a nechť rodičů cokoli řešit, účastnit se, spolupracovat. Jeden rodič odpověděl např.: „nespolupracuji, nemám čas.“ Rodiče u této otázky navrhli 6 možných řešení. V otázce č. 6 odpovědělo 81,1 % rodičů. Spolupráci by většinou rodiče nezkvalitňovali v ničem, jsou spokojeni nebo nevědí. Ostatní zbytek rodičů by zkvalitnil, např. spolupráci přes web, zavedl častější třídní schůzky. Mateřská škola pořádá dostatek mimoškolních akcí, v otázce č. 7 odpovědělo 90 % rodičů, že ano a pedagogů pak 84 %. Pořádání kroužků za důležité nepovažuje převážně 56 % pedagogů, naopak je tomu u rodičů, kteří kroužky vyžadují 86 % rodičů. Respondenti u otázky č. 9, 10 zaškrtnli i více možností, všechny byly započítány. Za vhodný čas pro pořádání akcí si rodiče přejí nejčastěji od 16:00 – 17:00 hod. Pedagogové zase za vhodný čas pro pořádání školních akcí považují dobu od 15:00 – 16:00 hod. Rodiče i pedagogové si dle odpovědi na otázku č. 10 pořádání víkendových akcí většinou nepřejí. Zajímavé je, že 7 rodičů uvedlo, že by si přáli celodenní víkendové akce, pedagog pak pouze 1 a uvedl z důvodu: „*aby byl čas na pozorování*“. Otázka č. 11 se zabývala přínosem společných akcí pro rodiče. Nejčastěji udávají rodiče možnost seznámení s ostatními rodiči. Dále pak, že mohou vidět své dítě, poznávat ho v různých situacích (jak si hraje, co se učí, co ho baví, v čem je dobré, jak se chová, projevuje v kolektivu, jak se zapojuje, jakých dosahuje pokroků, jaké má dovednosti), na děti jsou pak právem pyšní. Rodiče jsou také rádi za společně strávený čas s dítětem. Učitelé vidí jako přínos, když mohou vidět, jak se dítě chová, projevuje za přítomnosti rodičů, sledují vztahy mezi nimi, nadále pak vidí přínos v seznámení s rodiči a budování přátelských vztahů a důvěry. V otázce

č. 12 jsem zaznamenala, že respondenti vidí jako prospěšné pro dítě hlavně, jednotné výchovné působení.

Uvádím zde př. odpovědi:

- Ujednocení kroků výchovy.
- Pokud je výchova rodičů a učitelů v souladu, působí pozitivně na dítě.
- Společný postup při výchově – jistota pro dítě.
- Jednotný řád ve výchově dítěte.
- Jednotné působení přináší lepší výsledky a není pro dítě stresující.
- Vzájemné propojení – to co je mu vštěpováno ve školce – tak i v rodině.
- Společnému a jednotnému působení na dítě, společnému řešení problému.
- Při co nejvíce jednotném působení nemá dítě psychické a sociální problémy, lépe se adaptuje a vyrovnává v zátěžích.
- Škola, rodiče mohou „táhnout“ za jeden provaz a působit na dítě jednotně.
- Respondenti uvádějí, že prospěšné dítěti může být i společné řešení problémů, což vede ke zlepšení výsledků a zaznamenání pokroků. Mezi další prospěch spolupráce rodiče a školy spatřují v lepším začlenění dítěte do kolektivu, v možnosti lepší adaptace. U poslední otázky se odpovědi respondentů liší. Rodiče většinou mohou nabídnout škole: materiální pomoc (výtvarné pomůcky, hračky, výroba dárků, odměny pro děti), pomoc při pořádání akcí (dozor, občerstvení), finanční pomoc (sponzorské dary, vyšší školné), podporu, jakoukoliv pomoc, když je potřeba, svůj volný čas...
- Učitele zase nabízejí převážně: individuální pohovory (např. i tvorba individuálních vzdělávacích plánů, obraz dítěte v MŠ), odborné rady a zkušenosti, společné akce s dětmi, diagnostiku (logoped, PPP).

Závěr

Cílem předkládané bakalářské práce bylo zjistit, jak se dá zkvalitnit spolupráce školy a rodiny, aby pracovaly jako jeden celek a to v zájmu dítěte. Zjistit, zda si rodiče uvědomují přínos společných akcí pro jejich děti.

Současná mateřská škola podporuje spolupráci rodičů a ve své výchovně vzdělávací práci ji přikládá dost velký význam. I pedagogové si uvědomují, že bez poznatků o dětech z rodiny není možné sestavit ucelený obraz dítěte. Na druhé straně i rodiče si uvědomují, že dítě většinu svého denního času tráví v mateřské škole, a je tak docela podstatné získat o něm co nejvíce poznatků a postřehů od pedagoga. Vzájemná symbióza obou stran je tak nepostradatelná. Pokud si to uvědomí škola i rodič, pomůže to vytvořit základní stavební článek k výchově a vzdělávání předškolního dítěte.

Vzájemná důvěra někdy ztroskotává na lidském faktoru. U rodičů je největší problém, že neradi pouští pedagoga do svého soukromí a bojí se záporného hodnocení ze strany učitelů, co se týče jejich výchovy dítěte. Někdy je obtížné i pro pedagoga detailně seznámit rodiče s pedagogickými záměry jeho práce. Pedagog má problémy blíže specifikovat rodičům své výchovné a pedagogické postupy. Může v této situaci nastat, že pedagog začne memorovat a poučovat rodiče a příliš formálně hodnotit jeho výchovné postupy. Chybí citlivost a osobní profesionální nadhled.

Rodiče i pedagogové často vidí přínos ve spolupráci, ale ne vždy se uskuteční. Nemůžeme to však zobecňovat na všechny pedagogy a všechny rodiče. Domnívám se naopak, že převažuje většina situací, kdy se pedagog a rodič kladně domluví a spolupracuje jednotně. Výsledky jednotné spolupráce jsou často rychle vidět a to spolupráci zkvalitňuje. Učitel získává věkem zkušenosti, jak s kterým rodičem pracovat a je pro něho často obtížné nacházet stále nové postupy a formy komunikace, neboť do mateřské školy přicházejí stále noví rodiče, a ti s kterými už výborná spolupráce byla, odchází. Díky této situaci je práce pedagoga velice složitá.

Z výzkumu vyplynulo, že mezi nejoblíbenější formy spolupráce považují rodiče besídky. Z pochopitelných důvodů rodič rád přijde, neboť vidí úspěchy svého dítěte, vidí jeho spolupráci s kolektivem, pedagogem a rád se pochlubí rodinným příslušníkům.

Ze strany pedagogů je bohužel besídka většinou chápána jako stres a nervové vypjetí, protože musí zvládnout nejen děti, ale i celý program besídky, který musí pedagog znát důkladně z paměti. Z vlastní zkušenosti mohu říci, že existuje i část rodičů, která se besídek obává. Jejich dítě není tak dobré v určitých oblastech, aby se mohlo předvádět před kolektivem. Myslím si, že by besídky neměly být příliš dlouhé a jejich nácvik by měl být pro děti přirozený. Problémem uskutečnění těchto školních akcí je domluvení se s rodiči na termínu pořádání, neboť co rodič, to jiný názor. Některý rodič by chtěl být raději rychle doma, jiný má naopak delší pracovní dobu. Z výzkumu se mi tedy potvrdilo, že pro rodiče je nejvhodnější dobou pro pořádání školních akcí, doba od 16:00 – 17:00 hod. Pedagogy byla zase zvolena doba 15:00 – 16:00 hod., kdy se ještě děti dokážou soustředit a jsou odpočaté. Z hlediska potřeb dětí se přikláním k názoru pedagogů, že jsou děti v době od 16:00 – 17:00 hod. už příliš unavené a nesoustředěné, i když samozřejmě chápu zaměstnanost rodičů a jejich délky pracovní doby.

Z výzkumu jsem vyvodila, že pedagogové nepovažují kroužky za důležitou součást provozu mateřské školy, pouhých 41%, kdežto rodiče je z 86 % vyžadují. Bohužel mám takovou zkušenost, že si rodiče mateřskou školu vybírají i podle toho, jaké zájmové kroužky nabízí, a ne úplně podle výchovně vzdělávací práce. Možná by této situaci napomohla odborná rada ředitelky školy nebo jiného odborníka, který by rodičům vysvětlil, zda jsou kroužky pro děti nutné. Někdy rodiče s neznalostí tlačí pedagogy do situace, kdy jim nemůžou vyhovět, jako například kroužky v normálním režimu školy.

Rodiče ve spolupráci s mateřskou školou žádné závažné problémy nevidí. Objevily se pouze individuální případy a ze strany pedagogů vyplynulo, že vidí problémy v časové vytíženosti rodičů, v jejich nezájmu, v komunikaci, v přenášení zodpovědnosti na dítě a mateřskou školu. Většina respondentů si pod pojmem spolupráce představuje právě vzájemnou komunikaci mezi rodičem a pedagogem a z toho vyplývá, že rodiče potřebují s pedagogy komunikovat. A to převážně v případech, kdy dítě má nějaký problém. Rodiče vidí v pedagogovi nejbližšího kvalifikovaného odborníka, s kterým můžou korektně jednat o problémech výchovy svých dětí.

Na základě výsledků, výčtů odpovědí na některé otázky pedagogové překvapivě odpovídali příliš formálně a nevím, zda důvodem byla časová vytíženost, anebo neochota odpovídat. Soudím, že otázkám nevěnovali takovou pozornost, jako rodiče.

Měli potřebu odpovědět, aniž by si představili smysl kladené otázky. Z nejasných, formálních odpovědí tedy vyplývá, že někteří pedagogové se dotazníkem do hloubky nezaobírali.

Rodiče nepodceňují význam spolupráce a vidí v ní přínos jak pro dítě, tak pro sebe samotné. Potvrdil se mi fakt, že spolupráce je neodmyslitelnou součástí výchovně vzdělávací práce v mateřské škole. Bez ní nejde systematicky s dítětem pracovat. Jako doporučení pro rodiče bych uvedla, aby byli vstřícnější, komunikativnější, nebáli se říci informace o svém soukromí, aktivně se zapojovali do společných činností s dětmi. Pedagogům bych doporučila, aby přistupovali k problematickým otázkám empaticky, a v přístupu k rodičům s mírou tolerance, ohleduplnosti, profesionality a vstřícnosti.

Seznam použité literatury

1. BEČVÁŘOVÁ, Z. *Kvalita, strategie a efektivita v řízení mateřské školy*. Praha: Portál, 2010, 11 s. ISBN 978-80-7367-221-8.
2. BEČVÁŘOVÁ, Z. *Současná mateřská škola a její řízení*. Praha: Portál, 2003, 66 s. ISBN 80-7178-537-7.
3. BREZINKA, W. *Filozofické základy výchovy*. Praha: Zvon, 1996. ISBN 80-7113-169-5.
4. BRUCEOVÁ, T. *Předškolní výchova*. Praha: Portál, 1996, 103 s. ISBN 80-7178-068-5.
5. ČÁBALOVÁ, D. *Pedagogika*. Praha: GRADA, 2011, ISBN 978-80-247-2993-0.
6. ČAPEK, R. *Učitel a rodič*. Praha: GRADA, 2013, 16; 22 s. ISBN 978-80-247-4640-1.
7. HAVLÍNOVÁ, M. a kol. *Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole*. Praha: Portál, 2008, 28; 34 s. ISBN 978-80-7367-487-8.
8. HELUS, Z. *Sociální psychologie pro pedagogy*. Praha: GRADA, 2007, 149-151; 154 s. ISBN 978-80-247-1168-3.
9. HELUS, Z. *Vyznat se v dětech*. Praha: SPN, 1984. ISBN 14-570-84.
10. HELUS, Z. *Dítě v osobnostním pojetí*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-628-5.
11. KOLLÁRIKOVÁ, Z.; PUPALA, B. *Předškolní a primární pedagogika*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-828-9.
12. KOŤÁTKOVÁ, S. *Dítě a mateřská škola*. Praha: GRADA, 2008, 90 s. ISBN 978-80-247-1568-1.
13. KOVALIKOVÁ, S. *Integrovaná tematická výuka*. Kroměříž: Spirála, 1995, 86; 91 s. ISBN 80-901873-0-7.
14. LAŽOVÁ, L. *Mateřská škola komunikuje s rodiči*. Praha: Portál, 2013, 25; 27; 29; 30; 104; 107; 111 s. ISBN 978-80-262-0378-0.
15. MATĚJČEK, Z. *Dítě a rodina v psychologickém poradenství*. Praha: SPN, 1992, 42; 110; 115 s. ISBN 80-04-25236-2.

16. MERTIN, V., GILLERNOVÁ, I. *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha: Portál, 2003, 7 s. ISBN 80-7178-799-x.
17. MUSIL, R. *PEDAGOGIKA pro střední pedagogické školy*. Praha: Informatorium, 2014, ISBN 978-80-7333-107-8.
18. PELIKÁN, J. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha: Karolinum, 1998, ISBN 80-7184-569-8.
19. PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2009, 133; 148; 228; 248; 267 s. ISBN 978-80-7367-647-6.
20. RABUŠICOVÁ, M. a kol. *Škola a /versus/ rodina*. Praha: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3598-6.
21. SINGLY, F. de. *Sociologie současné rodiny*. Praha: Portál, 1999, ISBN 80-7178-249-1.
22. SLÁDKOVÁ, M. *Kreativní prostor pro komunikaci v MŠ Na Paloučku*. Poradce ředitelky mateřské školy. Praha: FORUM s.r.o., ročník IV, č. 8, duben/2015.
23. SMOLÍKOVÁ, K. a kol. *Manuál k přípravě školního (třídního) vzdělávacího programu pro mateřské školy*. Praha: VÚP, 2005. ISBN 80-87000-01-3.
24. SMOLÍKOVÁ, K. a kol. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: VÚP, 2004. ISBN 80-87000-00-5
25. SVOBODOVÁ, E. *Vzdělávání v mateřské škole*. Praha: Portál, 2010, 64; 67; 68; 69 s. ISBN 978-80-7367-774-9.
26. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I. Dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2005, 146; 215 s. ISBN 80-246-0956-8.
27. Maslowova pyramida potřeb. [Online]. Dostupné z: <http://www.filosofie-uspechu.cz/maslowova-pyramida-lidskych-potreb/>

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Předvýzkum – vzory dotazníků pro rodiče
- Příloha č. 2: Vzor dotazníku pro rodiče
- Příloha č. 3: Vzor dotazníku pro pedagogy
- Příloha č. 4: Odpovědi rodičů - Dotazník pro rodiče z mateřských škol
- Příloha č. 5: Odpovědi pedagogů - Dotazník pro pedagogy z mateřských škol
- Příloha č. 6: Fotografie ze společných akcí s rodiči
Fotografie MŠ Hospozín, od roku 2013 – 2015

Rodiče souhlasí s uveřejněním fotografií, za účelem bakalářské práce.

Příloha č. 1

Anonymní dotazník pro rodiče – Akce MŠ

Dýňové a štrúdlové slavnosti 24.10. 2013

(Soutěž o nejchutnější štrúdl, hodnocení dýní)

---

1) Účastnili jste se této akce?	ANO	☒	NE
2) Splnila akce Vaše očekávání?	ANO	☒	NE
3) Máte nějaké výhrady k této akci?	ANO	☒	NE
4) Zda ANO, napište jaké?			

5) V čem vidíte přínos této akce pro děti?

6) V čem vidíte přínos této akce pro rodiče?

7) Co byste na akci změnili? (Vaše názory, náměty, nápady)

Rozsvícení vánočního stromu v obci 30.11. 2013

(Vánoční vystoupení dětí na návsi v obci, vánoční prodejní jarmark pro rodiče a veřejnost)

---

1) Účastnili jste se této akce?	ANO	☒	NE
2) Co bylo důvodem Vaší účasti na akci?			
3) Splnila akce Vaše očekávání?	ANO	☒	NE
4) Přispěli jste výrobky na vánoční jarmark?	ANO	☒	NE
5) V čem vidíte přínos této akce pro děti?			
6) V čem vidíte přínos této akce pro rodiče?			

Anonymní dotazník pro rodiče – Akce MŠ

Velikonoční dílničky s rodiči 15.4. 2014

(Velikonoční dekorace, zápichy, velikonoční vystoupení dětí)

---

1) Účastnili jste se této akce?	ANO	☒	NE
2) Splnila akce Vaše očekávání?	ANO	☒	NE
3) Máte nějaké výhrady k této akci?	ANO	☒	NE
4) Zda ANO, napište jaké?			

5) V čem vidíte přínos této akce pro děti?

6) V čem vidíte přínos této akce pro rodiče?

7) Co byste na akci změnili? (Vaše názory, náměty, nápady)

Anonymní dotazník pro rodiče – Akce MŠ

Rozloučení s předškoláky 25.6. 2014

(Pasování předškoláků starostkou obce, předání šerpy, dárku, občerstvení,)

- 1) Účastnili jste se této akce? ANO x NE
- 2) Splnila akce Vaše očekávání? ANO x NE
- 3) Máte nějaké výhrady k této akci? ANO x NE
- 4) Zda ANO, napište jaké?

5) V čem vidíte přínos této akce pro děti?

6) V čem vidíte přínos této akce pro rodiče?

7) Co byste na akci změnili? (Vaše názory, náměty, nápady)

Příloha č. 2

Dotazník pro rodiče

Jmenuji se Jaroslava Schořová a jsem učitelkou mateřské školy a studentkou 3. ročníku Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Obracím se na Vás s prosbou o vyplnění dotazníku, který slouží pouze pro účely mé bakalářské práce na téma: *Spolupráce s rodinou v současné mateřské škole, její úskali a přednosti.*

Dotazník je anonymní!

Děkuji předem za Vaši spolupráci.

- 1) Co si představíte pod pojmem spolupráce?

- 2) Jaké aktivity a formy spolupráce nabízí mateřská škola rodičům?

- 3) Které akce školy nejraději navštěvujete a proč?

- 4) Které aktivity byste dále přivítali?

- 5) V čem vidíte problémy spolupráce mezi mateřskou školou a rodiči? Jak byste je řešili?

6) V čem byste zkvalitnili spolupráci školy a rodiny?

7) Pořádá podle Vás škola dostatek mimoškolních aktivit?

Ano – Ne

8) Je pro Vás důležité, aby mateřská škola nabízela zájmové kroužky pro děti?

Ano – Ne

9) Jaký časový prostor by Vám nejlépe vyhovoval při pořádání školních akcí?
(Vyhovující možnost zaškrtněte)

Možnosti: 14:00 – 15:00

15:00 – 16:00

16:00 – 17:00

10) Přivítali byste pořádání víkendových akcí? (Vyhovující možnost zaškrtněte)

Možnosti: Dopolodní

Odpolední

Celodenní

Ne

11) V čem vidíte přínos společných akcí pro rodiče?

12) V čem je spolupráce rodič – škola prospěšná dítěti?

13) Co můžete Vy jako rodič nabídnout škole?

Příloha č. 3

Dotazník pro pedagogy

Jmenuji se Jaroslava Schořová a jsem učitelkou mateřské školy a studentkou 3. ročníku Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Obracím se na Vás s prosbou o vyplnění dotazníku, který slouží pouze pro účely mé bakalářské práce na téma: *Spolupráce s rodinou v současné mateřské škole, její úskalí a přednosti.*

Dotazník je anonymní!

Děkuji předem za Vaši spolupráci.

- 1) Co si představíte pod pojmem spolupráce?

- 2) Jaké aktivity a formy spolupráce nabízí mateřská škola rodičům?

- 3) Které formy spolupráce rodiče využívají?

- 4) Provádíte evaluaci společných akcí s rodiči?

Ano – Ne

- 5) Jakým způsobem evaluaci provádíte?

6) V čem vidíte problémy spolupráce mezi mateřskou školou a rodiči? Jak byste je řešili?

7) Pořádá mateřská škola dostatek mimoškolních akcí?

Ano – Ne

8) Je pro Vás důležité nabízet rodičům zájmové kroužky pro děti?

Ano – Ne

9) Jaký časový prostor by Vám nejlépe vyhovoval při pořádání školních akcí?
(Vyhovující možnost zaškrtněte)

Možnosti: 14:00 – 15:00

15:00 – 16:00

16:00 – 17:00

10) Přivítali byste pořádání víkendových akcí? (Vyhovující možnost zaškrtněte)

Možnosti: Dopolodní

Odpolední

Celodenní

Ne

11) V čem vidíte přínos společných akcí pro učitele?

12) V čem je spolupráce rodič – škola prospěšná dítěti?

13) Co můžete Vy jako učitel nabídnout rodičům?

Příloha č. 4

Odpovědi byly převzaty tak, jak byly napsány.

Odpovědi rodičů:

- 1) Co si představíte pod pojmem spolupráce?
  - Vzájemná výměna informací
  - Vzájemná pomoc, výměna informací
  - Společné úsilí k prospěchu všech
  - Společný zájem o dítě
  - Spolupráce je vztah mezi učitelem a žákem
  - Společný zájem o dítě
  - Větší kontakt učitel – rodič
  - Hlavně komunikaci mezi učitelkami a rodiči
  - Výpomoc, vzdělávání
  - Vzájemná domluva, kooperace mezi rodiči a učiteli, domluvení společného řešení, když vznikne problém (společného postupu)
  - Vzájemná komunikace
  - Komunikace školka a rodič
  - Školka komunikuje a spolupracuje s rodiči
  - Spolupráce s rodiči
  - Společná cesta k cíli
  - Vzájemná výpomoc
  - Mezi učitelkou a rodiči
  - Komunikace
  - Komunikace mezi rodiči a učitelkou, pomoc při akcích školky
  - Společná komunikace
  - Komunikace mezi rodiči a školkou, akce i pro rodiče
  - Součinnost rodičů a učitelů
  - Vzájemná pomoc
  - Spolupráci
  - Komunikaci mezi MŠ a rodiči
  - Aktivní vztah mezi školkou a rodinou. Zapojení rodiny do dění ve školce

- Když spolu rodiče a školka spolupracuje. Vzájemně si spolu vychází vstříc
- Aktivní sdělení učitelek rodičům – dítě zlobí, nezlobí, hraje si, kreslí rádo, atd.   Návrh řešení
- Komunikace
- Propojení rodinného a školního života nejen dětí, ale i rodičů
- Vzájemná komunikace o problému dítěte. Vzájemné upozorňování na nové věci ohledně MŠ.
- Komunikace mezi rodiči a učiteli, společné aktivity
- Výměna důležitých informací o dítěti, ale i představ, společný rozvoj dítěte, výchova doma i ve školce by měla směřovat ke stejnému cíli
- Koordinace působení rodičů a školky na dítě za účelem dosažení maximálního úspěchu ve výchově dítěte. Zahrnuje výchovné, edukativní i zábavné aktivity. Snaha předcházet problémovému chování.
- Komunikace
- Společné řešení problémů, vzájemná komunikace
- Komunikace obousměrná, vstřícný přístup, iniciativa z obou stran, vzájemný respekt. Rodičovská iniciativa! Vnímání dítěte v rámci jeho rodiny, akceptování jeho odlišností.
- Vzájemná komunikace především, od toho se odvíjí vše
- Škola + rodiče = společně (to je podle mě spolupráce)
- Zapojování rodičů do aktivit školky
- Komunikace mezi rodiči a učiteli, podílení se (rodičů) na práci v MŠ (dodávání materiálů atd.)
- Vzájemná komunikace mezi rodiči a školkou, společné řešení problému, plánování akcí. Zapojování se rodičů do aktivit organizovaných školkou.
- Komunikace mezi rodiči a učitelkami
- Komunikace mezi rodiči a zaměstnanci školky.
- Vzájemná práce na něčem konkrétním.
- Schopnost komunikovat a v rámci skupiny řešit problémy nebo úkoly.
- Vzájemné komunikování mezi školkou a rodiči, jejich pomoc při různých akcích

- Informovanost rodičů o všem, co se školky týká (přestavby, kroužky, akce,...), podílení se rodičů na projektech školy (akce pro děti ...), ale třeba i sezení s dětmi.
- Komunikace s učiteli a naopak.
- Komunikace – učitel – rodič – dítě
- Dobrou komunikaci z paní učitelkou.
- Peníze, manuální činnost, příspěť malými dary, formou sběru papíru, plast. víček příspěť
- Spolupracovat, pomáhat při akcích školky
- Přispíváme svými nápady a navštěvujeme akce, besídky
- Podílet se na společných akcích, pořádat společné akce, dávat návrhy kam s dětmi na výlet
- Komunikace rodičů a učitelů
- Podílet se společně na školních akcích
- Např. spolupráce rodiče x škola. Sdílet nápady, náměty – komunikaci mezi nimi.

2) Jaké aktivity a formy spolupráce nabízí mateřská škola rodičům?

- Pomoc při akcích školky
- Zapojit se do soutěží, které školka pořádá pro děti.
- Karnevaly, besídky ...
- Podílet se na školním i mimoškolním programu pro děti
- Besídky, schůzky
- Logopedická cvičení, lezecká stěna, kroužky zájmové, besídky, divadelní představení
- Logopedická cvičení, výuka cizích jazyků a hudební výchova, plavecký výcvik, lezecká stěna, možnost zúčastnit se besídek, her a akcí pro děti
- Besídky, karneval, masopust, noční spaní, vánoční vystoupení, forma spolupráce – individuální schůzky, domácí úkoly pro předškoláky, předškolička, tvoření
- Účast a pomoc na pořádaných akcích

- Spolupráci s dítětem
- Debaty o dítěti, účast na besídkách a ostatních akcích
- Besídky, karnevali, výlety ....
- Spolupráce rodič + dítě
- Účast na některých akcích pořádaných školou, spoluúčast na různých kulturních akcích, představení různých povolání dětem atd.
- Besídka, výlety, masopust, třídní schůzky
- Účast na různých akcích, karnevaly, výlety atd.
- Plavání, lezecká stěna, výlety, keramika
- Plavání, keramika, stěna, výlety
- Součinnost při výchově
- Besídky, výlety, logopedická cvičení
- Plavání, keramika, lezecká stěna
- Besídky
- Školka poskytuje kdykoliv nahlédnout na chod a průběh celého dne. Taktéž nabízí pro rodiče různá představení, aktivitu s dětmi a tak dále...
- Třídní besídky, třídní dílničky, SRPDŠ (výlety, divadlo), povídání s učitelkou o dítěti, úklid zahrady, mimoškolní aktivity pro děti
- Tvořivé dílny, besídky, SRPDŠ (divadla, výlety), můžeme navštěvovat třídu kdykoli
- Konzultace, návštěvy třídy, besídky, představení, brigády, SRPDŠ
- Rodinné akce – stavění vrboviště, procházky po okolí, slavnosti, mikulášské a velikonoční akce, a to vše ve spolupráci se sdružením rodičů při MŠ. Schůzky s rodiči – kde se připomínkují obě zúčastněné strany.
- Schůzka pro předškoláky
- Zatím nevím přesně, syn chodí do MŠ třetí měsíc. Rodičovské sdružení, akce, které mohou rodiče navštívit
- Zábavné společné aktivity typu bramboriád
- Besídky, zahradní slavnost, atd.

Spolupráce = komunikace školka x rodič (schůzky s rodiči)

- Konzultace o dětech, společné akce rodičů, dětí a učitelů

- Internet, vývěsky, rozhovory, různé akce (bramboriáda, Kouzelný les, atd.)
- Pořádání společných akcí
- Sděluje nám rodičům pravidelně program, který s dětmi probíhá a my se tak můžeme zapojit i doma a zjistit tak, co je pro dítě zajímavé a jak moc je pozorné
- Školní programy, poradenství, kroužky
- Rodiče se mohou podílet na zvelebování školky
- Netuším
- Mnoho aktivit na školní zahradě, přinášíme materiály na Velikonoce atd., vyrábíme věci pro školku (dárečky...)
- Právě sběr .... kopírování.... akce s dětmi – dýně na podzim, Vánoce zpívání atd.
- Besídky; slavnosti; Velikonoční dílničky;
- Aktivity- společné akce (slavnosti, besídky), kroužky pro děti
- Společné akce pro nás rodiče + informace na nástěnce, sponzorské dary, podílení se na společných akcích.
- Sponzorské dary, výroba kostýmů pro různé akce, příprava občerstvení na různé akce.
- Různé společné akce, kdy se rodiče zapojí do různých her a tvoření (výzdoba, vánoční trhy)
- Účast na akcích pro děti
- Podílení se na společných akcích typu Dýňování, Ván. jarmark – výroba věcí k prodeji apod.) Možnost přispět na hračky, pomůcky apod., sponzorské dary
- Různé kroužky, divadla, výlety, akce např. Dýňové slavnosti, Vánoční recitace.
- Nyní si nevzpomenu, ale myslím, že za nedlouho bude spolupráce s dýněmi
- Formou sponzorských darů, zapojením se do aktivit, tvořivé činnosti
- Kroužky, projektové dny, indiv. formy spolupráce
- Besídky, tento rok jsme se podíleli na úpravě šk. dvora a další spolupráce je ještě plánovaná na příští rok
- Školní besídky

- Besídky
- Většinou besídky, „Posviťme si na strašidla“, třídní schůzky 2x ročně
- Tento rok nás školka požádala o pomoc při úpravě školního dvora a na jaře o vybudování školní zahrady, kde budou bylinky a květiny

3) Které akce školy nejraději navštěvujete a proč?

- Besídky
- Besídky
- Besídky, protože vidím, jaké pokroky dítě dělá a pozoruji chování k druhým dětem a k učitelům
- Besídky
- Masopustní karneval
- Den maminek, Vánoční akce a jiné akce protože se snažím podporovat své dítě a ráda vidím, co se naučilo.
- Karneval – sranda, bezprostřední reakce dětí.
- Třídní schůzky – informovanost o chování a akcích školky
- Besídky – děti předvádí, co se naučily
- Besídky, výlety, plavání,
- Zatím jen besídku – jsme krátce ve školce
- Všechny, kde se účastní naše dítě
- Školní besídky pí. učitelky jsou úžasně připravené umí to s dětmi
- Besídky
- Pokud to časově zvládneme, všechny kde je naše dítě
- Třídní besídky – obdivuji velkou píly paní učitelky Evi s kterou připraví tolik básniček, písniček
- Masopust, Karneval, noční spaní ve školce
- Besídky – vidím, co se dítě nového naučilo, společné setkání rodičů
- Besídky
- Besídky a schůzky, protože jsou hezké a naučné
- Besídky – rodiče mohou vidět, co se dětska naučila.
- Jsme nováčci – ještě nevíme

- Vánoční a besídky, kde děti vystupují a mají nejlepší program pro rodiče.
- Besídky – vidíme naše dítě i z jiné stránky, jak je šikovné a jak funguje v kolektivu
- „Besídky“, vidím své dítě v interakci s ostatními dětmi
- Dílničky, besídky – strávený čas se svým dítětem a vidím pokroky
- Besídka – sledování pokroků, příjemná atmosféra, setkání s ostatními rodiči
- Různé besídky, které si děti pod dohledem připravili. Je to velice potěšující.
- Besídky – dítě předvádí, co se naučilo a jak
- Všechny. Pro atmosféru a radost dětí z těchto akcí.
- Odpolední aktivity vzhledem k mému zaměstnání
- Besídky, společné akce, do kterých se mohu jako rodič začlenit
- Dětská vystoupení a procházky rodičů s dětmi po okolí a lampionové průvody – setkání se s ostatními rodiči a mohu si popovídat a pozorovat interakci dětí vs. učitelky vs. rodičů. Na dětských vystoupeních totéž + vidíte, čím se děti ve školce zabývají a zda je to baví.
- Teď byl hezký lampionový průvod
- Zatím jsme se zúčastnili jedné akce pro rodiče
- Společné kreativní tvoření zaměřené tématicky (bramboriáda, Vánoce), především vystoupení dětí, kde mají možnost předvést, co dokázaly (což je sladkou odměnou pro rodiče i učitelky) a jakékoli jiné společné akce, které navozují pocit pospolitosti (nezapomenu do smrti na výlet na Nábđín)
- Všechny, které se nabízejí (např. Bramboriáda, Vánoční setkání, Pohádkový les, Závěrečná rozloučení se školním rokem
- Všechny, protože to dělá radost mému dítěti
- Besídky, internetovou prezentaci – fotky, kvůli dětem
- Všechny, baví mě svět dětí
- Vánoční besídky jsou moc hezké, dále také slavnost světýlek včetně průvodu
- Dítě keramiku, rodiče besídku
- Osobně se snažíme zúčastnit a zapojit do všech akcí
- Ještě jsem se žádné neúčastnila
- Divadla

- Všechna vystoupení s programem dětí pro rodiče

Dýňové slavnosti, Vánoční jarmark, Velikonoční dílničky

- Hezky strávený čas s dětmi a MŠ, krásná vystoupení, milý kolektiv a prostředí MŠ
- Společná dětská vystoupení – je krásná bezprostřednost dětí
- Nemohu posoudit, dcera chodí do školky od září, těším se na společné akce (vánoční trhy, atd.)
- Ty akce, které jsou spojené s dětmi (soutěže, jarmarky, besídky)
- Schůzky, víc společných akcí jsme ještě neměly. Čeká nás slavnost, těším se na „Dýňovou soutěž“ na zahradě školy.
- Nemám vyhraněnou akci, a to z důvodu, že veškeré akce školy velice ráda navštěvuji.
- Vše perfektně zorganizované.
- Velikonoční dílničky – děti s rodiči tvoří, Vánoční trhy – kde si rodiče z dětmi mohou koupit různé věci.
- Kromě akcí na podzim dýně a před Vánoci, žádné
- Určitě to jsou besídky, kde nám děti ukazují, co se naučily
- Besídky, protože zde vystupují naše děti a mají radost, že se přijdeme s babičkami podívat
- Besídky, dětské dny, na podzim jsou to Posviťme si na strašidla
- Besídky
- Besídky
- Třídní schůzky, besídky

4) Které aktivity byste rádi přivítali?

- Myslím si, že školka má dostačující aktivity, mají stále co dělat a neustále vymýšlejí nové věci, což je v pořádku
- Malování, logopedii
- Zatím nevíme
- Více sportovních aktivit (sportovní kroužek)

- Žádné
- Výlety
- Víc venkovních aktivit – procházky
- Více tvoření rodičů s dětmi, školka v přírodě nebo vícedenní výlet
- Žádné nás nenapadají
- Naučné pro dítě
- Nevíme
- Zatím nevíme
- Škola v přírodě
- V naší MŠ jsou aktivity téměř vyčerpávající, jsme plně spokojeni, nic nám nechybí
- Víkendové nebo týdenní výlety (vícedenní – školka v přírodě, více mimoškolních aktivit – kroužků
- Více kroužků nejen pro předškoláky.
- Pohybové cvičení
- Cvičení
- Keramický kroužek
- Pohyb
- Žádné
- Dotazníky
- Jsme spokojeni
- Sportovní odpoledne s rodiči
- Myslím že mají dost aktivit.
- Flétna, zpěv atd. – ty kroužky, které se musely zrušit, ale které rozvíjely individuální schopnosti dítěte
- Žádné, jsem spokojená
- Častější cvičení (např. jóga) s dětmi (nemyslím jako kroužek) nebo jiný druh protahování.
- Více vystoupení co se děti naučily
- Nevím
- Vzájemné působení na dítě za účelem rozvíjení více porozumění nejen pro ostatní děti, ale také pro rodiče, učitelky, babičky, to často zcela chybí a

obecně vedení dětí k zachování úcty k životu, k přírodě a hodnotám našich babiček.

- Nevím, je jich dostatek
- Je jich dostatek
- Aktivity jsou dostatečné
- Např. Zdravotní cvičení (správné držení těla, protažení) „přednášky nebo povídání“ o nebezpečí drogy, zneužívání.
- Nevím
- Nevím
- Nevím, různé kroužky, výlety ...
- Jsme spokojeni tak jak to je ....☺
- Další různé akce
- Pro naši dcerku (4roky) nynější aktivity naprosto postačující. Pestrý celoroční program.
- Možný přehled o denním – měsíčním plánu třídy, co nového se naučily (učí). Možný výtisk písní, říkanek, hry, které se dítě naučilo, ale vzápětí zapomnělo.
- Logopedickou péči (alespoň částečnou – v dnešní době je bohužel více třeba). Cvičení s dětmi
- Společné akce s dětmi
- Sportovní soutěže, besídková představení
- Myslím, že je všeho akorát ☺
- Myslí, že naše MŠ dělá pro naše děti maximum.
- Výlety (ZOO), kino ...
- Dílničky, sportovní den
- Jsme spokojeni s aktivitami dosavadními
- Žádné
- Kroužek angličtiny, který tento rok není
- Třeba odpolední tvoření s rodiči, možnost navštívit MŠ během dne a podílet se na aktivitách
- Chtěli jsme jezdit na plavání, které nevyšlo pro malou účast

5) V čem vidíte problémy spolupráce mezi mateřskou školou a rodiči? Jak byste je řešili?

- Nedorozumění
- V ničem
- Nevidím žádné problémy
- Časová nevyrovnanost rodič x školka
- Žádný problém
- Žádný problém nemáme
- Nechuť rodičů, být aktivní
- Nemáme žádný problém ve spolupráci
- Komunikace, v některých případech
- Žádné
- Zatím žádné
- Žádné nevidíme
- Problém žádný nemám.
- Žádné problémy nemáme
- Nezájem o dítě ??
- Nezájem ze strany rodičů cokoli řešit, špatná komunikace,
- Nevím
- Nekomunikace
- Nějak
- O žádných nevím
- Málo komunikace
- Nejsou, ústně, z očí do očí
- Žádné zkušenosti ani problémy nemáme.
- Nedostatek času ze strany rodičů, zkreslené informace předávané mezi rodiči
- Rodiče nemají moc času.
- Problémy nevidím, spolupráce je dobrá

- Domnívám se, že často nebývá dost času, prostoru a vůle na komunikaci mezi školkou a rodiči. Rodiče zastávají jiné názory než školka, často tyto názory nekomunikují vůbec, případně je komunikují pod tlakem. Podle mne není dostatečně řešeno problémové chování některých dětí, které je třeba podchytit již v MŠ v součinnosti MŠ – rodič. Také chybí intenzivnější zapojování některých dětí do společných edukativních činností a informovanost rodičů o problémech dítěte ve školce.
- Nevím
- Nevím o problémech
- O žádných problémech nevím
- O komunikaci, větším zájmem
- Nevnímám, že by problém byl
- Nevidím
- Bylo by lepší více tříd s méně dětmi. Více prostoru pro poznání a pozorování dítěte = lépe a rychleji zvládnutý jeho problém (smutek, jídlo, agrese ...)
- Moje děti jsou bezúdržbové, ale dovedu si představit, že v každé MŠ je alespoň 1 učitelka – stará struktura. A nejen ta ... málokdy učitelky k dětem přistupují jako k jednotlivci. Nelíbí se mi chování typu : ...říkám ti, koukej snízt ten knedlík! .....
- Osvědčilo se mi, že pokud člověk s dětmi něco stále vymýšlí, asi ho to baví! bez rozdílu věku. Takový člověk patří do MŠ.
- Nevím
- Žádné
- Myslím si, že spousta rodičů (spíše většina) nemá na případnou spolupráci čas. Je do večera v práci a školku bere jako místo kde se zatím postarají o dítě a za co taky zaplatí.
- Prozatím nevidím žádné problémy MŠ, jsme spokojeni.
- Např. nezájem ze strany některých rodičů (by mohl být, ale třeba není), řešení: povzbuzení do zapojení se, do aktivity
- Nevidím problém. Kdo chce tak se zapojí, kdo nechce spolupracovat toho nikdo nenutí.

- Zatím žádné problémy,
- Malá, informovanost, více zaměstnanců ..?
- Nevidím žádné! Jsem naprosto spokojená!
- Se školkou v Hospozíně jsme spokojeni, nemáme problémy☺
- Osobně nemám žádný problém
- Řešení problému: vždy osobní schůzkou případně u problému týkající se více rodičů, hromadnou schůzkou pro možnost vyjádření více názorů.
- Většina rodičů má zaměstnání a nedostatek volného času, který by mohl věnovat škole a v neposlední řadě, řada rodičů nemá moc velké finanční možnosti, jak pomoci škole. Řešení bohužel nevím.
- Asi žádné.
- Nespolupracuji – nemám čas
- Problém není
- Nejsou problémy. Řešení:
- Povzbuzení do zapojení se, do aktivity
- Vždy osobní schůzkou, případně u problému týkající se více rodičů, hromadnou schůzkou pro možnost vyjádření více názorů.
- Větším zájmem
- Být aktivní
- Ústně, z očí do očí
- Kdo chce tak se zapojí, kdo nechce spolupracovat toho nikdo nenutí.
- Možná rodiče by mohli vyvíjet více aktivity.

6) V čem byste zkvalitnili spolupráci školy a rodiny?

- Zatím nevíme
- Vůbec
- Více schůzek
- Spolupráce je dostačující
- Nevíme
- Spolupráce rodičů a učitelů
- Nevíme

- Nevím
- Spokojenost
- V ničem
- Jsme spokojeni
- V naší školce je dobrá spolupráce.
- Je dobrá spolupráce
- Nevím
- Dobře komunikujeme
- Ničím
- Častější konzultace
- Jsme spokojeni.
- Školka dobře spolupracuje a rodiče v rámci svých možnostech
- Zdá se mi dostačující.
- Není třeba
- Není to z mého pohledu potřeba
- V komunikaci
- V ničem, jsem spokojená
- Propojení a prohloubení spolupráce přes internet
- Nevím
- V případě problematického dítěte např. psát reporty rodičům formou emailu, pokud to nejde osobně. Větší iniciativa ze strany rodičů! Projevit zájem o dění a potřeby MŠ.
- Viz předchozí bod- rozhodně se více zaměřit na problematické projevy chování dětí, komunikovat též nedostatky dětí ať už v sociálním chování či v schopnostech odpovídajících věku dítěte a hledat společná řešení. Též se domnívám, že děti ze školky odcházejí zcela nepřipravené na prostředí školy, nejsou schopné být klidné a sledovat výuku.
- Myslím, že je vše v pořádku
- Více komunikace a předávání si informací o tom, co kdo by chtěl
- Jsme spokojeni s komunikací rodič – p. učitelka
- Zatím asi v ničem.

- *Poznámka – líbilo by se mít jednou za půl roku ukázkovou hodinu mimoškolní aktivity pro rodiče (keramika). Ráda bych viděla, jak se dcerka zapojuje.
- V naší školce jsme spokojeni, nevím co zkvalitnit
- Dá se říci, že pomalu v ničem. Jen možná ve více akcí či výletu z dětmi.
- Více informací o prospěchu dítěte, písemná forma (formou dotazníku) + následná rada či poznatek do výchovy. Jak se chová v kolektivu a poté doma.
- Myslím si, že informovanost je dobrá a spolupráce také (od září nemohu posoudit z dlouhodobého hlediska)
- Něco jako třídní schůzky – kde by se hovořilo vždy o konkrétním dítěti a rodič by se dozvěděl jak jeho potomek funguje ve skupině.
- Nemám výhrady k naší školce.
- Prozatím bych nezkvalitňovala nic
- V ničem, spolupráce je velmi dobrá
- Nevím
- V ničem

7) Pořádá podle Vás škola dostatek mimoškolních aktivit?

- 52x ANO
- 6x NE

8) Je pro Vás důležité, aby mateřská škola nabízela zájmové kroužky pro děti?

- 50x ANO
- 8x NE (ve městě je nabídek dost)

9) Jaký časový prostor by Vám nejlépe vyhovoval při pořádání školních akcí?
(Vyhovující možnost zaškrtněte)

Možnosti: 14:00 – 15:00

15:00 – 16:00

16:00 – 17:00

- 5x 14:00 – 15:00
- 24x 15:00 – 16:00
- 28x 16:00 – 17:00
- 3x bez zaškrtnutí odpovědi
- 1x označeny všechny odpovědi
- Všechny možnosti byly započítány.

10) Přivítali byste pořádání víkendových akcí? (Vyhovující možnost zaškrtněte)

Možnosti: Dopolední

Odpolední

Celodenní

Ne

- 12x Dopolední
- 19x Odpolední
- 7x Celodenní
- 24x NE (aktivity naší rodiny pokryjí celý víkend; spíše ne, víkend je čas, kdy jsme rodina pohromadě a snažíme si to užívat v klidu doma)

2 rodiče zaškrkli dvě možnosti (dopolední, celodenní)

1 rodič zaškrtl 3 možnosti

Všechny možnosti byly započítány.

11) V čem vidíte přínos společných akcí pro rodiče?

- Rodiče se poznají....
- Stejně každý rodič chodí na akce školky jen toho důvodu, aby viděl své dítě a byl na něho pyšný.
- Inspirace.
- Vzájemné poznávání rodičů a dětí, též učitelů
- Rodiče mohou vidět své dítě v kolektivu
- Sblížení se s ostatními
- Stmelení s kolektivem
- Rodiče mají možnost vidět, jak se dítě zapojuje, hraje, učí ...
- Děti se více zapojují.
- Seznámení s ostatními rodiči, lepší poznání s vyučujícími
- To co se dítě naučilo a pokrok
- Společně strávený čas
- Zdokonalení dětí
- Žádné
- Aby viděly dovednosti dětí
- Seznámení s lidmi, jejichž děti tráví se synem čas
- Rodiče vidí, jak se děti zapojují
- Poslechneme si, co se děti naučí.
- Všichni zúčastnění se poznají v jiných situacích
- Seznámení s činností dětí ve školce, seznámení s ostatními rodiči
- Rodiče se seznámí mezi sebou, poznají své děti zas z jiného úhlu (chování mezi vrstevníky)
- Vzájemné poznávání
- Navazování vzájemných a přátelských vztahů
- Je to přínos pro dítě, ne pro mě
- Velikánkou radost, když se dítě snaží a rodiče se mohou zapojit
- Budování komunity v anonymním městě.
- Nahlédnem trochu z jiné stránky.
- Pocit zapojení se, pochopení druhé strany, atrakce pro děti, navázání kontaktů

- Možnost setkání, poznání
- Seznámení se s prostředím školky a učitelkami
- Utužují kolektiv, každé dítě má radost, když se rodič stane součástí školky!
- Rodiče nahlédnou do chodu MŠ
- Seznámení, možnost dětí ukázat něco ze školky rodičům.
- Společná zábava pro celou rodinu
- Více trávení času společně s dětmi a jejich kamarády
- Možnost poznat školku neformálně, nejen jako instituci. Možnost budovat osobní vztah ke školce a učitelkám, vidět jejich fungování s dětmi, sledovat, co dítě umí
- Já, se lépe vžiju do dítěte, když vidím, jak a kde funguje celý den. Naopak on se tam pak necítí cizí, když v MŠ občas spí s maminkou. Navozování vztahů s učitelkami a ostatními rodiči. Poznávání svých potřeb.
- Navzájem se poznají
- Zapojení se a možnost/příležitost komunikace
- Sblyžování rodičů dětí
- Možnost v klidu si popovídat s učiteli; poznání činností MŠ
- Seznámení se školkou, s jinými rodiči
- Více souznění z dětmi; rodiči a zaměstnanci.
- Rodiče se mezi sebou seznámí a tím i děti. Je dobré mít přátele.
- Vzájemné seznámení rodičů a dětí mezi sebou, lepší adaptace ve školce
- Jsme rádi že můžeme aspoň trochu pomoci MŠ.
- Že uvidím své dítě v čem je dobré a co ho baví
- Rodič se seznámí s celým kolektivem
- Vidím na vlastní oči jak se zde dítě cítí, chová, projevuje.
- Uvědomění si rodiče a ohodnocení práce učitelek, společně strávený volný čas
- Zapojení všech rodičů, seznámení s ostatními rodiči, možnost shlédnutí přístupu učitelů k dětem
- Mohou trávit čas s dětmi a děti mohou ukázat rodičům co se v mat. školce děje a co se naučili
- Společně strávený čas

- Vidíme jak děti pracují, co se naučily a také si uděláme čas
- Vidíme jak děti pracují, trávíme spolu čas
- Můžeme být spolu
- Vidím své dítě
- Seznámení s chodem MŠ.

12) V čem je spolupráce rodič – škola prospěšná dítěti?

- Pro rozvoj dítěte
- Formuje názory a postoje dítěte k okolnímu světu
- Určitě se tak dá vyřešit spoustu věcí
- když má dítě problémy, nebo se mu něco nelíbí
- Vidí že co se řekne doma platí i ve školce, dostávají pevná pravidla, řád
- Ujednacení kroků výchovy
- Dítě se rozvíjí.
- Vidíme jak se rozvíjí
- Začlenění do společnosti
- Porozumění
- K něčemu
- Spolupráce školy a rodiče přínos pro dítě
- Ve správném vývoji
- Domluva
- Jednotný řád, jednotná výchova,
- Více komunikuje, nestydí se.
- Dítě si uvědomí, že má stejné zázemí doma i ve školce
- Dobrým příkladem pro dítě
- Společný zájem o vývoj dítěte do budoucna
- Lepší adaptace pro dítě
- Pokud je výchova rodičů a učitelů v souladu, působí pozitivně na dítě
- Naučí se pravidla a pokud platí doma i ve škole, nemá problém se je naučit
- ....
- Atrakce pro děti, dítěti ulehčí začlenění se, propojení světa školky a rodiny

- Dítě chodí rádo do MŠ, má rád paní učitelky.
- Společný postup při výchově – jistota pro dítě
- Dítě se cítí lépe a rádo chodí do školky
- Možnost řešení šikany apod.
- Výměna postřehů o tom, co dítě zajímá, jaké dělá pokroky nebo jaké má problémy. Společnými silami lze dosáhnout většího pokroku.
- Pro lepší vzájemné vztahy
- Komunikace, chování, začlenění do kolektivu
- Dítě se učí vlastní iniciativě a bere ji za svou.
- Minimální výpomoc rodičů se může rovnat obrovské pomoci pro MŠ.
- Mohu pomoci zlepšit podmínky, kde se můj potomek pohybuje.
- Pocit většího bezpečí plynoucí z toho, že školka a rodič spolu komunikují, spolupracují
- Propojení školního a rodinného života
- Můžeme dítě pozorovat z více úhlů, porovnávat a spolupracovat na odstranění jeho nedostatků a pomáhat k většímu rozvoji.
- Pomůže mu překonávat případné problémy spojeny s MŠ.
- Škola se dozví jaké je dítě v dom. prostředí a naopak
- Vidí pevné základy; pravidla. Je jistější.
- Spokojení rodiče = spokojené dítě
- Zlepšení jeho nálady a naplnění potřeb, bude vše chápat jako 1 celek
- Je spoustu věcí s čím může rodič pomoci (každý umí něco jiného) a školka pak oplátí pěkným výletem či dárečkem dětem.
- Dodržování pravidel, usměrňování v chování, dítě se snaží dosáhnout nejlepšího výsledku/výkonu
- Motivace dětí k nacvičování vystoupení, sponzorské dary – více hraček, výt. potřeb apod., společné akce (dýňování, jarmark apod.)
- V jistotě, prospívání, začlenění, k větší důvěře
- Může odbourat případné stresové situace
- Více zábavy a i rodiče ukážou svým dětem jak jsou šikovný
- Motivaci pro děti k spolupráci, podpora sociálního vývoje

- Když dítě vidí, že rodič nemá problém se školou ani učiteli, cítí se ve škole dobře a bezpečně.
- V tom že dítě vnímá, že rodič je zapojený do události.
- Dítěti jsme vzorem, tudíž spolupráce je důležitá
- Lepší rozvoj dítěte – vím, co dítě ovládá, co mu nejde a mohu to s dítětem procvičovat
- Víme jaké nedostatky má naše dítě a mš nám pomáhá, když nevíme co s dětmi procvičovat
- Dozví se, co dítěti jde a naopak
- Lépe poznáme jak školka pracuje, co dětem nabízí a jak pracuje
- Společně hledáme co dítěti nejde, co máme procvičovat. MŠ nás upozornila na možnou poruchu a poslali nás do poradny, kde nám byl doporučen odklad

13) Můžete Vy jako rodič nabídnout škole?

- Pomůcky k výuce, ke hrám ....
- Jakoukoliv spolupráci
- Nic
- Podporu ve vzdělávání dítěte, respektování školních pravidel
- Zatím nevím
- Případná pomoc na různých akcích, materiální pomoc
- Nic nás nenapadá
- Zatím nevím
- Spolupráce s mimoškolní činností
- Nic
- Spolupráci při organizaci některých činností
- Výpomoc podpora financí
- Pomůcky (čtvrtky, papíry, barevné papíry, nůžky, pastelky, lepidlo, atd.)
- Příspěvky finanční
- Volný čas
- Pomoc při akcích

- Pomáhat plnit úkoly zadané dětem, účastnit se společ. akcí a dítě v nich podporovat.
- Čas, uznání, zkušenosti
- Spolupráce s pořádáním školních akcí, pomoc se zájmovými kroužky
- Pomoc v rámci možností
- Podporu, uznání
- Podporu
- Vyšší školné, to současné je výsměch školce
- Pomoc, když člověk bude moci. (udělat dětem hezké prostředí, nosit pomůcky, ale také děti doma více trénovat).
- Mohu nabídnout čas, zájem, nápady, podpory i profesionální rady
- Nosit materiál (lepidla, papír ...)
- Aktivní účast na společných akcích
- Při spokojenosti s MŠ je to levná a dobrá reklama. Přispívání na akcích.
- Spolupráci 😊
- Spolupráci
- Spolupráci při výchově dítěte, jeho směřování, rozvíjení zájmů, potlačování špatných projevů chování, rozvoje osobnosti.
- Čas, pomoc při úpravách školky (brigády), pomoc s organizací aktivit pro děti, dodat materiální věci drobné, součinnost, podpořit sdružení při MŠ finančně i jinak
- Právě spolupráci a snaha pomoci dítěti i škole
- Zapojuji se ve sdružení rodičů, které společné akce spolupřádá
- Nevím
- Peněz moc nemám, ale jinak jsem docela šikovná maminka takže ráda pomůžu s čímkoliv!
- Pomoc v čem je potřeba
- Papíry na malování, ochotu pomoci
- Spolupráci při organ. akcí mimoškolních.
- Nabídnout od různých příspěvků a darů, také to, že své dítě budu dobře vychovávat, aby se mohlo začlenit do společnosti dětí.
- Zapojení do školních aktivit, toleranci, vstřícnost

- Konkrétně – kopírování + papíry, úklid školy, zahrady
- Tak to je různé. Když je potřeba něco pořídit. Odměny pro děti když jsou soutěže. Papíry na kreslení; pomůcky na kreslení atd. ....
- Trochu volného času, pomoc při pořádání akcí, malé finanční příspěvky.
- V rámci svých možností sponzorské dary, pomoc při organizování mimoškolních akcí
- Podpora při realizaci školky
- Podporu v rámci možností.
- Spolupráci.
- Sponzorský dar. Účast na akcích.
- Můžeme nabídnout pomoc s přípravou akcí, s úklidem. Také přispíváme kupováním papírů, také hračkami, které doma nepoužíváme – děti si s nimi už nehrají
- Pomoc při šk. akcích
- Cokoliv
- Pomoc při školních akcích, besídkách, papíry a výtvarné pomůcky
- Pomoc při akcích – dozor, pomůcky.
- Pomáháme třeba na Vánoce, že pečeme cukroví. Také jsme MŠ věnovali ván. ozdoby

Příloha č. 5

Odpovědi převzaty tak, jak byly napsány.

Odpovědi Pedagogů:

1) Co si představíte pod pojmem spolupráce?

- Dobrou komunikaci mezi učitelkami a rodiči, ptát se na případné nejasnosti hned, pokud děti podají informace, které rodiče nechápou. Dělat to, co je dítěti prospěšné (výchova + vzdělání).
- Společná cesta k cíli
- Komunikace
- Např. zapojení rodičů do třídních aktivit. Podpora jejich nápadů + následné uskutečnění. Dítě = rodič = učitel(ka), konzultace = vzájemné obohacování se
- Když školka a rodič si vzájemně pomáhají – vyjdou si vstříc
- Spolu/práce (pracujeme spolu, více lidí v urč. prostředí, skupině)
- Kooperativní jednání, společné hledání cest a řešení
- Společná účast
- Vzájemná informovanost, zapojení do činností a akcí školy
- Vzájemná činnost, pomoc, podpora
- Vzájemná komunikace, společné řešení problémů.
- Vzájemná přirozená komunikace, respekt, výměna názorů
- Komunikace, domluva, rozhovor, tolerance, kompromis
- Vzájemná podpora a pomoc
- Společné úsilí zaměřené na dosažení úspěchu pro všechny zúčastněné
- Spolupráce rodičů s pí. učitelkami
- Pí učitelky a celý personál MŠ mají kladná vztah k rodičům, hlavně spolupráce rodičů s pí. učitelkami
- Aktivní účast obou stran = rodičů a pracovníků školy
- Rozvíjení vztahů učitel x rodič, projevení zájmu o druhou stranu, snaha, vzájemná domluva, komunikace, snaha, zájem
- Budování vztahu rodič – škola, rodič – učitel. Na základě činností, při kterých dochází k interakci, k řešení daných situací ...

- Dobrá komunikace mezi uč. a rodiči (o dětech, akcích ...) Informovanost – vzájemná – konzultační hodiny, třídní schůzky ... Akce společné (besídky, divadla, výlety)
- Konkrétní tým lidí, kteří nepracují na vlastní pěst, ale společně se o všem radí a postupují jednotně.
- Spolupracovat při školních akcích = přispívat nápady, pomáhat při organizaci, řešit problémy při výchově-vzdělávání dětí
- Pojem spolupráce pro mě znamená: efektivní, smysluplná, vzájemná komunikace, důvěra, tolerance, vzájemná úcta, ochota, zájem
- Snaha si vzájemně pomáhat, ochota se dohodnout na společné věci, společně se rozhodovat, jednat
- Zpětnou vazbu – rodič a učitel
- Vzájemná komunikace, činnosti, které mohou pedagogové a rodič provozovat společně. Slouží k prohloubení vzájemného vztahu a vytvoření důvěry mezi dvěma stranami
- Komunikace s rodiči, společné akce s rodiči a MŠ, zprostředkování materiálů na vyrábění – starý papír, knoflíky, apod., finanční podpora, pomoc se zprostředkováním besed, ukázek řemesel, zvířat, společné působení na dítě stejné pokyny, důslednost ve stejných věcech
- Komunikace, setkání rodičů, konkrétní pomoc s dítětem
- Činnosti pro upevnění pozitivního vztahu mezi rodinou a školou

2) Jaké aktivity a formy spolupráce nabízí mateřská škola rodičům?

- Třídní schůzky, besídky, konzultace v případě potřeby
- Besídky, karnevaly, veřejná vystoupení (advent, Masopust, Velikonoce, Den matek, Den dětí, Řehořské vojsko, loučení s předškoláky), třídní schůzky s ukázkou práce dětí, logopedické hrátky k upevňování výslovnosti, návštěvy myslivců, policie atd.
- Zapojení do činností ve třídě, spol. akce s rodiči (dílny, besídky, výlety), návštěvy v rodinách a exkurse do zaměstnání, pohovory s rodiči a vytváření indiv. plánů dětí

- Školní a třídní akce a aktivity
- Individuální pohovory, akce tříd a školy, spolupráce při tvorbě TVP a IVP
- Individuální pohovory, setkání při růz. příležitostech (dílňny, besídky, výlety, exkurse), odborné přednášky zaměř. na problematiku předškol. věku (s odborníkem).
- Třídní besídky, SRPDŠ (výlety), úklid zahrady
- Tvořivé dílny (roční období, svátky), možnost každodenního vstupu do tříd (s obohacním programu) společná setkání (různé příležitosti), návštěva zaměstnání... konzultace 2x ročně (i s individ. přístupem)
- Společné tvořivé dílny, schůzky s ukázkou práce s dětmi, konzultace, poradny (logopedické), zaváděcí dotazník pro nové děti, nástěnky, web. stránky MŠ
- Indiv. konzultace pro všechny rodiče, indiv. konzultace pro rodiče předškoláků před zápisem do ZŠ, společné akce s rodiči, třídní schůzky, nástěnky, internetové stránky školy ...
- Konzultace, společné odpolední akce
- Společné akce (Bramboriáda, vycházka, konzultace..)
- Společné akce rodičů a dětí, konzultace pro rodiče předškoláků, vystoupení pro rodiče, schůzky pro rodiče s ukázkou práce dětí
- Během celého roku má naše školka spoustu aktivit (Bramboriáda, Zahradní slavnost, Loučení s předškoláky, Vycházka s rodiči, a spoustu dalších). Nabízíme i osobní pohovory, třídní schůzky, ukázky práce dětí ....
- Besídky, oslavy, třídní schůzky, tvořivé dílničky
- Třídní schůzky, individuální přístup k dětem a rozhovory s rodiči, různé besídky, slavnosti, aktivity (kroužky Aj, dětská jóga....), předškolákům kroužek Krteček (čtení v ZŠ)
- Besídky, oslavy, třídní schůzky, tvořivé dílničky
- Besedy, společné kroužky, besídky, výlety, různé soutěže, táboráky, společné pochody, návštěvy kulturních akcí ....
- Třídní schůzky, konzultační hodiny, akce – Dýňové slavnosti, Pasování, Dílničky
- Adaptační program na poč. docházky.

- Schůzky, dotazníky, společenské akce, rozhovory, „Dny otevřených dveří“, výpomoc škole, atd...
- Třídní schůzky, společné akce s rodiči – Dílničky, slavnosti, soutěže, akce školy – výlety, divadla, oslavy
- Každý rok jsou pořádány třídní schůzky, a to většinou 2 – 3x ročně, pak besídky a tento rok jsme rodiče požádali o pomoc při rekonstrukci a úpravě šk. dvora a zahrádky
- Velikonoční, vánoční setkání, besídka pro maminky
- Komunikace rodič – učitel, společné tvoření s rodiči – vyrábění výrobků rodič + dítě, nástěnka
- Dotazují se na spolupráci a aktivnost dítěte
- Den Země – soutěže na školní zahradě na stanovištích besídky Vánoční, Vítání jara, Na závěr školního roku,
- Pomoc při rekonstrukci škol. zahrady
- Lampionový průvod se strašidélky pro děti a rodiče.
- Dílničky pro rodiče a děti, drakyáda, společné výlety, besídky, konzultační hodiny, každodenní i mimoškolní komunikace, internetová komunikace (e-mail, fotografie na webových stránkách)
- Volné konzultace mimo pracovní dobu učitelky, rodiče se spolupodílejí na účasti našich mnohých akcí, spolupracují se sběrem, rodiče nám nabízejí levnější autob. dopravu
- Kroužky, společné akce
- Nabízíme společná setkání v období Vánoc - „Vánoční dílny“. Rodiče v kmenových třídách společně s dětmi tvoří, zpíváme koledy, ochutnáváme donesené cukroví. V červnu se společně loučíme s předškoláčky. Zpíváme a opékáme buřtíky u táboráku, společně vypouštíme balónky štěstí, děti dostávají dárky a nocují v MŠ. Při akci „Noc s Andersenem“ rodiče čtou dětem pohádky.
- Školní aktivity – plánované akce školy, oslavy, svátky, dny ot.dveří, divadla, výlety, tvořivé dílny, zájmové kroužky ...

- Formy spolupráce: spolupráce s pedagogy (konzultace), spolupráce s PPP, SPC, ZŠ, sponzoring (finanční, materiální), pomoc při úpravě ext., interiéru MŠ, požádání workshopů, sběr ošacení, papíru
- Rodiče se podílí na drobných pomocích a opravách ve škole; přináší materiál pro výtvarné činnosti, 1x měsíčně se účastní řízené činnosti, vypráví o svém povolání; besídky, víkendové akce (nepravidelné)

3) Které formy spolupráce rodiče využívají?

- Rodiče aktivně využívají všechny možnosti spolupráce a také nabízejí svoji pomoc, mají rádi vystoupení svých dětí na veřejnosti
- Konzultace, komunikace, třídní schůzky
- Besídky
- Většinu nabízených
- Individuální pohovory, školní akce
- Individuální pohovory, pomoc a ochota spolupracovat na TP, účast na šk. akcích MŠ, třídy
- Všechny
- Viz výše zmíněné
- Všechny, ale ne všichni
- Myslím, že vcelku všechny (někdo nástěnky, někdo internet, indiv. konzultace, pěkná účast na společných akcích s rodiči)
- Konzultace, odpolední akce
- Všechny
- Společné akce rodičů a dětí, konzultace pro rodiče předškoláků, vystoupení pro rodiče, schůzky pro rodiče s ukázkou práce dětí
- Rodiče asi nejvíce využívají setkání, kdy jim děti ukáží, co se naučily. A také venkovní akce.
- Podílejí se na výukových programech, zúčastňují se besídek
- Účast na besídkách
- Účast na besídkách
- Konzultační hodiny, třídní schůzky, Dílničky, besídky

- Třídní schůzky, akce pro rodiče a děti
- Besídky, brigády, společné výlety, konzultace
- Formy spolupráce rodiče využívají podle svých možností
- Určitě besídky, v menší míře třídní schůzky
- Společné akce
- Besedy, přednášky, návštěvy v MŠ, spolupráci s PPP, SPC, ZŠ, školním logopedem, sponzoring, workshopy, konzultace s pedagogy (výchovně vzd. činnost)
- Sponzorství – výtvarný a pracovní materiál, společná setkávání - „Noc s Andersenem“, Vánoční dílny, Rozloučení s předškoláky, opravy hraček
- Jen konzultač. hodiny a společ. akce
- V mé třídě všechny. Nevím, jak v ostatních třídách naší MŠ. Záleží jakým způsobem je rodičům daná možnost spolupráce podaná
- Všechny nabízené
- všechny
- Komunikaci, internet
- Besídky, setkání, někdy samostatný rozhovor

4) Provádíte evaluaci společných akcí s rodiči?

- 22x ANO
- 9x NE

5) Jakým způsobem evaluaci provádíte?

- Písemné hodnocení, fotodokumentace akcí, dotazníky pro rodiče (hodnocení akcí, celého školního roku, hodnocení, co se děti naučily v MŠ)
- Autoevaluace
- Dotazníky, konzultace
- Dle možností a nabízených aktivit
- Na poradách a v evaluačních dotaznících
- Ústně, s ředitelkou školy, s kolegyněmi, písemně – hodnocení 2x za rok

- Anketa pro rodiče, na ped. radách analýza akce a vyhodnocení ankety, dotazník
- Většinou ohlasy rodičů
- Dotaz – odpověď
- Společnými pohovory, dotazníky
- Před ukončením nebo po ukončení hovoříme s rodiči o přínosu a průběhu akce.
- Na pedagogických poradách, denně v třídní knize, při individuál. rozhovorech s učitelkami, v hodnotící zprávě
- Zápis v třídních knihách
- Zápis v třídních knihách, pedagog. porady
- Dotazníky, rozhovory s rodiči, porady
- Formou dotazníků, písemně každé 3 měsíce na jednotlivé děti, týdně po skončení týdenního tématu
- Písemně, hovoříme o tom na pedagog. poradách.
- Dotazník, ústní pohovor
- Individuální rozhovor
- Dotazník na konci škol. roku
- Formou článků ve zpravodaji (místní časopis), fotografiemi na nástěnkách
- Ústní formou na pedagogické radě 1x za měsíc, závěry (návrhy, připomínky, hodnocení) je obsaženo v zápisu z pedagog. rady
- Rozhovor
- Písemně i ústně, poté referujeme na ped. Poradách

6) V čem vidíte problémy spolupráce mezi mateřskou školou a rodiči? Jak byste je řešili?

- Časová vytíženost rodičů
- Někteří rodiče chtějí výhody pouze pro své dítě a neuvědomují si, že v kolektivu je to jiné, než v rodině. Nabízím konzultace. Vždy se snažím rodičům vysvětlit, jaká jsou třídní pravidla a že platí pro všechny děti.

Objasňuji, co znamená důslednost, nabízím vhodné publikace ke vzdělávání pro rodiče.

- Nemáme problém ve spolupráci
- Ze strany rodičů – nedostatek času
- Malá aktivita ze strany rodičů, neúčast či nezájem o dané věci
- Pokud rodiče problémy nemají zájem řešit, neřeším – jejich rozhodnutí
- Nedostatek času rodičů
- Nedostatek času ze strany rodičů
- V nezájmu některých rodičů. Více rodiče motivovat ke spolupráci.
- Rodiče nemají zájem, nemají čas
- Pracovní vytíženost rodičů, neschopnost obětovat „své“ pro dítě
- V tom, že se musí chtít, a to oběma stranám
- 1. Rodiče přenáší zodpovědnost na své děti na MŠ, i když jsou doma, děti jsou celodenně v MŠ mnohdy až zbytečně dlouho. 2. Zajímají se pouze o to, zda dítě jedlo, nebo zlobilo. Z toho důvodu jsme navrhli kromě běžných konzultací i čtvrtletní konzultace, kde probíráme individuální listy a portfolio dětí. Rodiče se objednají na určitou hodinu v určené datum a obě učitelky s rodiči probírají vývoj dítěte. 3. Čas pro společné setkání – neřeším – kdo chce, tak si čas udělá.
- Jsem si vědoma toho, že rodiče mají málo času, ale bylo by dobré, si ten čas na děti udělat! Některé rodiče nejeví zájem vůbec. Snažíme se je nenásilnou formou přimět k tomu, aby se na akci, setkání, ... dostavili.
- Zaměstnaností rodičů, řešení – osobní pozvání, motivace
- Zaměstnaností rodičů, řešení – motivace
- Časová zaneprázdněnost, malý zájem rodičů, řešení: zvaní rodičů, aby si mohli více s dětmi prožít alespoň chvíli v MŠ
- Nezájem rodičů o novinky a akce v MŠ. Nečtou nástěnky. Nemají zájem o konzultační hodiny.
- Nezájem některých rodičů o dění v MŠ, nedostatek času rodičů
- Výběrem netradičních akcí

- V zaměstnanosti, nezájmu, v neinformovanosti, někdy i nevzdělanosti, v přehazování povinností a zodpovědnosti ze strany rodičů na MŠ, nedostatečná zpětná vazba
- Řešení: schůzkami, ukázkou práce v MŠ (Den otevřených dveří), společnými akcemi, rozhovory, podáváním informací, apod...
- Nezájem a nedostatek času ze strany rodičů. Dítě je šťastné, když se rodič zapojí do dění a akcí v MŠ. Rodiče si neuvědomují, jaký pozitivní přínos to může přinést jejich dítěti.
- Většina rodičů neřeší nic, nechodí na tř. schůzky, nečtou nástěnky atd. Někteří rodiče nechávají veškerou zodpovědnost na učitelích, takže na doporučení uč. nereagují, nenavštěvují logopedii, poradny. Veškeré vzdělávání, výchovu přenechávají na MŠ.
- Pouze víkendové akce – zasahují do soukromého života
- Komunikace
- Časová vytíženost rodičů, malá informovanost a nezájem o spolupráci, řešením je otevřená MŠ (přístup do třídy, nebát se oslovit rodiče a požádat je o pomoc, vtáhnout je do přípravy akcí – výroba dárků, společné vánoční pečení, možnost podílet se společně na vých. vzdělávacím procesu)
- Vycházíme s rodiči v přátelském duchu, žádné konfliktní situace nenastaly. Pokud by došlo k neshodám, řešila bych situaci anonymním dotazníkem pro rodiče. Snažila bych vyvodit závěr, nalézt řešení.
- Rodiče si nechají poradit, ale rady neuplatňují. Pokud d. v něčem zaostává základy – hygiena, smrkání, mytí rukou, oblékání – Rodiče to nevidí, že to dítě neumí, nespolupracují přes různá upozorňování.
- Nedostatek času rodičů (vyzvedávají prarodiče, tety, sourozenci, kamarádky), nedostatečná komunikace
- Problém je ten, že rodiče, kteří by se měli zapojit, nemají zájem, a bezproblémoví rodiče se zapojují. Rodiče motivujeme, snažíme se je popohánět, ale jsou podle mě neřešitelní.
- Možný nezájem ze strany rodičů i některých učitelek, časová náročnost, zasahování do volného času pedagoga

- Rodiče ráno chvátají do práce a při vyzvedávání domů. Není čas na častou společnou spolupráci – případně odpoledne.

Řešení:

- Schůzkami, ukázkou práce v MŠ (Den otevřených dveří), společnými akcemi, rozhovory, podáváním informací, apod..
- Výběrem netradičních akcí.
- Motivace
- Zvaní rodičů, aby si mohli více s dětmi prožít alespoň chvilku v MŠ
- Osobní pozvání, motivace
- Otevřená MŠ (přístup do třídy, nebát se oslovit rodiče a požádat je o pomoc, vtáhnout je do přípravy akcí – výroba dárků, společné vánoční pečení, možnost podílet se společně na vých. Vzdělávacím procesu)
- Anonymním dotazníkem pro rodiče, snažila bych se vyvodit závěr, nalézt řešení.
- Motivace ???

7) Pořádá mateřská škola dostatek mimoškolních akcí?

- 27x ANO - Výlety (hvězdárny, výstavy, hudební škola), turistické výpravy, historie obce a okolí, lidové tradice... Pro tento rok, bych řekla, že ano!
Poznámka; až moc ve volném čase učitelek.
- 4x NE
- 1x bez odpovědi s poznámkou – 1x výlet, 1x Švp

8) Je pro Vás důležité nabízet rodičům zájmové kroužky pro děti?

- 13x ANO (ale vždy by se mělo vycházet z aktuální sestavy třídního kolektivu; Rodiče mají zájem. Rodiče je vyžadují, vybírají si MŠ podle počtu kroužků bohužel.

- 18x NE (program „Začít spolu“ nabízí vše podstatné (v tomto věku); poznámka – Dítě v MŠ má dostatečnou nabídku aktivit v MŠ po celý den. Jsem PROTI – přetěžování dětí.
- 1x bez odpovědi s poznámkou - jde o to jaké a jak kvalitní, zda se nejedná pouze o zvednutí prestiže MŠ.

9) Jaký časový prostor by Vám nejlépe vyhovoval při pořádání školních akcí?

(Vyhovující možnost zaškrtněte)

Možnosti: 14:00 – 15:00

15:00 – 16:00

16:00 – 17:00

- 3x 14:00 – 15:00
- 21x 15:00 – 16:00
- 9x 16:00 – 17:00

3 pedagogové zaškrtnli 2 možnosti

Všechny možnosti byly započítány.

- 2x bez zaškrtnutí odpovědi

10) Přivítali byste pořádání víkendových akcí? (Vyhovující možnost zaškrtněte)

Možnosti: Dopolnední

Odpolední

Celodenní

Ne

- 3x Dopolnední

- 5x Odpolední
- 2x Celodenní (aby byl čas na pozorování)
- 22x Ne (Akce se v naší MŠ pořádají, ale nejsou finančně dostatečně ohodnoceny aktivní učitelky, které je organizují. Akce jsou většinou odpolední – Velikonoce, Den matek atd., Děti by měly trávit víkend s rodiči!

11) V čem vidíte přínos společných akcí pro učitele?

- Pokud jsou rodiče aktivní a chtějí spolupracovat, pak učitelé mají možnost lépe se s rodiči seznámit. I pro učitelský kolektiv je dobré, když si vyjasní, co chtějí společně podnikat.
- Poznají zázemí dětí, rodiče, děti z jiné stránky
- Sjednocení výchovného a vzděl. působení, lepší vztah ke škole- vytvoření důvěry
- Společné zážitky, nové zkušenosti
- Poznání dítěte v jeho přirozeném prostředí, mimo MŠ a s rodiči
- Obohacování – vzájemné porozumění, poznávání se navzájem, Info o dětech (i intimní záležitosti)
- Společné akce jsou přínosné pro všechny strany. Pro učitele – chování dítěte v blízkosti rodičů, lepší vzájemné vztahy.
- Poznají rodiče i dítě v jiné situaci – jak se chová k rodičům a s nimi.
- Poznají děti jak se chovají a reagují za přítomnosti rodičů
- Vidíme rodinné vztahy – jak se k dítěti chovají, seznámení s rodiči
- Poznáme rodinné prostředí dětí
- Lepší poznání, porozumění, společné prožitky
- Poznávání rodiče a vztahy rodičů s dětmi
- Poznávání rodiče a vztahy rodičů s dětmi
- Učitelé lépe poznají rodiče i vztah mezi rodičem a dětmi.
- Zlepšení vzájemných vztahů a komunikace
- Získávají nadhled nad situací v rodinách, blíže poznají výchovné působení na děti, mohou si podiskutovat o problémech dětí

- Lépe poznat vztahy v rodině, jednání rodičů s dětmi, způsob rodičovské výchovy dítěte
- Přiblížení se rodině, získat důvěru rodičů. Vytvořit základy pro vzájemnou interakci, pro řešení daných situací ve výchově dětí.
- Mohu vypořádat postavení dítěte v rodině, poznat lépe rodiče dětí, jejich výchovné působení na dítě, více času pro komunikaci
- Pozorování, poznávání mentality, zvyklostí každé rodiny podle toho pak k dětem přistupovat
- Rodiče lépe poznají učitele, ohodnotí učitelův záměr, vzniká přátelský vztah učitel x rodič
- Při společných akcích s rodiči, učitel lépe pozná rodinné vztahy mezi otcem – matkou – dětmi
- Sblížení s rodiči, o MŠ se ví, rodiče si učitelův váží
- Prohloubení vzájemných vztahů, upevňování důvěry, možnost rodičů vytvářet s pedagogy školy ŠVP
- Rodiče mohou nahlédnout co práce obnáší, mohou si toho více vážit.
- Dobrá komunikace, přátelské vztahy
- Předávání zkušeností, komunikace.
- Dozví se více informací o rodinném prostředí a chování rodičů k dítěti, možnost lepší komunikace
- Pro učitele je to zátěž, mají s tím spoustu práce. Přínos je to jen pro děti.

12) V čem je spolupráce rodič – škola prospěšná dítěti?

- Jednotný řád ve výchově dítěte
- Dobrá spolupráce rodiny a školy má pro dítě velký význam, dítě si rychle osvojí pravidla správného chování, pokud jsou v rodině i ve školce stejná.
- Vzájemně spolupracují, nejsou proti sobě
- Viz výše – podpořit individualitu dítěte, „stavět“ na možnostech rodiny – slabé/silné stránky D.
- Informovanost dítěte, harmonizace vztahů, provázanost v jednání a aktivitách

- Řešení např. daného problému, co u dítěte podporovat, na co se zaměřit, co rozvíjet apod.
- Upevňuje místo dítěte v rodině, kolekt., společné zážitky, spoluúčast při řešení něj. problému, vzniká bližší vazba (rodič – škola)
- Dítěti ulehčí začlenění se.
- Jednotné působení přináší lepší výsledky a není pro dítě stresující
- Viz 11
- Poznáme rodinné prostředí dětí. Jejich individualitu
- Vzájemné propojení – to co je mu vštěpováno ve školce – tak i v rodině
- Společnému a jednotnému působení na dítě, společnému řešení problému.
- Ve všem. Při co nejvíce jednotném působení nemá dítě psychické a sociální problémy, lépe se adaptuje a vyrovnává v zátěžích.
- Dítě získává větší důvěru. Pokud vidí p. učitelku a rodiče jak spolu komunikují, je klidnější, a tím se může spontánně rozvíjet.
- V rychlém řešení problému – chování, nemoc ....
- Lépe se řeší vše, když MŠ a rodič spolu spolupracují
- V individuálním přístupu k dítěti, v řešení konfliktů mezi dětmi – zjišťování příčin problémového chování
- MŠ a rodič spolu spolupracují.
- K lepší adaptaci dítěte na MŠ, ke spokojenosti dítěte, důslednost a jednotnost ve výchově
- Pro jednodušší a účinné řešení problémů při výchově dětí. Vytváření vztahu rodičů k MŠ a budování, tvoření podmínek pro pomoc při řešení provozních problémů.
- Škola, rodiče mohou „táhnout“ za jeden provaz a působit na dítě jednotně. Mohou skloubit požadavky na dítě.
- Děti mají radost z přítomnosti blízkých
- Vzájemná spolupráce může odhalit různé poruchy – při rozhovorech s rodiči a diagnostice na podkladě info od rodičů můžeme volit vhodnou motivaci, vhodný přístup k dětem
- Vzniká přátelský vztah mezi rodičem a učitelem, což vede k lepšímu vztahu mezi učitelem a dítětem

- Vidí přátelství. Matka dostane od učitelky rady, jak s dítětem jednat, je to svým způsobem prospěšné pro dítě.
- Zlepšení vzájemného vztahu učitel – dítě, možnost lepšího působení na dítě
- Aktivní zájem o to co dítě prožívá jak tráví čas a jak se rozvíjí. Komunikace mezi rodičem a dítětem o tom co se děje, když je mimo rodinu.
- Sledují společně vzdělávací pokroky dítěte, možnost využití případných výchovných opatření a doporučení pro dítě, vytváření příznivé emoční atmosféry.
- Ve výchovném působení na dítě. Dítě cítí bezpečí.
- Rodiče jsou pro děti vzorem, způsob chování vůči škole a učitelům se přenáší i na dítě.

13) Co můžete Vy jako učitel nabídnout rodičům?

- Rady, zkušenosti.
- Jako autorka Šimonových pracovních listů (nakladatelství Portál) mohu rodičům vysvětlit, jak s nimi má dítě a rodič pracovat, nabízím výchovnou pomoc pokud o ni mají rodiče zájem, zpracovávám ukázky z výchovně-vzdělávacích publikací, které rodičům mohou pomoci při výchově dětí. Jsem logopedická asistentka a mohu rodičům poradit, jak upevňovat správnou výslovnost u dětí. Píši autorské básně a pohádky, které se děti učí v naší třídě. Připravuji děti na výtvarné a recitační soutěže.
- Odborné znalosti a zkušenosti, kladný vztah k dětem, individuální přístup, toleranci a diskrétnost
- Informace o dítěti – jeho pokroky ....
- Informace o dítěti, individuální pohovory – indiv. plán dítěte
- Individuální pohovory, obraz dítěte v MŠ – často se liší od domácího prostředí
- Spolupráce při tvorbě IVP, školní a třídní akce
- Pohodu prostředí, toleranci, podporu individuálních předpokladů, progres ve všech vých. – vzd. oblastech, v individuálním přístupu, HLAVNĚ – SPRAVEDLNOST (stejný přístup – k jedinci jako takovému)

- Mohu nabídnout jakoukoliv pomoc, týkající se samozřejmě pedagogiky. Někdy jsou dobré osobní zkušenosti.
- Profesionalitu, odbornost, zkušenost, jiný způsob přístupu a metody k dosažení cíle
- Rady, zkušenosti.
- Péči a zájem o jejich dítě, svůj názor, hodnocení
- Své zkušenosti, vědomosti
- Odbornost, ochotu, v mnoha případech svůj volný čas
- Individuální pohovory, třídní schůzky, společné akce s dětmi
- Individuální přístup, různé společné akce
- Společné akce s dětmi
- Individuální pohovory, osobní zkušenosti z práce s dětmi, řadu publikací, které rodičům poradí, jak s dětmi pracovat ....
- Konzultace ohledně dítěte (problémy, zdravotní stav, návštěva PPP, pochvala dítěte apod.)
- Vzdělávám se, získávám nové poznatky pro profesionální jednání, případné rozhovory s rodiči, snažím se vytvořit důvěru, pocit jistoty a zázemí.
- Konzultace (ohledně dítěte), individuální přístup k dětem, pomoc při výchově (důslednost na obou stranách), důvěra
- Individuální přístup ke každému dítěti, konzultace ohledně výsledků dětí, diagnostikovat, popř. odhalit poruchy – doporučit poradnu, logoped. péči, pomoc rodičům předškoláků co a jak správně procvičovat ...
- Konkrétní poznatky o dítěti. Společnou spolupráci, která bude navazovat na výchovu v rodině.
- Bezpečí, laskavý a empatický přístup pro jejich děti.
- Odbornou pomoc ve výchově, možnost rozpoznat vady a poruchy ve vývoji dětí, přátelskou komunikaci a pomocnou ruku v rizikových situacích rodiny
- Konzultace, rady, logopeda, návštěvu PPP, akce mimo školu,
- Nabízíme společná řešení při konfliktním chování dětí, doporučujeme logopedickou prevenci, pořádáme každý rok besedu s pedagogicko-psychologickou poradnou – pro rodiče předškoláků (téma: Jak připravit dítě

na školu), snažíme se odpovídat na všechny dotazy rodičů, nabízíme klidné a vstřícné prostředí

- Kvalitní výchovně vzdělávací činnost, vedení zájmových aktivit (flétna, příprava pro předškoláky), konzultační činnost
- Kroužek

Příloha č. 6

Rodiče souhlasí s uveřejněním fotografií, za účelem bakalářské práce.

Dýňové a štrúdlové slavnosti

Vánoce

Velikonoční dílničky

Rozloučení s předškoláky

